

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Modernizace celního odbavení v Evropské unii a v České republice

Bc. Veronika Hofmannová
Vedoucí: Ing. Štefan Toth

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Veronika Hofmannová

Provoz a ekonomika

Název práce

Modernizace celního odbavení v Evropské unii a v České republice

Název anglicky

Modernisation of the customs clearance in EU and the Czech Republic

Cíle práce

Cílem práce bude specifikace systému a postupů použitých v rámci modernizace a komputelizace celního řízení s použitím elektronických celních prohlášení. Porovnání stávající celní legislativy s legislativou novou – Celní kodex Unie.

Metodika

Případová studie, komparace, deskripce. Metodika zpracování teoretických východisek bude zaměřena na studium zákonných norem, odborné literatury, článků a dalších zdrojů tištěného i elektronického charakteru. Budou zvolena adekvátní teoretická východiska, která budou aplikována při zpracování vlastní práce. Vlastní práce bude vycházet z charakteristiky konkrétního podniku a popisu současného stavu řešené problematiky na základě interních materiálů podniku. Pro formulaci problémových oblastí a návrhů jejich řešení bude použita metoda komparace s teoretickými východisky, metoda analýzy a syntézy zjištěných faktů a empirické metody poznání.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Celní kodex Unie, elektronické celní prohlášení, modernizace celního řízení, samohodnocení – samovyčlívání, Single Windows.

Doporučené zdroje informací

Pracovní program Celního kodexu Unie. Pracovní program Celního kodexu Unie [online]. [cit. 2014-11-25]. Dostupné z:

<<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2014:134:FULL&from=EN>>.

Prováděcí vyhláška pro UCC v působnosti členských států. Prováděcí vyhláška pro UCC v působnosti členských států [online]. [cit. 2014-11-25]. Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_code/ucc_implementing_act_2014.pdf>.

Prováděcí vyhláška pro Unijní celní kodex delegovaná na Evropskou komisi. Prováděcí vyhláška pro Unijní celní kodex delegovaná na Evropskou komisi [online]. [cit. 2014-11-25]. Dostupné z:

<http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_code/ucc_delegated_act_2014.pdf>.

Rozhodnutí Evropského Parlamentu a Rady o bezpapírovém prostředí pro celnictví a obchod [online]. [cit. 2014-11-25]. Dostupné z:

<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:023:0021:0026:CS:PDF>>.

Unijní celní kodex. Unijní celní kodex [online]. [cit. 2014-11-25]. Dostupné z:

<<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1>>.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Štefan Toth

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 9. 10. 2015

Ing. Helena Čermáková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 20. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci "Modernizace celního odbavení v Evropské unii a v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 21. 3. 2016 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala především Ing. Štefanovi Tothovi za odborné vedení a za cenné rady při psaní diplomové práce na téma Modernizace celního odbavení v Evropské unii a v České republice.

Dále bych také ráda poděkovala plk. Ing. Jaroslavu Illemu a JUDr. Jiřímu Babišovi nejen za poskytnutí užitečných rad, ale také za poskytnutí potřebných materiálů k dokončení diplomové práce.

Modernizace celního odbavení v Evropské unii a v České republice

Modernization of customs clearance in the European Union and the Czech Republic

Souhrn

Diplomová práce zaměřená na oblast modernizace celního odbavení v EU a v České republice se zabývá specifikací systémů a postupů použitých v rámci modernizace celního řízení za použití elektronického celního prohlášení. Zejména na stav přechodu z papírového celního prohlášení na bezpapírové elektronické celní prohlášení a to nejen v České republice, ale v celé Evropské unii.

Posuzování údajů je provedeno převážně za období v rozmezí let 2012 – 2014, v některých případech, pro lepší posouzení, v rozmezí let 2009 – 2014.

Diplomová práce je zaměřena na zhodnocení aktuální situace modernizace celního odbavení v České republice a porovnání výsledků mezi vybranými státy Evropské unie a České republiky. Použití elektronického vstupního i výstupního souhrnného celního prohlášení několikanásobně vzrostlo v posledních dvou letech. Zavádění systémů pro podávání a zpracování celních prohlášení pro účinnější a efektivnější kontrolu zboží v rámci členských států EU má taktéž velmi rychle rostoucí trend s velmi nízkou mírou chybovosti. Poměr elektronického podávání celních prohlášení dosahuje u většiny členských států EU téměř 100%. Počty celních prohlášení podaných za použití zjednodušených postupů ve vybraných členských státech EU je od roku 2009 víceméně stabilní. V úplném závěru jsou uvedeny přínosy pro obchodní sféru i pro státní správu.

Klíčová slova

Celní kodex Unie, elektronické celní prohlášení, modernizace celního řízení, samohodnocení – samovyhlívání, Single Window.

Summary

The thesis targeted on the area of modernization of customs clearance in the EU and the Czech Republic is focused on the specification of the systems and procedures used in the modernization of customs clearance when the electronic customs declaration is used. Mainly about the status of transition from the paper declaration to the electronic paperless customs declaration, not only in the Czech Republic but throughout the European Union.

Assessment data is carried out primarily for the period between the years 2012 - 2014, in some cases, for better assessments, in the period between the years 2009 - 2014.

The thesis is focused on the evaluation of the situation with modernisation the customs clearance in the Czech Republic and comparing the results between chosen EU member states and the Czech Republic. The usage of the electronic Entry Summary Declarations and Exit Summary Declarations have increased several times in last two years. Implementation of systems for lodgement and processing of customs declarations for more effective and efficient control of goods within the EU member states has also very fast growing trend with very low error rate. The rate of electronically lodged customs declarations is reaching in most of the EU member states almost 100%. Numbers of customs declarations lodged within the simplified procedures in chosen EU member states is more or less stable. The last part of my thesis contains the benefits for business community as well as for the state administration

Keywords

Union Customs Code, Electronic customs declarations, Customs modernization management, self-assessment, Single Window

Obsah

Cíle práce.....	1
Metodika.....	1
Klíčová slova.....	2
Doporučené zdroje informací.....	2
Garantující pracoviště.....	2
Seznam zkratk.....	9
1 Úvod.....	10
2 Cíl a metodika.....	11
2.1 Cíl.....	11
2.2 Metodika.....	11
3 Literární rešerše.....	15
3.1 Clo.....	16
3.1.1 Význam cla.....	17
3.1.2 Funkce cla.....	19
3.1.3 Druhy cla.....	23
3.2 Aktuální stav celních předpisů upravujících celní řízení.....	27
3.2.1 Celní předpisy EU.....	28
3.2.2 Současné předpisy upravující celní řízení.....	29
3.2.3 Písemné celní prohlášení jako standardní forma celního prohlášení.....	31
3.2.4 Elektronická podpora celního řízení postaveného na písemném celním prohlášení.....	32
3.3 Nové celní předpisy EU.....	37
3.3.1 Celní kodex Unie (UCC).....	40
3.3.2 Delegovaný předpis k Celnímu kodexu Unie (UCC – DA).....	42
3.3.3 Prováděcí předpis k Celnímu kodexu Unie (UCC – IA).....	47
4 Praktická část.....	52
4.1 Aktuální vývoj v oblasti celnictví v EU s porovnáním na situaci u Celní správy ČR.....	53
4.1.1 Počty celních prohlášení.....	56
4.1.2 Druh přepravy.....	65
4.1.3 Hospodářské subjekty.....	67
4.1.4 Elektronické celní systémy.....	68
4.2 Konkurenceschopnost.....	74
4.2.1 Čas potřebný k celnímu řízení.....	74
4.2.2 Bezpapírové prostředí.....	76
4.2.3 Zjednodušené postupy.....	79
4.3 Přínosy budoucího vývoje v oblasti celnictví.....	82
4.3.1 Přínosy pro obchodní sféru.....	82
4.3.2 Přínosy pro státní správu.....	83
5 Návrhy a doporučení.....	85
6 Závěr.....	88
7 Seznam použité literatury.....	92
8 Seznam tabulek a grafů.....	95

Seznam zkratek

- AEO - Oprávněné hospodářské subjekty
- AES - Automated Export System – Automatizovaný vývozní systém
- AIS - Automated Import System – Automatizovaný dovozní systém
- ATA - l'Admission Temporaire - Temporary Admission – dočasné použití
- CCN - CSI - Bezpečná komunikační síť (Common Communication Network – Common system interface)
- CIM - Elektronické nákladní listy pro železniční dopravu
- CMR – Elektronické nákladní listy pro silniční dopravu
- DPH - Daň z přidané hodnoty
- ECD - Electronic Customs Decision – rozhodnutí o elektronickém celnictví
- ECS - Export Control System – Systém pro kontrolu vývozu
- EHS - Evropské hospodářské společenství
- ENS - Entry Summary Declaration – Vstupní souhrnné celní prohlášení
- EORI – Registrační a identifikační číslo hospodářského subjektu
- ES - Evropské Společenství
- EXS - Exit Summary Declaration – Výstupní souhrnné celní prohlášení
- EU - Evropská unie
- EUR - měna Euro
- GATT - General Agreement On Tariffs And Trade (WTO)
- ICS - Import Control System – Systém pro kontrol dovozu
- JSD - Jednotný správní doklad
- MASP - Multi Annual Strategic Plan – Víceletý strategický plán
- MCC - Modernized Community Customs Code – Modernizovaný celní kodex Společenství
- NCTS - New Computerised Transit System – Nový komputerozovaný tranzitní systém
- TIR - Transport Internationaux Routiers
- UCC - Union Customs Code – Celní kodex Unie
- UCC - DA - Union Customs Code Delegated Act – Delegovaný akt Celního kodexu Unie
- UCC - IA - Union Customs Code Implementing Act – Implementovaný akt Celního kodexu Unie
- WCO - World Customs Organization – Světová celní organizace
- WTO - World Trade Organization – Světová obchodní organizace

1 Úvod

Celnictví je povolání, které se řadí mezi jedno z nejstarších povolání. Výběr cla, potažmo dalších daní, můžeme považovat za činnost, která má mnoha tisíciletou tradici. Vývoj celnictví byl v průběhu staletí v každém státě či hospodářském útvaru odlišný, včetně organizační struktury orgánů odpovědných za výběr cla a daní. Rovněž celní správa působící na území současné České republiky prošla v minulosti mnoha změnami, které rozhodně nejsou u konce. Jednou z posledních a aktuálních inovací v celním řízení je přechod od písemných celních prohlášení k elektronickým prohlášením, kterým se tato diplomová práce zabývá. Tato inovace úzce navazuje na vstup České republiky do Evropské unie a používání evropské legislativy v oblasti celnictví.

Používání informačních a komunikačních technologií v oblasti celnictví stanovilo v lednu 2008 rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 70/2008/ES o bezpapírovém prostředí pro celnictví a obchod.¹ Toto rozhodnutí se stalo klíčovým prvkem při zavádění dalších usnadnění obchodu a současně se zachováním vysoké účinnosti celních kontrol, což v konečném důsledku vede ke snižování nákladů spojených s celním řízením pro importní a exportní podniky a rovněž k eliminaci rizik pro společnost a občany.

Nová celní legislativa EU, navazující na uvedené rozhodnutí o bezpapírovém prostředí pro celnictví a obchod, stanovuje v Celním kodexu Unie právní zásadu, podle níž se veškeré celní a obchodní operace musí provádět elektronicky a informační a komunikační systémy pro celní operace musí poskytnout hospodářským subjektům v každém členském státě EU stejné možnosti. V praxi to znamená, že podle nové celní legislativy EU se stává elektronické celní prohlášení standardní formou celního prohlášení, kdy na rozdíl od současné celní legislativy EU uplatňované do 30. 4. 2016 je písemné celní prohlášení standardní formou celního prohlášení a elektronické celní prohlášení je jednou z dalších doplňujících možností jak podat celní prohlášení. Tato nová právní zásada přináší celním správcům členských států EU a obchodní veřejnosti, která působí na území EU, nejenom nové povinnosti, ale rovněž nové možnosti a nároky, mezi které patří vysoké finanční nároky na tvorbu a provoz nových komputerovaných celně deklaračních systémů.

¹ *Úřední věstník EU* [online]. 2008 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2015:023:FULL&from=CS>

2 Cíl a metodika

2.1 Cíl

Cílem diplomové práce na téma „Modernizace celního odbavení v Evropské unii a v České republice“ je návrh další optimalizace a zlepšení procesů a postupů aplikovaných Celní správou ČR v rámci celního řízení na základě modernizace a komputelizace celního řízení s maximálním využitím elektronických celních prohlášení, která je nově definovaná v Celním kodexu Unie² a na něj navazujícím Pracovním programem pro Celní kodex Unie³. Tento návrh optimalizace a zlepšení procesů a postupů použitých v rámci celního řízení se musí opírat o porovnání celní legislativy EU v současnosti aplikované v rámci celního řízení a nového legislativního základu vytvořeného Celním kodexem Unie a na něj navazujícími novými prováděcími předpisy. Porovnání se stane základem pro návrh možného budoucího zlepšení procesů a postupů vycházejících z modernizace a komputelizace celního řízení s použitím elektronických celních prohlášení a s přihlédnutím k současnému stavu vývoje komputelizovaných celně deklaračních systémů v Celní správě ČR. Tento návrh optimalizace a zlepšení procesů a postupů použitých v rámci celního řízení bude zároveň doplněn o porovnání výhod použití písemného a elektronického celního prohlášení pro obchodní veřejnost a Celní správu ČR, který vychází z interních zdrojů získaných na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a je doplněn o grafické výstupy, které jsou lépe srozumitelné. Zavádění nových elektronických systémů a postupů musí být sladěno s nově přijatým Pracovním programem pro Celní kodex Unie, který zavazuje Evropskou komisi a celní správy členských států EU k vývoji a nasazení nových komputelizovaných celních systémů do praxe, a dále s vývojem nových komputelizovaných systémů nebo s další aktualizací některých stávajících systémů. Závěr práce je věnován zhodnocení komputelizace celního řízení, možným opatřením na jeho zlepšení.

2.2 Metodika

Teoretická část byla zpracována formou literární rešerše. V úvodu této rešerše je uvedeno vysvětlení jednotlivých pojmů, principů, pravidel a zejména povinností stanovených celní

² Nařízení Rady a Evropského parlamentu (EU) č. 952/2013, L269/1 [online]. 2013 [cit. 2015-03-0]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1>

³ Prováděcí rozhodnutí Komise, kterým se zavádí pracovní program pro celní kodex Unie (2014/255/EU), L134/46, [online]. 2014 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014D0255&qid=1404300070445&from=EN>

legislativou v současnosti aplikovanou a nově vytvořeným Celním kodexem Unie a na něj navazujícími prováděcími předpisy. Teoretická část diplomové práce je zaměřena na porovnání stávajících předpisů používaných v rámci celního řízení, u kterého je písemné celní prohlášení základní formou podávaného celního prohlášení, s novými celními předpisy EU, které stanovují jako základní formu celního prohlášení pouze elektronické celní prohlášení. Toto je důsledek politiky EU, která již v roce 2008 rozhodla o přechodu od písemných celních prohlášení do bezpapírového prostředí. Porovnání se dále zaměří na další zjednodušení a výhody, které nová celní legislativa EU přináší pro celní orgány a zejména pro obchodní veřejnost. Důsledky těchto změn a nových zjednodušení budou mít praktické dopady do stávajících postupů a procesů používaných celními správami členských zemí EU, kterými se bude dále zabývat praktická část diplomové práce.

Tato část je zpracována za použití různých nařízení, prováděcích předpisů, zákonů a vyhlášek, jako jsou zejména nařízení Rady č. 2913/92 (EHS), kterým se vydává celní kodex Společenství⁴, nařízení Komise č. 2454/93 (EHS), kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství⁵, rozhodnutí Evropského Parlamentu a Rady č. 70/2008/ES ze dne 15. ledna 2008 o bezpapírovém prostředí pro celnictví a obchod⁶, prováděcí rozhodnutí Komise, kterým se zavádí pracovní program pro celní kodex Unie⁷, nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie⁸, nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, pokud jde o podrobná pravidla k některým ustanovením celního kodexu Unie⁹, prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2447, kterým se stanoví prováděcí pravidla k některým ustanovením nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex

⁴ Nařízení Rady č. 2913/92 EHS, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1992 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:CS:PDF>

⁵ Nařízení Komise č. 2454/93 EHS, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1993 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1993R2454:20130131:CS:PDF>

⁶ Rozhodnutí Evropského Parlamentu a Rady č. 70/2008/ES [online]. 2008 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:023:0021:0026:CS:PDF>

⁷ Prováděcí rozhodnutí Komise [online]. 2014 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014D0255&qid=1404300070445&from=EN>

⁸ Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 [online]. 2013 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1>

⁹ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446 [online]. 2014 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R2446&from=CS>

Unie¹⁰, zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů¹¹, zákon č. 17/2002 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů¹², vyhláška č. 421/2012 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona, ve znění pozdějších předpisů¹³, a dále publikace Clo a celní politika od autora JUDr. Miroslava Kárníka, publikace Zahraničně obchodní politika ČR: Historie a současnost (1945-2008) od autorky Lenky Fojtíkové.

Kromě těchto zdrojů je využito i různých právních předpisů a internetových zdrojů, kdy v praktické části jsou kromě jiného využita i statistická data, podklady a konzultace poskytnuté Celní správou ČR na základě žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb., zákon o svobodném přístupu k informacím¹⁴.

Většina informací, které se vztahují k porovnání v současnosti aplikované celní legislativy EU a nové celní legislativy EU jsou získána z internetových stránek Generálního ředitelství Evropské komise pro daně a celní unii – DG TAXUD (http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/index_en.htm), Celní správy ČR (<https://www.celnisprava.cz/cz/Stranky/default.aspx>), Ministerstva financí ČR (<http://www.mfcr.cz/>), Svazu spedice a logistiky (<http://www.sslczech.cz/>) a České logistické asociace (<http://www.czech-logistics.eu/> a <http://www.elogistika.info/>). Některé další praktické informace a statistiky byly čerpány z veřejně dostupných odborných publikací, včetně odborných měsíčníků vydávaných Celní správou ČR (Clo Douane), Českou logistickou asociací (LogisticNews) a Sdružením automobilových dopravců Česmad Bohemia (Transport magazín). V neposlední řadě je nutno zmínit využití konzultací a dalších zdrojů poskytnutých zástupci Generálního ředitelství cel.

Praktická část diplomové práce se zabývá porovnáním stávajících procesů a postupů celního řízení prováděného ve vybraných členských státech EU a ČR a vycházejícího z modernizace a komputelizace celního řízení s použitím elektronických celních prohlášení.

¹⁰ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2447 [online]. 2014 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R2447&from=CS>

¹¹ Celní zákon 13/1993 Sb. [online]. 1993 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=40570&nr=13~2F1993&rpp=100#local-content>

¹² ePravo [online]. 2012 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-ze-dne-8-prosince-2011-o-celni-sprave-ceske-republiky-18743.html?mail>

¹³ ePravo [online]. 2012 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/vyhlaska-ze-dne-23-listopadu-2012-ktou-se-provadeji-nektera-ustanoveni-celniho-zakona-19257.html?mail>

¹⁴ ePravo [online]. 1999 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-ze-dne-11-kvetna-1999-o-svobodnem-pristupu-k-informacim-1547.html>

Zvláštní pozornost je věnována procesům a postupům celního řízení při propouštění zboží do celních režimů tranzitu, vývozu a volného oběhu za použití písemného a elektronického celního prohlášení. Toto porovnání zahrnuje přínosy přechodu od písemných celních prohlášení k elektronickým celním prohlášením pro Celní správu ČR a pro obchodní veřejnost. Na základě tohoto porovnání byl vypracován návrh možného vývoje přechodu od písemných celních prohlášení k elektronickým celním prohlášením a dalšího rozšíření elektronického celního řízení.

V závěru diplomové práce je uvedeno shrnutí dané problematiky, tedy důsledky přechodu od písemných celních prohlášení k prohlášením elektronickým. Je zde i navrženo případné řešení/opatření ke zlepšení dané situace v elektronickém celním řízení v tuzemsku.

3 Literární řešerše

Do pojmu celnictví zahrnujeme úkony prováděné celními orgány při realizaci právních předpisů, které jim takové úkony ukládají.

Jedná se zejména o realizaci následujících celních předpisů stanovených přímo účinnými normami EU:

- Nařízení Rady č. 2913/92 EHS, kterým se vydává celní kodex Společenství¹⁵,
- Nařízení Komise č. 2454/93 EHS, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství¹⁶,
- Nařízení Rady a Evropského parlamentu (EU) č. 952/2013, kterým se vydává Celní kodex Unie¹⁷ (aplikované od 1. 5. 2016),
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, pokud jde o podrobná pravidla k některým ustanovením celního kodexu Unie¹⁸ (aplikované od 1. 5. 2016),
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2447, kterým se stanoví prováděcí pravidla k některým ustanovením nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie¹⁹ (aplikované od 1. 5. 2016),
- Nařízení Rady (ES) 1186/2009 Sb. o systému Společenství pro osvobození od dovozního cla²⁰,
- Nařízení Rady č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, kterým se vydává celní sazebník EU²¹, a

¹⁵ Nařízení Rady č. 2913/92 EHS, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1992 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:CS:PDF>

¹⁶ Nařízení Komise č. 2454/93 EHS, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1993 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1993R2454:20130131:CS:PDF>

¹⁷ Nařízení Rady a Evropského parlamentu (EU) č. 952/2013, L269/1 [online]. 2013 [cit. 2015-03-0]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1>

¹⁸ Delegovaný předpis k Celnímu kodexu Unie [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1456997839631&uri=CELEX:32015R2446>

¹⁹ Prováděcí předpis k Celnímu kodexu Unie [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1456997919814&uri=CELEX:32015R2447>

²⁰ Nařízení Rady (ES) 1186/2009 Sb. o systému Společenství pro osvobození od dovozního cla [online]. 2009 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:324:0023:0057:CS:PDF>

- Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1101/2014 ze dne 16. října 2014, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku²².

Realizaci ustanovení zbytkového českého celního zákona, tj. zákona č 13/1993 Sb. v jeho platném znění, a realizaci pravomocí stanovených zákonem č. 17/2012 Sb., zákonem o celní správě České republiky.

Realizaci správy nepřímých daní při dovozu a vývozu zboží, zejména potom v pravomoci stanovené pro správu spotřebních daní zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v jeho platném znění, a realizaci daně z přidané hodnoty při dovozu zboží neplátcí daně.

Celní orgány rovněž vykonávají působnosti v oblasti realizace ochranných předpisů, tzn. předpisů typu veterinární ochrany, fytopatologické ochrany, ochrany před radiací apod.

Význam celních orgánů tkví zejména v tom, že velmi aktivně zasahují do provádění mezinárodního obchodu se třetími zeměmi, tj. uplatňují právní předpisy při dovozu a vývozu zboží. Jedná se nejen o fiskální zájmy státu, tj. vyměrování a vybírání dovozního cla, ale jedná se také o realizaci obchodně politických opatření spojených s ochranou domácího trhu.

Je třeba si uvědomit, že vstupem ČR do EU fakticky zanikly pravomoci Českého státu ve věcech obchodní a celní politiky s výjimkou zahraničního obchodu s vojenským materiálem, kde je situace trochu odlišná.

3.1 Clo

Clem se rozumí finanční dávka „sui generis“ vyměřovaná a vybíraná v souvislosti s přestupem zboží přes státní – celní hranice a vstupem na tzv. celní území. S ohledem na skutečnost, že EU je jednotným celním územím, celní hranicí se rozumí vnější hranice EU a celní prostory vyhrazené v mezinárodních letištích a přístavech. Clo, stejně jako daň z přidané hodnoty (DPH) je vyměřováno pracovníky příslušného celního úřadu a to při kontrole dovozu zboží ze zemí, které leží mimo Evropskou unii. Clo je vyměřováno u

²¹ Celní správa: Nařízení Rady č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku [online]. 1987 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/sazebni-zarazeni-zbozi/spolecny-celni-sazebnik-es/SPOLEN%20CELN%20SAZEBNK%20EU%20KOMBINOVAN%20NOMENKLATURA/31987R2658CS.pdf.pdf>

²² Celní správa: Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1101/2014, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku [online]. 2014 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/sazebni-zarazeni-zbozi/spolecny-celni-sazebnik-es/Spolen%20celn%20sazebnk%20ES%202015/NEK%20č.%201101-2014.pdf>

zásilek zboží (zásilek), jejichž hodnota je vyšší než 150 Euro. Je to procentuální vyjádření hodnoty a je stanoveno minimálně na 0 %, maximálně na 11 % z celní hodnoty zboží. Ovšem nutno podotknout, že výše cla závisí na druhu dováženého zboží a z jaké země se zboží dováží.

Stát nebo skupina států používá clo jako tzv. ochranný prostředek s cílem ochránit svůj vnitřní trh před zbožím z okolních zemí, dále jako prostředek ekonomické formy politického boje a v neposlední řadě jako prostředek, jak získat finanční prostředky do státního rozpočtu.²³

Písemné rozhodnutí o propuštění, kterým je vyměřováno clo nebo nějaká daň (např. DPH nebo spotřební daň) deklarantovi (dlužníkovi), kromě jiných náležitostí obsahuje celní hodnotu zboží, celní sazbu zboží podle celního sazebníku, sazbu daně, částku vyměřeného cla a případně daně, číslo účtu banky, včetně zahraniční banky, na něž mají být vyměřené částky deklarantem zaplacený, její označení a také variabilní symbol, pod nímž bude platba připsána na účet celního úřadu. Povinnost uhradit předepsané clo nebo daň dlužníkem-deklarantem je do 10 kalendářních dnů. V případě, že clo nebo daň nejsou uhrazeny ve stanovené lhůtě deklarantem-dlužníkem, povinnost uhradit clo a daň uloží celní úřad ihned ručiteli, stanoví-li tak mezinárodní smlouva, nebo bylo-li by zaslání upomínky k úhradě dlužného cla a daní společným a nerozdílným dlužníkům vzhledem k jejich finanční a majetkové situaci bezvýsledné, nebo jakmile zjistí, že probíhá insolvenční řízení, v němž se řeší úpadek nebo hrozící úpadek některého ze společných a nerozdílných dlužníků a v němž nemá právo na uspokojení ze zajištění.²⁴

3.1.1 Význam cla

Dovozní cla jsou cenotvornou položkou při stanovení ceny zboží umístěvaného na vnitřním trhu. To platí obecně, v tom je jejich nejen fiskální význam, ale i ochranný význam. Cílem je tedy klást větší nebo menší překážky dovozu zboží, jak pro naplnění státní pokladny, tak i pro ochranu určitých tuzemských průmyslových odvětví.

²³ *Celní správa*. [online]. 2009 [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/Stranky/default.aspx>

²⁴ *Celní zákon* [online]. 1993 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=40570&nr=13~2F1993&rpp=50#local-content>

Z tohoto hlediska se musí také pracovat s pojmem podmíněné osvobození od dovozního cla nebo také s osvobozením od dovozního cla v důsledku konečného použití zboží. U podmíněného osvobození od dovozního cla se jedná o oblast použití celních režimů s podmíněným osvobozením od dovozního cla, jako je např. celní režim tranzit Společenství, i celních režimů s ekonomickým účinkem, jako jsou režim uskladnění zboží v celním skladu, režim aktivního zušlechťovacího styku, režim přepracování zboží pod celním dohledem a režim dočasného použití.

Celní předpisy také obsahují případy, kdy dovážené zboží je osvobozeno od dovozního cla v důsledku konečného použití zboží, kdy je dovážený výrobek určen ke zvláštnímu použití v rámci režimu volný oběh (např. při zapracování do konečného výrobku) nebo v důsledku účelu tohoto dovozu. Je nutné si uvědomit, že obsah Nařízení Rady (ES) č. 1186/2009 Sb., o systému Společenství pro osvobození od dovozního cla, není zcela shodný s podmínkami osvobození od daně z přidané hodnoty, např. podle § 71g zákona o DPH²⁵.

V neposlední řadě má pro dovozce také význam stanovení podmínek pro zajištění celního dluhu, kdy celní předpisy stanoví podmínky pro zajištění celního dluhu – kdy je zajišťován obligatorně (např. celní režim tranzit) nebo fakultativně (např. režimy s ekonomickými účinky). Zajištění celního dluhu poskytuje osoba povinná celní dluh zajistit a to formou jistoty, která má povahu složení hotovosti na účet celního úřadu nebo povahu poskytnutého ručení ručitelem, kdy se zpravidla jedná o bankovní záruky nebo o ručení poskytnuté pojišťovnami.

V celé EU je clo, přesněji řečeno celní dluh, splatné do 10 dnů ode dne doručení sdělení výše cla a případně rozhodnutí o propuštění zboží do režimu s povinným placením cla. Celní orgány mohou ulehčit platby dovozního cla – celního dluhu, formou splátek nebo formou odložení placení, ale za předpokladu, že dlužník poskytne přiměřené zajištění celního dluhu.

Je třeba si také uvědomit, že za účelem splnění celního dluhu vázne na dováženém zboží celní zástavní právo.

²⁵ Zákon č. 235/2004 Sb., zákon o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů [online]. 2004 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>

3.1.2 Funkce cla

Clo má dvě funkce a to funkci fiskální a ochrannou. Fiskální funkci cla se dá rozumět tak, že má funkci příjmu do státního rozpočtu České republiky a do rozpočtu Evropské Unie. Současný podíl vybraného cla odvedeného do státního rozpočtu České republiky představuje kolem 4 % státního příjmu, který je však pouze $\frac{1}{4}$ celkového vybraného cla (25%). To znamená, že do rozpočtu Evropské Unie je odváděno $\frac{3}{4}$ z celkové částky vybraného cla (tj. 75%). Ochranná funkce cla se dá zjednodušeně vysvětlit jako ochrana domácího trhu a zároveň trhu EU vůči dovozu zboží ze třetích zemí, které by mohly ohrozit výrobu a výrobce v EU, zejména z důvodu porušení zdravé konkurence uplatňováním různých státních subvencí a podpor v zemi vývozu. Ochranná funkce tedy způsobuje zdražení dováženého třetizemního zboží do České republiky nebo do dalších členských států EU a na druhou stranu dochází uplatněním cla k vyrovnávání této zdravé konkurence.

Fiskální funkce cla

Fiskální funkcí cla je zabezpečit určitou část finančních zdrojů pro potřeby státního rozpočtu dané země. To se týká především zemí, které jsou hospodářsky méně vyspělé a které uplatňují vysoké sazby cel (např. v rozmezí 10 – 100% z hodnoty dováženého zboží). Fiskálními zájmy státu při dovozu zboží rozumíme především vyměřování a vybírání dovozních cel, případně vyměřování a vybírání spotřebních daní jako součást celního dluhu a vyměřování a vybírání DPH od neplátců daně, pokud jsou v postavení dovozců.

Z pohledu funkce fiskální je clo příjmem státního rozpočtu, tedy zdroje pro veřejné výdaje. Obdobně je na vybrané a odvedené clo pohlíženo na úrovni EU, kdy je toto clo základem pro uplatňování zejména zemědělských subvencí v rámci společné zemědělské politiky a finanční podpory různých operačních programů. Tato funkce spojená zejména s výší sazeb uplatňovaného cla však s růstem hospodářské vyspělosti země postupně ztrácí na významu.²⁶

Účelem je příjem státního rozpočtu. Jedná se o původní účel použití cel, v současnosti však slouží funkce cla pro fiskální účely na národní úrovni pouze okrajově.²⁷

²⁶ ŠIROKÝ, Jan. Daňová teorie: s praktickou aplikací. Praha: C.H.Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-005-8. s. 222

²⁷ *Celní správa* [online]. 2009 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/Stranky/default.aspx>

Martina Jiránková dodává, že fiskální funkce cla spočívá v dodatečných příjmech státního rozpočtu z vybíraného cla.²⁸

Ochranná funkce cla

Další významnou funkcí cla je funkce ochranná. Ta slouží k tomu, aby byl domácí (tuzemský) a potažmo společný evropský trh chráněn před dovozem výrobků ze třetích zemí, které by mohly ohrozit výrobu, výrobce a následně zaměstnanost v EU. Pod ochranou tuzemského trhu si lze představit například zvýšení ceny dovážených výrobků, kdy s vyměřením a inkasem dovozního cla dochází k navýšení ceny dováženého výrobku na tuzemském trhu, a tím i k jeho cenovému vyrovnání s domácí produkcí. Celní opatření mohou tímto způsobem dočasně chránit vybraná odvětví domácí výroby před zahraniční konkurencí a vytvořit tak časový prostor pro investice do výroby, její inovaci a restrukturalizaci, čímž dojde ke zvýšení vlastní konkurenční schopnosti domácích výrobců.²⁹

Jsou-li sazby tak vysoké, že zcela vyloučí zahraniční konkurenci, nazývají se prohibičními a jejich účinek je stejný jako přímý zákaz nebo drastické omezení dovozu zahraničního zboží.³⁰ Některé státy se snaží tímto způsobem rovněž omezit možný odliv devizových prostředků.

V minulosti základním regulačním činitelem realizace fiskálních zájmů států byla výše celních sazeb, kdy státy regulovaly dovoz zboží zejména těmito celními sazbami. Proto také hovoříme o první funkci cla, tj. funkce ochranná – prohibitivní. Tato funkce v minulosti nahrazovala i obchodně politická opatření, když celé řady výrobků z důvodu ochrany vlastního průmyslu byly zatěžovány vysokými celními sazbami.

Clu antidumpingová, vyrovnávací, odvetná a preferenční, která jsou níže popsána, se řadí mezi druhy ochranných cel.

²⁸ JIRÁNKOVÁ, Martina, NEUMANN, Pavel, ŽAMBERSKÝ, Pavel. Mezinárodní ekonomie. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-247-3276-3. s. 38

²⁹ MACHKOVÁ, Hana, Eva ČERNOHLÁVKOVÁ a Alexej SATO. A KOL. Mezinárodní obchodní operace: 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2014. ISBN 978-80-247-4874-0., s. 150

³⁰ FOJTÍKOVÁ, Lenka. Zahraničně obchodní politika ČR: Historie a současnost (1945-2008). Praha: C.H.Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4. s. 27

Antidumpingová cla

Samozřejmě dovozní cla měla a mají celou řadu dalších funkcí s cílem regulovat anebo spravedlivě vstupovat do vztahu v mezinárodním obchodním styku. Jedná se o možnost čelit nekalé soutěži v mezinárodním obchodě, tj. čelit dumpingu, případně čelit i skrytým státním dotacím mající vliv na cenu vyváženého zboží, které je následně dováženo do EU. V této souvislosti hovoříme o dovozních clech, která nazýváme antidumpingová cla anebo vyrovnávací cla. Antidumpingovým clem rozumíme cla, kde konstrukce výše celní sazby je dána potřebou vyrovnat nekalou soutěž poškozující volnou konkurenci, dumping na straně prodávajících nebo dodavatelů, tzn., že nabízejí zboží v mezinárodním obchodním styku v zásadě i pod vlastními výrobní náklady.

Antidumpingová cla, která jsou upravena Nařízením Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy EU nebo evropského hospodářského prostoru.

Cla antidumpingová jsou zaváděna za účelem ochránit domácí produkci v dovozní zemi proti dumpingu uplatňovanému v některém státě v zahraničí. Kompenzují zpravidla umělé snížení ceny vyváženého zahraničního zboží, která může klesat až pod výrobní náklady.³¹

Antidumpingová cla mohou být také rozdělena na cla prozatímní a konečná. Prozatímní antidumpingová cla uplatňovaná v EU jsou charakterizována tak, že mohou být přijata během řízení a to nejdříve 60 dnů a nejdéle 9 měsíců od zahájení tohoto antidumpingového řízení. Konečná antidumpingová cla uplatňovaná v EU jsou známa, jako výsledek uzavření antidumpingového řízení, ovšem za podmínek, že důsledek dumpingu byl škodlivý a byl prokázán. Opatření uplatňovaná ve formě antidumpingových cla se obvykle zavádějí na 5 let. Za určitých podmínek mohou být platná opatření přezkoumána. Rozsah tohoto přezkumu je obvykle omezen na jeden nebo více prvků původních opatření, např. na úroveň dumpingu anebo újmy, definici výrobku, formu opatření. Po 5 letech platnost opatření skončí, pokud přezkum před pozbytím platnosti nevede k závěru, že pokud by platnost opatření skončila, dumping a újma by pravděpodobně pokračovaly nebo přetrvávaly. Uplatňování antidumpingových cel je předmětem doslova nekončících

³¹ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 62

mezinárodních soudních sporů v rámci Světové obchodní organizace – World Trade Organisation (WTO).

Vyrovňovací cla

Cla vyrovňovací jsou obdobou cel antidumpingových, kde snahou je čelit pokřivování nabídkové ceny zboží zakrytými nebo i veřejnými státními dotacemi. Výjimku zde tvoří uvnitř EU uplatňovaná společná zemědělská politika zaměřená na podporu zemědělského sektoru a jeho výroby.

Vyrovňovací cla jsou ochranným opatřením tarifního charakteru, uložením vyrovňovacího cla na dovozy zboží v případech, kdy státní orgány vyvážející země poskytly nedovolenou podporu na jeho výrobu, vývoz, prodej nebo dopravu.³²

Tento druh cla je opraven Nařízením Rady (ES) č. 597/2009, o ochraně před dovozem subvencovaných výrobků ze zemí, které nejsou členy EU.

Vyrovňovací cla lze taktéž rozdělit na konečná a prozatímní vývozní cla uplatňovaná v zemi vývozu, které mají stejný konečný dopad v zemi dovozu jako antidumpingová cla.

Odvetná cla

Cla odvetná představují přírážky k celním sazbám, případně zavedení zvláštního cla ze zboží, které podle celního sazebníku clu nepodléhá. Jsou stanovena na přechodnou dobu z důvodů hospodářské odvety na zboží dovážené ze státu, který v hospodářských vztazích diskriminuje dovozní stát.³³

Odvetná cla se dají nazvat také jako cla rezortní. Ta mají za úkol představovat opatření vůči dalším, třetím zemím.

Preferenční cla

Clo preferenční je na rozdíl od výše uvedených ochranných cel snížené clo (tzn. clo se sníženou sazbou), které se vztahuje na zboží pocházející ze zemí, jimž bylo uděleno zvýhodnění před ostatními zeměmi. Uplatnění preferenčního cla se ve většině případů odkazuje na bilaterální nebo multilaterální dohody o provádění výhod spojených se zónou

³² KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 63

³³ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 63

volného obchodu. Toto clo bývá rovněž poskytováno v rámci Všeobecného systému preferencí obchodní organizace WTO.³⁴

Preferenční původ zboží je uplatňován v rámci EU na zboží mající původ ve vybraných zemích, zejména rozvojových zemích, které splnily určitá kritéria umožňující preferenční sazby cla a se kterými EU uzavřela příslušné dohody.³⁵

3.1.3 Druhy cla

Kromě výše uvedených druhů a funkcí cel lze cla ještě rozdělit na několik dalších skupin a to například obchodně politická cla, která lze ještě dále rozdělit na autonomní a smluvní cla, cla z hlediska druhů sazeb, která se dělí na valorická, specifická a diferencovaná cla. Posledním druhem cla je clo podle pohybu zboží. To se taktéž dělí a to na vývozní, dovozní a tranzitní clo.

Obchodně politický druh cel

Jak bylo výše uvedeno, EU je jednotným celním územím, kde je uplatňován společný celní sazebník a společné celní předpisy, které celnictví věcně upravují. Dovážené zboží je nutné zařadit do kombinované nomenklatury celního sazebníku, tato nomenklatura má formu číselného kódu a je osmi a více místná. Nicméně principiálně i pro vývoz zboží platí zásada, že zboží by mělo být jednotně zařazováno i pro účely fakturace v mezinárodním obchodním styku do nomenklatury mezinárodně používaného harmonizovaného systému, což v praxi znamená prvních 6 číslic zařazení kombinované nomenklatury, od 1. 5. 2016 shodně 8 místně.

Konstrukce celních sazeb v rámci EU

Konstrukce celních sazeb v EU se dělí na celní sazby, které jsou převážně postaveny na celní hodnotě zboží a na výši celních sazeb, která jsou odvislá od prokázaného původu zboží. Uplatňování rozdílné výše celních sazeb na jeden druh zboží podle prokázaného původu tohoto zboží se považuje za uplatňování obchodně politického opatření. Přitom celní sazby, co do jejich výše, lze rozdělit na celní sazby všeobecné, které jsou nejvyšší – autonomní, celní sazby smluvní – jedná se o celní sazby sjednané v rámci WTO, a v neposlední řadě celní sazby preferenční, které jsou spojeny s prokázáním preferenčního

³⁴ *Celní správa* [online]. [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/Stranky/default.aspx>

³⁵ *Taxation and Customs Union: Generalised System of Preferences* [online]. 2015 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_duties/rules_origin/preferential/article_781_en.htm

původu zboží a které se odkazují na obsah mezinárodních dohod uzavřených mezi EU a jednotlivými vybranými dalšími státy světa. Může se rovněž jednat o celní sazby používané při obchodování s rozvojovými zeměmi a nejméně rozvinutými zeměmi. Jedná se o celní sazby používané v mezinárodním obchodu při uplatnění preferenčních výhod v obchodu se zeměmi nebo skupinami zemí, se kterými má EU o takových obchodech mezinárodní smlouvu. Jedná se o země, kde se před dovozem zboží z těchto zemí vystavují osvědčení o původu zboží, například ve formě osvědčení EUR1 nebo ATR1 (používané v rámci celní unie EU a Turecka).

Proto také jako součást procesu vyměření cla mohou současně probíhat tři základní řízení - řízení o sazebním zařazení zboží, řízení o určení celní hodnoty zboží a řízení o stanovení původu zboží.

S ohledem na obchodně politické zájmy EU a ochranu před dovozem „levného zboží“ byla také zavedena zejména pro oblast dovozu textilu, případně vybraných položek obuvi, ochranná cla představovaná specifickými celními sazbami, tzn. že konstrukce celní sazby zní například:

Při dovozu bavlněných triček z Jihovýchodní Asie se celní sazba stanoví valoricky – určitým procentem z celní hodnoty zboží, ale navíc se stanoví celní sazba nejméně pevnou částkou za kus. Aby ochrana, zejména vnitřního trhu EU, byla efektivní před dumpingovými dovozy, jsou zaváděna v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1225/2009, příslušnými nařízeními Komise antidumpingová cla. Tato cla jsou důsledkem prováděných úkonů antidumpingového řízení, nicméně antidumpingové řízení neprovádí celní orgán, ale provádí příslušná komise EU. Totéž platí i pro vyrovnávací cla.

Autonomní sazba cla

Clas autonomní jsou určovány jednostranným rozhodnutím, bývají také nazývány cly všeobecnými. Celní sazebník Společenství využívá autonomní cla pouze v případech, kdy jsou nižší než smluvní cla v sazebníku uvedená.³⁶

Je to clo, které je stanoveno na základě rozhodnutí určitého státu, kde toto rozhodnutí je nezávislé na smlouvách mezinárodních.

³⁶ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 64

Smluvní sazba cla

Cla smluvní vycházejí ze Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) uzavřené v rámci Světové obchodní organizace - WTO, jsou smluvně vázána, proto není možné je libovolně zvyšovat. Tvoří základ tarifního systému a zpravidla jsou i základem pro výpočet preferenčních cel. Smluvní sazby cla se použijí v případech, kdy zboží pochází ze zemí, kterým je poskytována doložka nejvyšších výhod podle GATT.³⁷

Zároveň Miroslav Kárník dodává, že sjednaná smluvní cla musí být poskytována nediskriminačně všem členům Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT).³⁸

Smluvní cla jsou stanovena, oproti člům autonomním, na základně mezinárodní bilaterální nebo multilaterální smlouvy.

Dělení cel z hlediska druhů sazeb

Dělení z hlediska druhů celních sazeb lze rozdělit na cla valorická, specifická a diferencovaná. Clo valorické je nejpoužívanější metodou, kde je sazba stanovena v celním sazebníku v procentní výši k celní hodnotě dováženého zboží. U cla specifického je hodnota cla fixní finanční hodnotou, která je kalkulovaná vzhledem k množství konkrétního druhu zboží. Diferencované clo je spíše výjimkou, kde se hodnota vypočítá jako kombinace výše uvedeného valorického a specifického cla.

Valorická cla

Jedním z nejčastěji používaných druhů sazeb je valorické clo. Je to clo, kde se jeho výše počítá jako podíl v procentech z celkové celní hodnoty zboží. Valorická sazba cla se rovněž používala v České republice do doby vstupu do Evropské Unie dne 1. 5. 2004. U tohoto druhu cla se můžeme setkat s výjimkou, například u zboží, které nebylo určeno k obchodním účelům, se v určitých obdobích používala pro některé druhy zboží cla specifická.³⁹

³⁷ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 64

³⁸ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 64

³⁹ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 60

Specifická cla

Cla specifická jsou cla založená na množství zboží a ne na jeho hodnotě, tzn. je stanoveno jakou výši cla je nutno zaplatit za dovoz určitého množství zboží. Využívají se tam, kde je logická vazba mezi množstvím zboží a clem.⁴⁰

Lenka Fojtíková dodává, že specifické clo je vyměřeno pevnou částkou za fyzickou množstevní jednotku (kus, tuna, barel apod.).⁴¹

Diferencovaná cla

Toto clo lze také najít pod clem kombinovaným. Jeho sazba se počítá jako kombinace cla specifického a cla valorického, respektive jejich sazbami. Jde tedy o to, aby se odstranily některé nevýhody výše zmíněného valorického a specifického cla.

Druhy cel podle pohybu zboží

Druhy cel podle pohybu zboží lze rozdělit na clo dovozní, vývozní a na tranzitní. Dovozní cla jsou taktéž, jako ochranná funkce cla, spojována s ochranou domácího trhu a domácích výrobků. Vývozní cla se vybírají z důvodu omezení vývozu vybraného zboží a rovněž jako jeden z příjmů do státního rozpočtu kompenzující státní nebo společenské náklady na vývoj nebo výrobu vybraného zboží. Tranzitní clo se vybírá v případě pouhé přepravy zboží přes dané území a rovněž jako jeden z příjmů do státního rozpočtu kompenzující státní nebo společenské náklady na instalaci přepravního zařízení.

Dovozní cla

Dovozní cla jsou cla, která se vybírají při dovozu zboží. Jsou nejrozšířenějším druhem cla. Dovozním clem se rozumějí clo a poplatky s rovnocenným účinkem vybírané při dovozu zboží. Dovozní poplatky jsou zavedené v rámci společné zemědělské politiky nebo v rámci zvláštních režimů pro některé druhy zboží vzniklého zpracováním zemědělských produktů.⁴²

⁴⁰ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 60

⁴¹ FOJTÍKOVÁ, Lenka. *Zahraničně obchodní politika ČR: Historie a současnost (1945-2008)*. Praha: C.H.Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4. s. 28

⁴² *Nariženi Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství* [online]. 1992 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:CS:PDF>

Vývozní cla

Vývozní cla jsou cla uplatňující se na zboží, které je vyváženo z daného státu. Vývozní poplatky jsou zavedené v rámci společné zemědělské politiky nebo v rámci zvláštních úprav platných pro některé druhy zboží vzniklého zpracováním zemědělských produktů.⁴³

Tranzitní cla

Tranzitní cla byla uvalována v minulosti především s fiskálním cílem, avšak v současné době nejsou aplikována. Tato cla byla nahrazena, a to především v rozvojových zemích, různými administrativními poplatky.⁴⁴

Cla tranzitní, jejichž předchůdci byla mýta, jsou cla, která byla zejména v minulosti vybírána ze zboží, které bylo přes území určitého státu prováženo.⁴⁵

3.2 Aktuální stav celních předpisů upravujících celní řízení

Tato kapitola se zabývá nejen komunitárními a národními celními předpisy, ale také současnými předpisy upravující celní řízení, písemnými a elektronickými celními prohlášeními.

Autoři Ryglová, Burian, Vajčnerová uvádí, že celní předpisy slouží pro ochranu ekonomických zájmů daného státu (ochrana domácích výrobců, daní státu z určitých výrobků).⁴⁶

Základním nástrojem společné obchodní politiky je Celní kodex (nařízení ES č. 2913/92, v novelizovaném znění) a na něj navazující jednotný celní sazebník. Celní kodex obsahuje celní předpisy, které jsou jednotně používány na celním území EU. Celní předpisy se týkají práv a povinností osob v souvislosti s celním řízením, pravidel pro jednotný celní sazebník, stanovení preferenčního původu, celní ohodnocení a celní určení zboží a podmínek pro celní režim.⁴⁷

Celní předpisy se skládají z tohoto kodexu a z předpisů přijatých k jeho provádění na úrovni EU nebo na vnitrostátní úrovni. Aniž jsou dotčeny zvláštní předpisy upravující jiné

⁴³ Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1992 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:CS:PDF>

⁴⁴ ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. A KOL. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4694-4., s. 111

⁴⁵ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 61

⁴⁶ RYGLOVÁ, Kateřina, BURIAN Michal, VAJČNEROVÁ Ida. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011, 213 s. ISBN 978-80-247-4039-3., s. 93

⁴⁷ ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. A KOL. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4694-4., s. 227

oblasti, vztahuje se tento kodex na obchod mezi EU a třetími zeměmi a na zboží, na něž se vztahuje Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli, Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství nebo Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii.⁴⁸

3.2.1 Celní předpisy EU

Společná obchodní politika EU představuje základní nástroj, prostřednictvím kterého EU a její členské státy vyjadřují společný postoj k otázkám liberalizace světového obchodu a přijímají dílčí opatření uplatňovaná v rámci obchodu se třetími zeměmi.⁴⁹

Společná celní legislativa EU definovaná celními předpisy je součástí společné obchodní politiky EU. Celní předpisy jsou definovány v článku 1 nařízení Rady (EHS) č. 2913/1992, kterým se vydává Celní kodex Společenství, kde je uvedeno, že se celní předpisy se skládají z tohoto kodexu a z předpisů přijatých k jeho provádění na úrovni Společenství (EU) nebo na vnitrostátní úrovni členských států. V článku 2 Celního kodexu je upravena územní působnost celních předpisů, kdy se celní předpisy EU používají jednotně na celém území EU s výjimkou stanovenou mezinárodními úmluvami nebo národními zeměpisnými zvyklostmi. Do celních předpisů EU se dále zahrnuje nařízení Komise (EHS) č. 2454/1993, kterým se provádí ustanovení Celního kodexu.

Dalším důležitým celním předpisem je nařízení Rady (ES) č. 1186/2009 o systému Společenství pro osvobození od cla, které upravuje oblast podmínek, za kterých je možno určité zboží osvobodit od cla. Osvobození od cla je úzce provázáno s osvobozením od daně z přidané hodnoty, které je upraveno směrnicí Rady č. 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty a kterou pro potřeby České republiky rozpracovává zákon č. 235/2004 Sb., zákon o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

Velmi důležitým celním předpisem je nařízení Rady (EHS) č. 2658/1987, o sazební a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, které upravuje a provádí nejen celní sazebník, ale také celní nomenklaturu. Toto nařízení Rady je každoročně a průběžně novelizováno podle aktuálních potřeb EU týkající se společné obchodní politiky formou změnových nařízení Rady. Dále se do celních předpisů EU zahrnuje nejen společný celní

⁴⁸ Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1992 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:CS:PDF>

⁴⁹ FOJTÍKOVÁ, Lenka. Zahraničně obchodní politika ČR: Historie a současnost (1945-2008). Praha: C.H.Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4. s. 148

sazebník, ale také mezinárodní dohody upravující oblast celnictví, ale pouze v případě, že jsou v souladu se zájmy EU a jsou použitelné v EU.

Do základních komunitárních předpisů lze zařadit i například rozsudky Evropského soudního dvora týkající se oblasti celnictví, včetně například osvobození od cla či systém všeobecných celních preferencí aj.

V roce 2008 bylo také přijato rozhodnutí o „bezpapírovém“ prostředí pro cla a obchod, které je také nazváno rozhodnutí o elektronickém celnictví (Electronic Customs Decision), které představuje reformu celních pravidel a postupů na úrovni EU a jeho členských států a jehož cílem je zjednodušení a elektronizace celních procedur.⁵⁰

Pro úplnost je nutno dodat, že stávající Celní kodex byl v roce 2008 přepracován a modernizován a zveřejněn jako nařízení Rady (EU) č. 450/2008, Modernizovaný celní kodex. Tento Modernizovaný celní kodex vstoupil v účinnost v roce 2008 a měl být implementován od června 2013. V rámci tohoto přechodového období však byla podepsána Lisabonská smlouva,⁵¹ která byla podepsána 13. prosince 2007 v Lisabonu a která významným způsobem zasáhla do pravomocí členských států. Významně posílila pravomoci Evropské komise, což mělo za následek, že Modernizovaný celní kodex bylo nutné dále upravit, přesně ji řečeno nahradit, a dále vytvořit dvě zcela nová prováděcí nařízení.

3.2.2 Současné předpisy upravující celní řízení

V rámci celního řízení (rozhodování o tom, zda bude nebo nebude určité zboží propuštěno do navrženého režimu a za jakých podmínek), se celní orgány řídí celními předpisy.⁵²

Současné předpisy, které upravují celní řízení, lze rozdělit na předpisy EU a na národní zákony a vyhlášky.

Předpisy EU

Velmi důležitými současnými předpisy EU jsou nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 (celní kodex) a nařízení Komise (EHS) č. 2454/93, (prováděcí předpis k celnímu kodexu), jejichž platnost však bude ukončena k 30. 4. 2016 implementací nového Celního kodexu Unie a jeho nových prováděcích předpisů (viz. dále kapitola 3.3 Nové celní předpisy EU). Dalšími

⁵⁰ ŠTERBOVÁ, Ludmila. A KOL. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4694-4., s. 228

⁵¹ Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, [online]. 1992 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/192/sekce/lisabonska-smlouva---ke-stazeni/>

⁵² KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 97

důležitými předpisy EU jsou nařízení Rady (EHS) č. 1186/2009 (o systému Společenství pro osvobození od cla) a Nařízení Rady č. 2658/87 (o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku), které jsou uvedeny výše. Dalším důležitým předpisem je Nařízení Komise (EHS) č. 2288/83, kterým se vydává seznam biologických a chemických látek, které jsou uvedeny v nařízení Rady (EHS) č. 918/83 v článku 60, odstavec 1., který se zabývá původním systémem Společenství pro osvobození od cla. V neposlední řadě lze zde uvést Nařízení Komise (ES) č. 1891/2004, které stanovuje prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatřeních, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo.⁵³

Zákony

Nejdůležitějším národním zákonem upravující oblast celnictví je zákon č. 13/1993 Sb., Celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, který navazuje na celní předpisy EU a doplňuje a řeší národní úpravy pro oblast celnictví v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., Správní řád, a zákonem č. 280/2009 Sb., Daňový řád. Na Celní zákon navazuje zákon č. 17/2012 Sb., zákon o Celní správě České republiky, který upravuje funkci a úkoly Celní správy ČR a celních orgánů, jaké mají pravomoci, působnosti, povinnosti, oprávnění, včetně oprávnění k řešení správních deliktů. Následně to jsou zákon č. 186/2004 Sb. a zákon č. 18/2012 Sb., které upravují některé zákony, které se změnily na základě přijetí nového zákona o Celní správě ČR. Lze sem zařadit i zákon č. 191/1999 Sb., který se týká opatření dovozu a vývozu zboží porušující vybraná práva duševního vlastnictví, a zákon č. 21/1997 Sb., o kontrole vývozu a dovozu zboží a technologií podléhajících mezinárodním kontrolním režimům. Taktéž je možné zde uvést zákon č. 440/2003 Sb., o způsobu nakládání se surovými diamanty a jejich pohybu a tranzitu, zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.

Vyhlášky

Do nejdůležitějších vyhlášek upravujících oblast celnictví je nutno zařadit zejména vyhlášku č. 421/2012 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona, vyhlášku č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich

⁵³ *Celní správa* [online]. 2009 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/informace-dle-zak-c-1061999sb/Stranky/prehled-predpisu-podle-nichz-celni-organy-zejmena-jednaji-a-rozhoduji.aspx>

sídlech, vyhlášku č. 286/2012 Sb., o vnějším označení, odznacích, služebních stejnokrojích a zvláštním barevném provedení a označení služebních vozidel celní správy, vyhlášku č. 201/2005 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi ČR a ostatními členskými státy ES, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášku č. 422/2012 Sb., o stanovení minimální prahové hodnoty pro počet a objem dovozních operací, které jsou dostatečné pro vydání osvědčení schváleného hospodářského subjektu (AEO).

Mezi další důležité vyhlášky upravující oblast celnictví, které navazují na mezinárodní dohody, patří vyhlášky ministerstva zahraničních věcí, tj. vyhláška č. 157/1964 Sb., která se věnuje Vídeňské úmluvě o diplomatických stycích, a vyhláška č. 32/1969 Sb., která se věnuje Vídeňské úmluvě o konzulárních stycích. Kromě dvou výše zmíněných vyhlášek je nutno uvést i vyhlášku č. 160/1988 Sb., o Mezinárodní úmluvě o harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží a Protokol o její změně. Na zákon o Celní správě ČR navazuje Ministerstvo dopravy se svojí vyhláškou č. 187/1994 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě. Na zákon č. 21/1997 Sb., o kontrole vývozu a dovozu zboží a technologií podléhajících mezinárodním kontrolním režimům, navazuje vyhláška č. 398/2003 Sb., stanovující všeobecnou dovozní licenci, na základě které lze uskutečnit dovoz kontrolovaného zboží do České republiky (vyhláška o všeobecné dovozní licenci).

3.2.3 Písemné celní prohlášení jako standardní forma celního prohlášení

Celní prohlášení se podává standardně v písemné formě nebo prostřednictvím zařízení pro zpracování dat (tzn. elektronicky), jestliže to umožňují předpisy přijaté postupem projednávání ve Výboru pro celní kodex nebo jestliže to povolily celní orgány. Dalším způsobem podání celního prohlášení je ústní prohlášením nebo prohlášením jiným úkonem (např. zvolením koridoru červená (něco k proclení) nebo zelená (nic k proclení)), jímž držitel zboží vyjádří svou vůli, aby bylo zboží propuštěno do určitého celního režimu (např. volný oběh), pokud tuto možnost upravují předpisy přijaté postupem projednávání ve Výboru pro celní kodex.⁵⁴

Většinou se celní prohlášení podává písemně u zboží obchodního charakteru nebo ústně u zboží neobchodního charakteru, nepřesahuje-li celní hodnota jedné zásilky 1.000 EUR

⁵⁴ Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1992 [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:CS:PDF>

nebo čistou hmotnost 1.000 kg. U zboží obchodního charakteru lze celní prohlášení podat ústně jen v případě, nepřesáhne-li celková celní hodnota zboží v jedné zásilce pro jednoho příjemce částku 3.000 EUR, a dále nejde-li o dílčí zásilku od téhož odesílatele témuž příjemci.⁵⁵

Proto, aby bylo písemné celní prohlášení uznáno a přijato, je nutné, aby bylo podáno na zvláštním tiskopise – Jednotný správní doklad (JSD), který musí odpovídat předepsanému vzoru. Musí být obsahovat veškeré náležitosti nezbytné pro použití předpisu upravujících celní režim, do kterého je zboží navrženo v celním prohlášení. K celnímu prohlášení musí být připojeny všechny doklady, jejichž předložení je nezbytné pro použití předpisu upravujících celní režim, do kterého je zboží navrženo v celním prohlášení.⁵⁶

Písemné celní prohlášení musí obsahovat podpis příslušné oprávněné osoby – deklaranta nebo jeho zástupce. Písemné celní prohlášení bývalo nejběžnější formou celního prohlášení. Na základě tohoto prohlášení vydává celní úřad příslušné rozhodnutí o propuštění zboží do navrhovaného celního režimu. Toto rozhodnutí je pro deklaranta, tedy osobu podávající celní prohlášení vlastním jménem nebo osobu, jejímž jménem bylo celní prohlášení podáno (tj. osoba odpovědná za podané celní prohlášení a kontrolující správnost celních dokladů doprovázejících celní prohlášení), dokladem nejen účetním, ale i daňovým.

3.2.4 Elektronická podpora celního řízení postaveného na písemném celním prohlášení

Elektronické celní prohlášení, nebo také e-Customs prohlášení (Electronic Customs Declaration), napomáhá ke zrychlení celního řízení a tím zároveň slouží k usnadnění zahraničního obchodu Evropské Unie. Jde vlastně o to, aby převod informací probíhal rychle, bezproblémově a hlavně bezpečně a zároveň umožňoval celním orgánům efektivní použití rizikové analýzy. První kroky v přechodu od písemného celního prohlášení na elektronickou formu tohoto prohlášení byly podniknuty v členských státech EU a rovněž v ČR již na počátku roku 2002.

V ČR bylo přijato první elektronické celní prohlášení dne 2. 5. 2002 a týkalo se režimu tranzitu (společného tranzitního režimu). Jako první součástí programu a iniciativy e-

⁵⁵ SVATOŠ, Miroslav. A KOL. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, 367 s. ISBN 978-80-247-2708-0., s. 138

⁵⁶ Čl. 218 až 221 *Nařízení Komise č. 2454/93 EHS, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství* [online]. 1993 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1993R2454:20130131:CS:PDF>

Customs byl systém NCTS (New Computerised Transit System) použitý pro společný tranzitní režim⁵⁷ a pro tranzitní režim Společenství. V té době již byl zahájen mezi vybranými státy EU a ESVO provoz prvního evropského celního informačního systému – NCTS – pro řízení a kontrolu operací tranzitu zboží mezi smluvními stranami Úmluvy o společném tranzitu, tedy tehdejšími členskými státy EU, zeměmi ESVO a čtyřmi kandidátskými státy EU (Slovensko, Polsko, Maďarsko a ČR).⁵⁷

Elektronické celní prohlášení je také úzce spjato s daní z přidané hodnoty. Souvisí tedy nejen s režimem vývozu, při použití systému ECS - Export Control System (systém kontroly vývozu), který je v ČR nazýván systém e-Vývoz, ale také s dovozními celními režimy, tedy za použití systému označovanému v ČR jako e-Dovoz, který se dále dělí na část ICS - Import Control System (systém kontroly dovozu) zahrnující vstupní operace a zpracování vstupních souhrnných celních prohlášení, a na část AIS - Automated Import System (automatizovaný systém dovozu) zahrnující dovozní operace a zpracování elektronických celních prohlášení pro všechny dovozní celní režimy.

Pakliže je celní prohlášení podané elektronickým způsobem, je nutné, aby na konci protokolu, kterým elektronicky komunikuje deklarant nebo jeho zástupce s celním orgánem, byl uveden elektronický podpis (kvalifikovaný certifikát popřípadě elektronická značka založená na kvalifikovaném (systémovém) certifikátu) pověřené osoby, která například podává celní prohlášení. Česká republika a její celní správa je v závěrečné fázi přechodu od písemného celního prohlášení na elektronické a je jedním z hlavních lídrů pro toto zavádění v celé Evropské unii. Nutnou podmínkou elektronické komunikace s celními orgány v ČR je „Povolení elektronické komunikace“, které je vydávané celními úřady v ČR a které je platné pro všechny celní režimy a na všech tuzemských celních úřadech.

Autoři Kalínská Emilie a kol. dodávají, že cílem elektronického celního řízení je vytvoření zajištěného, provázaného elektronického celního systému pro výměnu dat ke zdokonalení a usnadnění celních procedur ve členských státech EU do roku 2014. Předpokládá se, že uvedená dvě opatření významně sníží náklady podnikání v EU a zvýší efektivitu celních služeb.⁵⁸

⁵⁷ Ministerstvo Financí České republiky. *Evropské celní správy budou pokračovat v usnadňování celních procedur při dovozech a vývozech zboží* [online]. 2009 [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/podpora-ze-zahranici/ceske-predsednictvi-eu-2009/predsednictvi-cr-v-rade-eu/mf-tiskove-zpravy-a-aktuality-cz-pres/2009/evropske-celni-spravy-budou-pokracovat-v-17374>

⁵⁸ KALÍNSKÁ, Emilie. A KOL. *Mezinárodní obchod v 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, 228 s. ISBN 978-80-247-3396-8., s. 134-135

Hlavními cíli e-Customs iniciativy je dosažení podávání celních prohlášení pouze ve formě elektronické, nikoliv písemné; aby se platnost povolení použitá v rámci celního řízení vydaná v jednom členském státě rozšířila na celou Evropskou unii a tím pádem nastalo i vzájemné uznávání tohoto povolení. Jako dalším cílem je snaha harmonizovat a sjednotit celní procedury a postupy uplatňované v EU.

NCTS – Tranzitní režim

V oblasti režimu tranzitu bylo původně elektronické podávání celních prohlášení v systému NCTS povinné pouze u všech schválených odesílatelů a schválených příjemců, tzn. těch subjektů, které disponují povolením zjednodušeného postupu při propouštění zboží do režimu tranzitu nebo zjednodušeného postupu při ukončení režimu tranzitu.⁵⁹ V roce 2006 se elektronické podávání celních prohlášení v systému NCTS stalo povinné pro všechny hlavní povinné – deklaranty v režimu tranzitu. Celní prohlášení, která se týkají zboží, které je propouštěné do režimu tranzitu, se musí od 1. 7. 2006 v České republice a v ostatních členských státech EU podávat pouze výše zmíněnou elektronickou formou s následujícími výjimkami. Ty tvoří případy, kdy je zboží převáženo cestujícími a je používáné pro vlastní účely. Výjimku také tvoří případy výpadku systému NCTS na straně celního orgánu nebo na straně deklaranta - hlavního povinného, pokud mu to povolí celní orgán. Další výjimky tvoří přeprava zboží v tranzitním režimu uskutečňující se na základě nějaké mezinárodní smlouvy a na ní navazujícího celního písemného prohlášení. Jedná se o případy režimu tranzitu Společenství na podkladě karnetu TIR, karnetu ATA, tiskopisu 302 pro přepravu zbraní a vojenského materiálu vojsk členů NATO nebo Partnerství pro mír, leteckého cargo manifestu, nákladního listu CIM pro přepravu zboží po železnici, na podkladě Rýnského manifestu pro plavbu a přepravu zboží po rýnských vodních cestách, poštovních prohlášení pro poštovní zásilky.⁶⁰ U těchto případů je povoleno podat písemné celní prohlášení.

Pakliže vstoupí zboží v tomto režimu na celní území EU, není povinné, ovšem je ale možné od 1. 7. 2009, současné podání tranzitního prohlášení společně s bezpečnostními daty vstupního nebo výstupního souhrnného celního prohlášení. Tato data vstupního nebo

⁵⁹ *Daňáři online* [online]. 2006 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d548v524-podavani-celnich-prohlaseni-elektronickou-formou/>

⁶⁰ *E-Dovoz.cz* [online]. [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.e-dovoz.cz/e-dovoz/informace-o-e-customs/ncts-spolecny-tranzit/>

výstupního souhrnného celního prohlášení může pověřená osoba podat v rámci systému NCTS i mimo něj za použití některého z dále uvedeného systémů.

ECS – Vývozní režimy

Oblast vývozu a její systém e-Vývoz ve skutečnosti zahrnuje dva systémy. Prvním systémem je Export Control System – systém pro kontrolu vývozu (ECS), který se zabývá systémem kontroly výstupu vyváženého zboží z celního území EU a systémem zpracování výstupních souhrnných celních prohlášení podaných na vyvážené zboží. Druhým systémem je Automated Export System (AES), známý pod českým názvem automatizovaný systém vývozu, který řeší podávání a zpracování vývozních celních prohlášení, tj. celních prohlášení pro režim vývozu, pasivního zušlechťovacího styku nebo zpětného vývozu. Cílem je zavedení jednotného systému, který má za úkol přijímat vývozní celní prohlášení nebo výstupní souhrnné celní prohlášení, která jsou podávána v elektronické formě, a následně umožnit deklarantům elektronicky komunikovat s výstupními celními úřady, které jsou i v ostatních členských státech Evropské unie. Jak už oblast vývozu napovídá, jedná se výstup a opuštění zboží z celního území EU. Se systémem e-Vývoz je spjato rovněž uplatňování různých obchodně politických opatření, včetně cel, tedy i možné vybrání vývozního cla, pokud by k tomu EU a jeho členské státy z nějakého důvodu přistoupily.

Při provádění vývozu zboží s využitím systému e-Vývoz deklarant nebo jeho zástupce komunikuje s celním úřadem vývozu, tj. celním úřadem, u kterého je celní prohlášení na propuštění zboží do režimu vývozu podáváno povinně elektronicky. Oblast vývozu je předmětem možných zjednodušení, kdy nejrozšířenější je zjednodušený postup místního řízení pro režim vývoz.⁶¹

ICS, AIS – Dovozní režimy

Rozsah systému e-Dovoz odpovídá nejen bezpodmínečným bezpečnostním požadavkům na podávání vstupních souhrnných celních prohlášení, ale rovněž reaguje na budoucí požadavky Celního kodexu Unie, zejména na další zjednodušení a sladění celních režimů, na zavedení povinnosti podávání i dovozních celních prohlášení elektronickou cestou, sjednocení aplikačního rozhraní mezi deklarantskou veřejností a celní správou pro všechny

⁶¹ *Daňáři online* [online]. 2006 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d548v524-podavani-celnich-prohlaseni-elektronickou-formou/>

dovozní režimy a maximální možná stabilizace tohoto rozhraní v současném procesu legislativních změn.⁶²

Systém e-Dovoz zahrnuje rovněž dva systémy. Prvním systémem je Import Control System – systém kontroly dovozu (ICS), který se zabývá systémem kontroly vstupu dováženého zboží na celní území EU a systémem zpracování vstupních souhrnných celních prohlášení pro dovážené zboží. Druhým systémem je Automated Import System (AIS), známý pod českým názvem automatizovaný systém dovozu, který řeší podávání a zpracování dovozních celních prohlášení, tj. celních prohlášení pro všechny dovozní celní režimy.

Systém ICS je postaven pro zpracování vybraných bezpečnostních dat o zboží vstupující na celní území EU podaných v elektronické podobě a byl v ČR uveden do pilotního provozu na počátku července 2009. Podání a zpracování vybraných bezpečnostních dat o zboží je povinnost, která plyne z aktuální bezpečnostní politiky EU a rovněž navazuje na dokument Světové celní organizace (WCO - World Customs Organisation) nazvaný „SAFE Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade“⁶³, který zavádí uplatňování bezpečnostních opatření při zachování určité úrovně zjednodušení mezinárodního obchodu. Pakliže zboží směřuje na území Společenství, je nutné předem podat vstupní souhrnné celní prohlášení - ENS (Entry Summary Declaration). Je ovšem důležité oznámit tento záměr o dovozu zboží na celní území EU v podobě ENS ve stanovené lhůtě a to ještě před předložením zboží na vstupním celním úřadu členského státu EU. Jestliže oznámení a přijetí vstupního souhrnného celního prohlášení ENS proběhne bez problémů, je určenému zboží stanoven identifikační kód, pod kterým je vstupní souhrnné celní prohlášení ENS registrováno. Tento vstupní úkon tedy obsahuje podání vlastního vstupního souhrnného celního prohlášení ENS, následně podání informace o příjezdu zboží na hranice státu (např. v případě ČR na vstupní letiště) a následně podání souhrnného celního prohlášení pro dočasné uskladnění.

Systém AIS je taktéž součástí systému e-Dovoz, který je v ČR používán. Tento systém byl uveden do provozu v tuzemsku na počátku listopadu 2010 a okamžitě si u obchodní veřejnosti získal velkou oblibu. Systém AIS byl zaveden nejen pro usnadnění podávání a zpracování celních prohlášení u dovozních celních režimů, ale také pro minimalizaci

⁶² *E-Dovoz.cz* [online]. [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.e-dovoz.cz/e-dovoz/uvod/>

⁶³ *SAFE Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade* [online]. [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/customs/normes_wco_en.pdf

nákladů hospodářských subjektů s tím spojených, k elektronické výměně dat, která bude plynulá mezi hospodářskými subjekty a mezi různými celními orgány či mezi určitými celními správami EU. V neposlední řadě byl tento systém zaveden pro lepší poskytování různých informací o zboží (jeho pohybu) v mezinárodním obchodu či k synchronizaci společných postupů. Použití systému AIS v celním řízení lze rozdělit na dva druhy postupů podání a zpracování celních prohlášení, v běžném postupu nebo v některém zjednodušeném postupu, kde je nejoblíbenější neúplné celní prohlášení a zejména místní celní řízení.

Elektronické celní prohlášení a DPH

Deklarant, který je plátcem daně z přidané hodnoty a který bude provádět celní řízení elektronicky při vývozu zboží za použití systému e-Vývoz, může uplatňovat osvobození od daně z přidané hodnoty při vývozu zboží na základě elektronické informace o vyřízení vývozu, tj. o výstupu zboží z celního území EU, zaslané z celního úřadu vývozu a opatřené elektronickým podpisem celní správy, což eliminovalo dřívější problémy s prokazováním uskutečnění vývozu a výstupu zboží. Dříve vývozcům vznikaly problémy v případech, kdy jim celním úřadem výstupu nebyl potvrzen a vrácen díl 3 vývozního celního prohlášení na formuláři Jednotného správního dokladu (JSD) a kdy museli složitě získávat jiné důkazní prostředky prokazující skutečnost, že vyvážené zboží opustilo území EU, například od dopravců, od odběratele zboží ve třetí zemi apod.⁶⁴ Informace o vyřízení režimu vývozu je zasílána elektronicky tuzemským celním úřadem vývozu deklarantovi a přes daňovou správu příslušnému finančnímu úřadu. Bohužel tento postup není použit v případech, kdy tuzemský vývozce podá vývozní celní prohlášení u celního úřadu vývozu v některém jiném členském státě nebo u přímo u celního úřadu výstupu.

3.3 Nové celní předpisy EU

Nové celní předpisy Evropské Unie byly v první řadě ovlivněny Modernizovaným celním kodexem Společenství (Modernized Customs Code – MCC). Modernizovaný celní kodex Společenství byl schválen a zveřejněn nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 dne 23. dubna 2008⁶⁵. Přičemž jednotlivá ustanovení Modernizovaného celního

⁶⁴ *Daňari online* [online]. 2006 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d548v524-podavani-celnich-prohlaseni-elektronickou-formou/>

⁶⁵ *Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008* [online]. 2008 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:145:0001:0064:CS:PDF>

kodexu měla postupně nabývat použitelnosti od 24. 6. 2008 a nejpozději až do 24. června 2013. Tohoto dne měl být také plně zrušen stávající celní kodex Společenství (nařízení Rady (ES) č. 2913/1992) a do tohoto dne měl být vytvořen nový prováděcí předpis k Modernizovanému celnímu kodexu. Ovšem díky přijetí Lisabonské smlouvy, kterou se mění Smlouva o založení Evropského společenství a kterou vzniká Smlouva o fungování Evropské unie⁶⁶, bylo nutno Modernizovaný celní kodex radikálně změnit nebo případně nahradit novým. Lisabonská smlouva byla podepsána 13. 12. 2007, Českou republikou byla ratifikována 3. 11. 2009 a vstoupila v platnost 1. 12. 2009. Modernizovaný celní kodex (MCC) stanovoval a vymezoval právní předpisy pro dovoz a vývoz zboží mezi EU a třetími zeměmi. Cílem MCC bylo usnadnit obchodování, zejména zavedením povinného použití elektronického celního prohlášení, a zároveň zaručit vysokou úroveň bezpečnosti na hranicích, která by zamezila novým zejména teroristickým hrozbám. Tyto cíle byly převzaty a při zakomponování principů Lisabonské smlouvy byl vytvořen Celní kodex Unie (Union Customs Code – UCC) zveřejněný jako nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se rovněž ruší Modernizovaný celní kodex Společenství (nařízení (ES) č. 450/2008).

Evropská unie je založena na celní unii a bylo tedy žádoucí, aby v zájmu hospodářských subjektů i celních orgánů v EU byly platné celní předpisy zahrnuty do jednoho kodexu. Při realizaci myšlenky jednotného vnitřního trhu bylo nutné, aby Celní kodex Unie obsahoval obecná pravidla a postupy, které by měly zajistit provádění tarifních opatření a dalších opatření společné politiky zaváděných na úrovni EU v rámci obchodu se zbožím mezi EU a zeměmi nebo územími mimo celní území EU při zohlednění požadavků těchto společných politik. Cílem bylo, aby nové celní předpisy byly lépe sladěny s předpisy, které se týkají výběru dovozních poplatků, aniž by se měnila oblast působnosti platných daňových předpisů.

Nové celní předpisy EU tedy zahrnují především Celní kodex Unie (Union Customs Code – UCC), tedy nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se zároveň ruší Modernizovaný celní kodex Společenství (nařízení (ES) č. 450/2008) a stávající celní kodex Společenství (nařízení Rady (EHS) č. 2913/92). Dále nové celní předpisy EU zahrnují nové navazující předpisy k Celnímu kodexu Unie, konkrétně

⁶⁶ Úřední věstník Evropské unie [online]. 2012 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=CS>

takzvaný Akt v přenesené pravomoci Komise (Union Customs Code Delegated Act – UCC-DA) a Prováděcí akt k Celnímu kodexu Unie (Union Customs Code Implementing Act – UCC-IA).

Celní kodex Unie tvoří spolu s Aktem v přenesené pravomoci Komise a Prováděcím aktem balíček právních předpisů, který má zajistit:

- (a) modernizaci celních předpisů a režimů a používání celních informačních systémů s cílem usnadnit vyřizování záležitostí s celními orgány a zajistit bezpečný obchod se zbožím v Evropské unii;
- (b) dodržování požadavků Lisabonské smlouvy v oblasti celnictví;
- (c) zohlednění vývoje politik a právních předpisů v ostatních oblastech, které mohou mít vliv na celní předpisy, jako je bezpečnost a zabezpečení v oblasti dopravy zboží na nebo z území EU;
- (d) větší zjednodušení a přiměřenost celních postupů vyplývající z jasnějších a vzájemně provázanějších celních předpisů;
- (e) snížení administrativní zátěže hospodářských subjektů díky používání elektronických postupů a celních skladů, které omezí formality spojené s podáváním zpráv a připraví cestu k další modernizaci a lépe koordinované správě hranic;
- (f) návaznost na horizontální politiky EU, jako je digitální agenda, a rovněž na iniciativy na podporu malých a středních podniků, které jsou spolu s dalšími iniciativami vnímány jako významné nástroje pro tvorbu zaměstnanosti a hospodářského rozvoje a konkurenceschopnosti;
- (g) plné sladění celních předpisů EU s globálními standardy, jakož i s dalším mezinárodním a celosvětovým vývojem, a to i v zemích, jež jsou významnými obchodními partnery EU, což usnadní a zefektivní obchod a zvýší pro hospodářské subjekty EU možnosti vývozu;
- (h) ochranu finančních zdrojů Unie (tradičních vlastních zdrojů, které tvoří vybraná cla) a zabezpečení evropských celních předpisů proti podvodům tím, že se odstraní mezery v nich, zabrání se nejednotnému výkladu a uplatňování pravidel a poskytne se elektronický přístup k relevantním informacím, aniž by to vedlo k vytváření další zátěže pro obchod;

- (i) používání společného souboru informačních nástrojů v celé celní unii, což významně přispěje k dosažení cílů lepší kontroly a výběru cla a daní a zároveň se díky harmonizovaným a zjednodušeným elektronickým postupům usnadní obchod.

3.3.1 Celní kodex Unie (UCC)

Celní kodex Unie (Union Customs Code - UCC), byl vydán nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 dne 9. října 2013 (dále jen „Celní kodex Unie“). Celní kodex Unie navazuje na výše zmíněný Modernizovaný celní kodex Společenství (MCC), který tímto nahrazuje a to z důvodu, že v MCC bylo nutno realizovat mnoho inovací plynoucích z dodatečně specifikovaných potřeb celních správ členských států a zejména z dopadů Lisabonské smlouvy do Smlouvy o založení Evropského společenství (Smlouva o fungování Evropské unie)⁶⁷, která byla podepsána 13. 12. 2007 a která vstoupila v platnost 1. 12. 2009. Celní kodex Unie má obdobný obsah jako MCC, nicméně velkou změnou je nová a velmi rozsáhlá pravomoc, přenesená na Komisi, přijímat akty v souladu s článkem 290 Smlouvy o fungování EU.

Celní kodex Unie stanovuje obecná pravidla a postupy pro zboží vstupující na celní území EU nebo toto území opouštějící. Aniž je dotčeno mezinárodní právo a úmluvy a právní předpisy EU v jiných oblastech, použije se Celní kodex Unie jednotně na celém celním území EU, přičemž některá ustanovení celních předpisů lze použít mimo celní území EU v rámci zvláštních právních předpisů nebo v rámci mezinárodních úmluv.

Novým způsobem je do Celního kodexu Unie zaveden právní rámec, na jehož základě se některá ustanovení celních předpisů, včetně zjednodušení v nich obsažených, použijí na obchod se zbožím Unie mezi částmi celního území Unie, na něž se vztahují ustanovení směrnice Rady 2006/112/ES⁶⁸ nebo směrnice Rady 2008/118/ES⁶⁹, a částmi tohoto území, na něž se daná ustanovení nevztahují (tj. na celní území EU, která nejsou daňovým územím EU), nebo na obchod mezi těmito částmi.⁷⁰

⁶⁷ Úřední věstník Evropské unie [online]. 2012 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=CS>

⁶⁸ Směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty [online]. 2006 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/%0BLexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:347:0001:0118:cs:PDF>

⁶⁹ Celní správa: Směrnice Rady 2008/118/ES o obecné úpravě spotřebních daní a o zrušení směrnice 92/12/EHS [online]. 2008 [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/spd-system-emcs/Legislativa/SR_118_2008.pdf

⁷⁰ Celní kodex Unie [online]. 2013 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1>, s. 7

Zjednodušení dovoleného obchodu a boj proti podvodům vyžadují jednoduché, rychlé a standardní celní režimy a postupy. S ohledem na tuto skutečnost a v souladu se sdělením Komise ze dne 24. července 2003 nazvaným "Jednoduché a bezpapírové prostředí pro cla a obchod" se Celní kodex Unie zaměřil na další zjednodušení celních předpisů za podpory využívání moderních nástrojů a technologií a na další podporu jednotného používání celních předpisů a modernizovaných přístupů k celní kontrole. Za účelem zajištění bezpapírového prostředí pro celnictví a obchod byly stanoveny striktní požadavky týkající se povinné výměny a uchovávání informací prostřednictvím elektronického zpracování dat, kdy elektronické celní prohlášení se stává standardní formou podání celního prohlášení. Jiné způsoby než metody elektronického zpracování dat mohou být používány přechodně, pokud nejsou nezbytné elektronické systémy dosud v provozu, avšak nejdéle do 31. prosince 2020.

Za účelem zvýšení konkurenceschopnosti podniků jsou některé celní režimy sloučeny nebo sladěny a jejich počet se snižuje na režimy, které jsou hospodářsky odůvodněné.⁷¹ Zde zůstávají celní režimy volný oběh, režim vývoz a zvláštní celní režimy jako jsou tranzit, zpracování zahrnující pasivní a aktivní zušlechťování, uskladnění a zvláštní použití. Jednotný režim aktivního zušlechťovacího styku nově slučuje a sjednocuje v sobě režim aktivního zušlechťovacího styku v podmíněném systému s režimem přepracování pod celním dohledem, přičemž režim aktivního zušlechťovacího styku v systému navracení se zcela zrušuje. Uskladnění obsahuje uskladňování zboží ve svobodném celním pásmu a taktéž zahrnuje uskladňování v celních skladech. U zvláštního použití se jedná o změnu, kdy konečné použití, které je platné v současnosti, nahradí použití dočasného charakteru. Dalšími změnami jsou například nová a přesná pravidla, která se týkají použití centralizovaného celního řízení nejen na úrovni jednoho členského státu, tedy národní úrovni, ale taktéž na úrovni mezinárodní, kde jsou zapojeny dva či více členských států EU.

Používání informačních a komunikačních technologií je doplněno harmonizovaným a standardizovaným používáním celních kontrol ze strany členských států s cílem zajistit

⁷¹ *Celní kodex Unie* [online]. 2013 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1>, s. 4

rovnocennou úroveň celních kontrol v celé EU, aby tak na různých místech vstupu do EU a výstupu z ní nedocházelo k jednání narušujícím hospodářskou soutěž.⁷²

Výše zmíněné a uvedené změny v Celním kodexu Unie ovšem nejsou změnami jedinými. Kromě výše zmíněných inovací, jde o zejména o nově zavedenou možnost použití samovyměrování dovozního cla, které budou moci používat zvláště vybrané a schválené hospodářské subjekty; mnoho zjednodušení použitých v celním řízení a týkajících se rychlejšího odbavení zásilek bude podmíněna udělením certifikátu oprávněného hospodářského subjektu - AEO; celní dluh bude možno buď snížit anebo zcela prominout. Další změnou je, že zboží, které doteď bylo v postavení dočasněho uskladnění maximálně po dobu 20 dnů, případně 45 dnů v námořních přístavech, tak nyní bude moci být uskladněno na maximální dobu 90 dnů. Nově definovaná pravidla pro zvláštní celní režimy umožní použití jedné jistoty pro všechny kategorie zvláštních režimů a zajistit, aby tato jistota byla souborná a zahrnovala větší počet transakcí.

3.3.2 Delegovaný předpis k Celnímu kodexu Unie (UCC – DA)

Delegovaný předpis k Celnímu kodexu Unie (Delegated act - UCC DA), který byl vydán jako nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446 ze dne 28. července 2015, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, pokud jde o podrobná pravidla k některým ustanovením celního kodexu Unie⁷³, se zabývá přenesením pravomoci přijímat prováděcí předpisy - akty, které doplňují legislativní akty, na Evropskou komisi. O toto přenesení pravomoci, které dříve leželo na členských státech EU, na Evropskou komisi se opírá článek 290 Lisabonské smlouvy. Ovšem Evropský parlament a Rada mohou kontrolovat Evropskou komisi a to způsobem, který je uveden v odstavci 2, článek 290 Lisabonské smlouvy. Evropský parlament i Rada mohou například rozhodnout o zrušení delegace vybraných pravomocí. Delegovaný akt může vstoupit v platnost v případě, že Evropský parlament či Rada nevysloví žádné námitky v určité stanovené lhůtě legislativním aktem.

⁷² *Celní kodex Unie* [online]. 2013 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1>, s. 4

⁷³ *Delegovaný předpis k Celnímu kodexu Unie* [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1456997839631&uri=CELEX:32015R2446>

Mezi nejzásadnější změny, které Lisabonská smlouva do stávajícího systému přinesla, patří zejména vyčlenění dosavadního regulativního postupu s kontrolou mimo rámec komitologie, tj. mimo postupy a pravidla pro schvalování legislativních aktů členskými státy EU. Tento postup byl v souladu s čl. 290 Smlouva o fungování Evropské unie (SFEU) převeden na tzv. delegované akty (akty v přenesené pravomoci). Delegované proto, že v jejich případě Evropská komise skutečně nahrazuje roli zákonodárce (legislativu pouze neprovádí, legislativu *de facto* přijímá). Proto je v tomto případě (na rozdíl od komitologie podle článku 291 SFEU) kontrolována přímo Radou a Evropským parlamentem coby zákonodárci a nikoli členskými státy.⁷⁴ Tento akt v přenesené pravomoci byl vypracován v souladu s rámcovou dohodou o vztazích mezi Evropským parlamentem a Evropskou komisí a společnou dohodou Evropského parlamentu, Rady a Komise o aktech v přenesené pravomoci.

Obsah Aktu v přenesené pravomoci Komise lze rozdělit do dvou oblastí. V první oblasti aktu jsou uvedena ustanovení týkající se základních prvků celního řízení, včetně určování celní hodnoty a pravidel původu zboží. V této části akt navazuje na stávající postupy a dále upřesňuje stávající pravidla daná současnou celní legislativou. Druhá oblast aktu se zaměřuje zejména na vytvoření právních základů, které jsou důležité pro digitalizaci a komputerizaci celních režimů a souvisejících postupů. Ty poskytují důležitou platformu pro budování a zavádění nových počítačových systémů ze strany členských států, hospodářských subjektů a Evropské komise.

Lze říci, že provádění celního kodexu Unie prostřednictvím Aktu v přenesené pravomoci Komise a Prováděcího aktu by mělo poskytnout z hlediska postupů aplikovaných v praxi lepší přiměřenost právních předpisů založenou na optimální architektuře a plánování vývoje a použití informačních a komunikačních technologií (ICT). Zároveň zahrnuje všechny výhody spojené se zjednodušením správních postupů pro státní orgány (unijní nebo vnitrostátní) a pro hospodářské subjekty. Automatizací ICT systémů a celních režimů dojde ke snížení administrativní zátěže hospodářských subjektů a umožní lepší zefektivnění postupů.

⁷⁴ Ministerstvo zahraničních věcí: *Stálé zastoupení České republiky při Evropské unii* [online]. 2011 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/lisabonska_smlouva/-zastupitelske_urady-representation_brussels-publish-cz-evropska_unie-lisabonska_smlouva-eu_bude_prijimat_provadeci_legislativu.html

Používání informačních a komunikačních technologií určuje Celní kodex Unie pro základní komunikaci mezi hospodářskými subjekty a celními orgány. Lze jej nazvat klíčovým prvkem, který slouží ke zrychlení celního řízení, k usnadnění obchodních transakcí, k vyšší účinnosti celních kontrol či ke snižování nákladů a rizik jednotlivých hospodářských subjektů a dotčených orgánů členských států. Prostřednictvím Aktu v přenesené pravomoci Komise jsou stanoveny nové specifikace informačních systémů, které slouží pro uchování i zpracování informací uvedených v celních prohlášeních. Z výše uvedených důvodů je nezbytné, aby použití metod elektronického zpracování dat (EDI) fungovalo navzájem mezi celními orgány a hospodářskými subjekty.

Elektronické systémy jsou již v současnosti uplatňovány ve všech členských státech v celních režimech vývozu a tranzitu. Řada členských států, mezi kterými je rovněž Česká republika, je již uplatňuje ve všech dovozních celních režimech. Z tohoto důvodu je nutné zajistit kontinuitu a další rozvoj v používání těchto elektronických systémů ve všech členských státech EU. Proto Akt v přenesené pravomoci Komise stanovuje obecné požadavky na údaje, které by měly být v souladu s platnými vnitrostátními i unijními ustanoveními a na jejich dostatečnou ochranu. Tato podmínka se nově týká i celního odbavování listovních a poštovních zásilek, to znamená používání elektronických systémů. Tato podmínka se uplatňuje z důvodu zajištění rovných podmínek mezi provozovateli poštovních služeb a ostatními hospodářskými subjekty, zejména působící v expresní přepravě zásilek.

Z důvodu větší flexibility bude rovněž umožněno používání jiných prostředků, než elektronické zpracování dat. Toto by mělo být použito v situacích, kde je sníženo riziko podvodů. Používání jiných prostředků by mělo být povoleno v situacích, kdy pro hospodářské subjekty by bylo elektronické zpracování dat velmi náročné. Jde zejména o prokazování celního statusu zboží Unie u obchodních zásilek omezené hodnoty nebo při používání ústního prohlášení pro vývoz zboží, pakliže jeho hodnota nepřesáhne statistický práh.

V návaznosti na nové ustanovení Celního kodexu Unie pro výkon práva na slyšení⁷⁵ osoby, která žádá o rozhodnutí týkající se uplatňování celních předpisů, Akt v přenesené pravomoci Komise stanovuje dostatečně dlouhou dobu 30 kalendářních dnů pro vyjádření této osoby k budoucímu negativnímu rozhodnutí celních orgánů v dané věci. To umožní žadateli se náležitě připravit a předložit své stanovisko příslušným celním orgánům. Tuto lhůtu lze zkrátit na minimálně 24 hodin ve specifických případech týkajících se vyjádření k výsledkům kontroly zboží, které nebylo řádně deklarováno celnímu úřadu.

Snaha o vysoce efektivní přijímání rozhodnutí s platností v jednotlivých členských státech nebo rozhodnutí platné v několika členských státech nebo v celé Unii byla realizována formou stanovení jednotných a jasných podmínek pro celní správy i pro žadatele o tato povolení. Zvláštní pozornost byla věnována oblasti přijetí žádosti o rozhodnutí, včetně nových žádostí nebo žádostí navazujících na již neplatná či zrušená předchozí rozhodnutí. Obdobná pozornost byla věnována zpřesnění a další harmonizaci vydávání příslušných rozhodnutí. V případě nutnosti poskytnutí doplňujících informací, které jsou nezbytné k tomu, aby mohly celní orgány dospět k rozhodnutí, je nutno umožnit prodloužení lhůty pro vydání tohoto rozhodnutí, aby bylo zajištěno odpovídající přezkoumání veškerých informací předložených žadatelem. Obdobný přístup je použit pro případy, kdy celní orgán má povinnost rozhodnutí znovu posoudit a případně pozastavit jeho platnost.

Dohoda o pravidlech původu zboží, která je součástí závěrečného aktu podepsaného v Marrákeši 15. dubna 1994 a která byla schválena EU, musela být zapracována do nové EU celní legislativy. Specifická pravidla pro určení původu zboží některých výrobních odvětví má nejprve být založena na zemi, ve které výrobní proces vedl ke změně sazebního zařazení. Pouze v případě, že uvedené kritérium neumožňuje určit zemi posledního podstatného zpracování, mohou být použita i jiná kritéria, jako je např. kritérium přidané hodnoty či určení konkrétní zušlechťovací operace. Vzhledem k tomu, že Evropská unie byla stranou uvedené dohody, bylo nutné do celních předpisů EU zahrnout ustanovení, jež odrážejí tyto zásady stanovené v uvedené dohodě pro účely určení země, kde došlo k poslednímu podstatnému zpracování zboží. Z důvodu zabránění manipulace s původem dovezeného zboží za účelem vyhýbání se uplatňování obchodněpolitických opatření, se

⁷⁵ Poznámka: Výkon práva na slyšení osoby je převzato z Evropského soudního dvora z rozhodnutí k případu SOPROPÉ (čl. 22 odst. 6 UCC)

nebude poslední podstatné zpracování nebo opracování v některých případech považovat za hospodářsky odůvodněné. Pro některé země či území jsou stanovena použitelná pravidla, která souvisí s definicí pojmu „původní produkty“, a s kumulací, která je upotřebitelná v rámci všeobecného systému preferencí EU a preferenčních sazebních opatření, která jsou přijata jednostranně EU. Základním cílem je zabezpečení toho, aby preference byly udělovány pouze produktům, které doopravdy pochází ze zvýhodněných zemí v rámci systému GSP (General System of Preferences – všeobecný systém preferencí).

Další významnou oblastí změn rozpracovaných v rámci UCC – DA je oblast zajištění celního dluhu, která přešla z národní legislativy a je nově zcela v působnosti celní legislativy EU. Pro poskytnutí jistoty jsou nejčastější formy závazku ručitele a složení hotovosti nebo jejího ekvivalentu. Cílem je, aby uvedené formy jistoty poskytly rovnocennou záruku za to, že částky dovozního případně vývozního cla odpovídající celnímu dluhu a jiným poplatkům budou zaplaceny. Hospodářské subjekty budou mít výhodu plynoucí ze snížení úrovně souborné jistoty. Dále budou mít možnost použití zproštění povinností poskytovat jistotu, pakliže jsou splněny určité podmínky prokazující jejich spolehlivost. Tato opatření by měla zajistit jistotu při ochraně finančních zájmů EU a jejich členských států a nastolit rovné podmínky mezi hospodářskými subjekty.

Nově je upravena možnost přepravy zboží, které vstupuje na území EU, či jeho přechodné uskladnění, které by se mělo uskutečňovat pouze v příslušných prostorách celního úřadu či ve schváleném dočasném skladu, který provozuje držitel povolení uděleného celními orgány. Z důvodu lepší flexibility bude možno schválit pro účely přepravy zboží na jiné místo než na příslušný celní úřad a pro účely dočasného uskladnění jiné místo, než je dočasný sklad.

Pro dosažení rovnováhy mezi usnadněním mezinárodního obchodu a kontrolou zboží obchodovaného v rámci tohoto obchodu, je nutné stanovit vhodné podmínky. Měly by se lišit od podmínek platných pro zvláštní režimy a pro použití zjednodušených postupů, tedy při použití zjednodušeného celního prohlášení nebo zápisu do záznamů deklaranta. Zápis do záznamů deklaranta pro účely vývozu nebo zpětného vývozu bude možný pouze v případě, kdy příslušný celní orgán může jednat a rozhodnout bez celního prohlášení na

základě omezených informací i dané transakci. Hospodářské subjekty by měly mít možnost využívat další zjednodušení v režimu tranzitu související s minimalizací administrativní zátěže a docílení rovnováhy pro celní orgány i pro hospodářské subjekty, tj. možnost podání tranzitního celního prohlášení se sníženým počtem údajů.

Jelikož je EU součástí Celní úmluvy o dočasném použití, tj. Istanbulské úmluvy, musely být zvláštní požadavky na účel dočasného použití s úplným či částečným osvobozením od dovozního cla uvedeny do souladu s touto úmluvou. Dále bylo překročeno ke zjednodušení a racionalizaci celních režimů uskladňování v celním skladu, umístění do svobodného pásma, aktivního zušlechťovacího styku, konečného užití nebo pasivního zušlechťovacího styku. Přičemž aktivní zušlechťovací styk v systému navrácení nebo v systému podmíněném se spojuje s celním režimem přepracování pod celním dohledem do jednoho celního režimu aktivního zušlechťovacího styku v podmíněném styku.

V neposlední řadě je nutné zmínit možnost, kdy je povolen přesun zboží v dočasném uskladnění z jednoho místa na druhé v jednom členském státě, aniž je zboží propuštěno do režimu tranzitu. V tomto případě nebude zapotřebí použít tranzitu Unie, kde by byla nutná další dvě prohlášení na propuštění a ukončení režimu tranzitu.

Nově by také mělo být možné prohlásit celní prohlášení za neplatné v případě nesrovnalostí v rámci režimu vývozu, a to z důvodu větší flexibility, která by byla poskytnuta celním orgánům v případě zjištění nesrovnalostí.

3.3.3 Prováděcí předpis k Celnímu kodexu Unie (UCC – IA)

Prováděcí předpis k Celnímu kodexu Unie (Prováděcí předpis), který byl vydán jako Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2447 dne 24. listopadu 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k některým ustanovením nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie⁷⁶, je zaměřen na prováděcí pravomoci, které jsou svěřeny do působnosti členských států EU.

⁷⁶ *Prováděcí předpis k Celnímu kodexu Unie* [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1456997919814&uri=CELEX:32015R2447>

Prováděcí předpis podtrhuje a specifikuje používání informačních a komunikačních technologií (ICT) jako klíčového prvku při usnadnění obchodu a současně zvyšování účinnosti celních kontrol, což významně přispívá ke snižování nákladů podniků a rizik pro společnost. Nově se zabývá povinnou dostupností elektronických systémů, kterou mají celní orgány jednotlivých členských států zajistit.

Celní orgány členských států musí vyvinout elektronický systém pro evidenci závazných informací o sazebním zařazení zboží a zajistit jeho účinné využívání. Za účelem usnadnění řádného vývoje a údržby jsou určena pravidla pro zřízení uvedeného systému, pro vkládání informací do tohoto systému a pro jeho vlastní fungování. Vzhledem k tomu, že má být elektronický systém pro závazné informace o sazebním zařazení zboží ještě modernizován, je třeba, aby se do doby, než bude systém modernizován, dočasně používaly pro žádosti a rozhodnutí o závazné informaci o sazebním zařazení tiskopisy v listinné podobě. Rozhodnutí týkající se závazných informací mají být závazná a v celním prohlášení by měl být uveden odkaz na příslušné rozhodnutí. Dále byla za účelem podpory celních orgánů při účinném sledování plnění povinností vyplývajících z určitého rozhodnutí týkajícího se závazných informací o sazebním zařazení zboží stanovena procesní pravidla pro sběr a používání údajů o dohledu, které jsou relevantní pro sledování používání příslušného rozhodnutí. Rovněž bylo nezbytné upřesnit, jak má být toto sledování prováděno do doby, než budou elektronické systémy modernizovány. Pro Celní správu ČR to bude znamenat modifikovat stávající systém pro evidenci závazných informací o sazebním zařazení zboží tak, aby se jeho údaje mohly sdílet s ostatními členskými státy.

Prováděcí předpis dále doplňuje a upřesňuje podmínky a pravidla pro posuzování kritérií pro vydání povolení oprávněného hospodářského subjektu - AEO, zejména se jedná o doplnění závažného nebo opakovaného neporušení daňových předpisů (ve vztahu k celním předpisům) v posledních 3 letech, o specifikaci podmínek k prokázání uspokojivého systému správy obchodních a dopravních záznamů, o specifikaci podmínek finanční solventnosti, o specifikaci podmínek posuzování praktických norem pro způsobilost nebo odbornou kvalifikaci, o specifikaci podmínek norem bezpečnosti a zabezpečení.

Prováděcí předpis rovněž doplňuje a upřesňuje podmínky a pravidla pro celní kontroly a řízení bezpečnostních rizik v letecké a námořní dopravě. V této souvislosti je vytvořen základ pro budoucí společný elektronický systém pro celní kontroly a řízení rizik jednotně

používaný celními orgány všech členských států EU. Nově je umožněno podání určitých údajů vstupního souhrnného celního prohlášení v rané fázi při přepravě zboží s cílem umožnit lepší ochranu před vážnými hrozbami a rovněž je umožněno, aby údaje ze vstupního souhrnného celního prohlášení poskytl kromě přepravce ještě další osoby s cílem zlepšit účinnost analýzy rizik pro účely zabezpečení a bezpečnosti, tzn. umožněno podávat vstupní souhrnné celní prohlášení prostřednictvím více než jednoho souboru údajů. Vzhledem k tomu, že příslušný systém (ICS - Import Control System) nebyl dosud plně modernizován, je třeba nadále používat v současné době používaný prostředek výměny a uchování informací.

Prováděcí předpis stanovuje postupy schválení a registrace schválených - registrovaných vývozců usazených buď v EU anebo ve třetích zemích stojících mimo všeobecný systém preferencí (GSP) aplikovaný v EU. Schválení - registrovaní vývozců jsou oprávněni vydávat doklady o původu zboží za podmínek stanovených Prováděcím předpisem. V této souvislosti je vytvořen základ pro budoucí společný elektronický systém pro evidenci schválených - registrovaných vývozců jednotně používaný všemi celními orgány členských států EU a ve vybraných třetích zemích.

Prováděcí předpis stanovuje postupy schválení, sledování a použití jednotlivých typů jistot pro zajištění skutečného nebo možného celního dluhu formou jednotlivé jistoty nebo souborné jistoty. Podle nové EU celní legislativy přechází oblast zajištění celního dluhu pro dovozní celní režimy a zvláštní celní režimy s výjimkou tranzitního režimu Unie z národní působnosti upravené jednotlivými členskými státy do EU působnosti. Další změnou je zvýšení částky záručního dokladu jednotlivé jistoty pro režim tranzitu Unie z hodnoty 7.000 EUR na hodnotu 10.000 EUR. Sledování referenční částky souborné jistoty je rozděleno na tři oblasti – na oblast volného oběhu, na oblast tranzitního režimu Unie a na oblast zvláštních režimů s výjimkou tranzitního režimu Unie. V této souvislosti je vytvořen základ pro budoucí společný elektronický systém pro evidenci a sledování jednotlivých nebo souborných jistot používaných před celními orgány členských států EU.

V oblasti dočasného uskladnění je nově umožněno bez použití režimu tranzitu Unie přemísťování dočasně uskladněného zboží mezi dočasnými sklady, které se nacházejí v jednom nebo ve více členských státech EU za podmínky, že příslušný celní orgán po

provedení konzultací s dotčenými celními orgány vydá povolením pro toto přemísťování s cílem zajištění účinného celního dohledu.

Prováděcí předpis stanovuje postupy pro sledování a použití jednotného uplatňování pravidel týkajících se celního statusu zboží Unie, což přinese úspory díky vyšší efektivitě celním správám i hospodářským subjektům. V této souvislosti je vytvořen základ pro budoucí společný elektronický systém pro evidenci důkazů k prokazování celního statusu zboží Unie.

V souvislosti se zavedením elektronických systémů pro podávání a zpracování elektronických celních prohlášení a v zájmu jasnosti pro hospodářské subjekty bylo vhodné upřesnit, který celní úřad je příslušný pro přijetí a zpracování celního prohlášení na základě typu celního prohlášení a celního režimu, který daný hospodářský subjekt požaduje. Zároveň byly stanoveny vhodné podmínky pro přijímání celních prohlášení a případy, kdy celní prohlášení může být po propuštění zboží změněno.

Prováděcí předpis stanovuje postupy pro zajištění řádné správy udělování povolení pro centralizované celní řízení v případech, které se týkají více než jednoho celního orgánu. Stejně tak je vytvořen odpovídající rámec pro včasnou komunikaci mezi celním úřadem vykonávajícím dohled a celním úřadem předložením zboží, aby členské státy mohly zboží včas propustit a přitom dodržet právní předpisy týkající se daně z přidané hodnoty, právní předpisy týkající se spotřební daně, vnitrostátní zákazy a omezení i statistické požadavky. V této souvislosti je vytvořen základ pro budoucí elektronický systém pro provádění celního dohledu v rámci centralizovaného celního řízení.

Prováděcí předpis nově stanovuje postupy pro samoschvalování, jako nového typu zjednodušení, které Celní kodex Unie nabízí, včetně přesného vymezení zjednodušení týkající se celních formalit a kontrol, které má provést držitel povolení. Zároveň jsou stanovena příslušná pravidla k zajištění jasného uplatňování samoschvalování v příslušném členském státě prostřednictvím vhodných a přiměřených kontrol.

Prováděcí předpis nově stanovuje postupy pro přiznání osvobození od dovozního cla v souvislosti s vráceným zbožím, kdy by mělo být zboží podloženo spolu s informacemi prokazujícími splnění podmínek pro takové osvobození. Pro tuto problematiku týkající se

požadovaných informací a výměny těchto informací mezi hospodářskými subjekty a celními orgány a mezi celními orgány navzájem se použijí nová procesní pravidla. V této souvislosti je vytvořen základ pro budoucí společný elektronický systém pro výměnu informací mezi celními orgány navzájem.

Prováděcí předpis nově stanovuje v oblasti režimu zvláštní podmínky pro leteckou, námořní nebo železniční přepravu. S ohledem na zvláštnosti letecké a námořní dopravy je vhodné stanovit pro tyto druhy dopravy další zjednodušení a umožnit použití údajů dostupných v záznamech leteckých a námořních přepravců jako tranzitních prohlášení. Dále bylo zavedeno zjednodušení pro elektronické zpracování dat pro zboží přepravované po železnici za účelem sladění příslušných ustanovení se změnami v důsledku liberalizace trhu a změnami procesních pravidel v železniční dopravě.

Za účelem ochrany oprávněných zájmů hospodářských subjektů a zajištění hladkého přechodu na nové právní předpisy, bylo nutné zavést přechodná ustanovení stanovující pravidla, která se použijí na zboží propuštěné do některých celních režimů před 1. květnem 2016, jež mají být vyřízeny po tomto datu. Hospodářským subjektům je rovněž umožněno podávat žádosti o povolení podle Celního kodexu Unie před datem jeho použitelnosti, aby mohly udělená povolení začít používat okamžitě od 1. května 2016.

4 Praktická část

Praktická část se věnuje porovnání a zhodnocení statistických dat za určené období. K porovnání jsou vybrány pouze některé státy Evropské unie teritoriálně nebo obchodně blízké České republice. Pro porovnání jsou uvedeny nejsilnější státy Evropské unie – Francie, Holandsko, Velká Británie a Německo. U některých ukazatelů je států samozřejmě více a to jak z hlediska nejlepších, tak z hlediska nejhorších. Těmi jsou například Řecko, Slovinsko, Chorvatsko, Itálie, Maďarsko, Malta aj. Porovnání států je převážně za období 2012 – 2014, neboť data za rok 2015 ještě nebyla vydána a budou k dispozici až v polovině následujícího roku. Některé grafy obsahují údaje již od roku 2009 a to z důvodu lepšího porovnání a lepšího znázornění růstu nebo poklesu hodnot v dané oblasti.

V této části je nejprve obsažen aktuální vývoj v oblasti celnictví v EU s porovnáním na stav Celní správy ČR, kde jsou uvedeny údaje týkající se dovozu a vývozu zboží EU na světovém obchodu; počtu celních úřadů, které jsou rozděleny dle různých typů dopravy zboží a samozřejmě počtu celních prohlášení, papírových i bezpapírových elektronických, kterým je diplomová práce věnována. Taktéž jsou zde uvedeny údaje týkající se Oprávněných hospodářských subjektů - AEO; druhy přepravy, kde jsou popsány jednotlivé druhy a jejich procentuální zastoupení v rámci celního řízení, či použití elektronických celních systémů. U elektronických celních prohlášení je srovnáván počet vstupních souhrnných prohlášení (nejen za vybrané státy), systém kontroly zboží vstupujícího na území EU, počty dovozních a vývozních celních prohlášení a prohlášení pro režim tranzitu. V praktické části je uvedena také kapitola, která je věnována času potřebného k celnímu řízení. Kapitola „Bezpapírové celní prohlášení“ obsahuje elektronické podání celních prohlášení a průvodních dokumentů. Následná kapitola „Zjednodušené postupy“ ukazuje na možnosti hospodářských subjektů pro efektivnější provádění celních režimů za použití různých zjednodušení, které mohou celní orgány povolit. V poslední kapitole „Přínosy budoucího vývoje v oblasti celnictví“ jsou uvedeny přínosy pro obchodní sféru, kde jsou ovšem uvedeny nejen přínosy, ale také záporné stránky této problematiky. Přínosy jsou uvedeny také pro státní správu. Stejně jako u obchodní sféry jsou uvedeny kladné i záporné stránky, které je dobré zmínit a nezastírat.

4.1 Aktuální vývoj v oblasti celnictví v EU s porovnáním na situaci u Celní správy ČR

Základní parametry, které je vhodné zmínit, jsou následující. V roce 2013 činila celková hodnota obchodu v EU 3.400 miliard EUR, přičemž dovoz činil 1.680 miliard EUR a vývoz překročil 1.700 miliard EUR. Podíl EU na světovém obchodu tedy odpovídá 15% z celkové hodnoty světového obchodu, přičemž v dovozu zboží je to 14,6% a ve vývozu zboží je to 15,5%. Pokračující pokles podílu dovozu zboží do EU na světovém obchodu, který spustila světová krize v roce 2009, a stabilní podíl vývozu zboží z EU vytváří v posledních dvou letech aktivní bilanci EU.

S trvalým nárůstem počtu celních prohlášení a s klesajícím počtem celních úřadů se EU a její členské státy musí vyrovnat. Evropská unie má 2.140 celních úřadů, u kterých je 31% celních prohlášení spojeno s leteckou dopravou, 87% celních prohlášení je spojeno se silniční dopravou, 49% celních prohlášení je spojeno se železniční dopravou a 32% celních prohlášení je spojeno s námořní dopravou. V případě, že se bere v úvahu celá vnější hranice EU (včetně pozemní, vzdušné i námořní dopravy), tak je na této vnější hranici umístěno 1.662 celních úřadů působících jako vstupní i výstupní celní úřady, což představuje 78% z celkového počtu celních úřadů. V České republice došlo po reorganizaci celní správy na konci roku 2012 k dramatickému poklesu počtu celních úřadů, kdy z původních 54 celních úřadů v roce 2012 poklesl počet celních úřadů na 15 v roce 2013.

V systému evidence hospodářských subjektů, které jsou aktivní směrem k celním orgánům, zvaném EORI bylo registrováno v rámci celé EU 4,3 milionů hospodářských subjektů, z toho 1,3 milionu hospodářských subjektů bylo aktivně zapojeno s dovozem a něco málo přes jeden milion subjektů s vývozem zboží. Česká republika se na tomto počtu podílela více než 81 tisíci hospodářských subjektů evidovaných v systému EORI na konci roku 2014.

V rámci systému ICS (Import Control System) podali přepravci zhruba 41,5 milionů vstupních souhrnných celních prohlášení (Entry Summary Declarations - ENS), která byla zavedena do EU legislativy v souvislosti s bezpečnostní analýzou prováděnou vstupním celním úřadem u zboží vstupující na celní území EU. V České republice bylo podáno

v roce 2014 přibližně 45,2 tisíc vstupních celních prohlášení, což byl nárůst o více než 200% oproti roku 2013. Tento malý počet souvisí s faktem, že ČR má pouze vnější hranice a vstupní místa na svých mezinárodních letištích.

V rámci systému ECS (Export Control System) byl počet prohlášení vyšší. Zde bylo podáno necelý 63,5 milionu výstupních souhrnných celních prohlášení (EXS). Počet tranzitních celních prohlášení registrovaných v systému NCTS bylo něco málo více než 16,4 milionů kusů a to včetně národního tranzitu použitého v jednom členském státu. V České republice bylo podáno v roce 2014 přibližně 1.385 tisíc výstupních souhrnných celních prohlášení (EXS). Tento velký rozdíl mezi počty výstupních souhrnných celních prohlášení (EXS) a vstupních souhrnných celních prohlášení (ENS) souvisí s faktem, že výstupní souhrnná celní prohlášení (EXS) jsou podávána ve většině případů spolu s vývozním nebo tranzitním celním prohlášením na tuzemských vnitrozemských celních úřadech.

V oblasti zjednodušení obchodu s cílem zvýšení konkurenceschopnosti EU a usnadnění procesů zpracování celních prohlášení jsou uvedeny následující údaje. *Doba zpracování celních prohlášení* v rámci EU se z velké většiny vešla do jedné hodiny – zhruba 85%, což představuje 20 milionů JSD. Pouze 2% případů (tedy zhruba 460 tisíc JSD) trvalo více než dva dny, tzn. 48 hodin a více.

U *bezpapírového prostředí a elektronického podávání celních prohlášení* téměř všechna celní prohlášení byla v EU podána bezpapírově, tzn. elektronicky. Elektronické podání celních prohlášení v rámci EU dosáhl v roce 2014 více než 98%. V případě podání celních prohlášení na úrovni JSD bylo papírově podáno pouze 10% dovozních deklarácí dle běžných postupů. U většiny případů se běžně používá elektronická forma, ovšem u některých prohlášení, které jsou vybrány ke kontrole, je nutné předložit dokumentaci v elektronické i tištěné podobě. Česká republika se na tomto počtu rovněž významně podílela, kdy v roce 2014 z přijatých 1,147.811 dovozních celních prohlášení bylo podáno 96,03 % elektronicky, z přijatých 1,268.792 vývozních celních prohlášení bylo podáno 99,99% elektronicky a z přijatých 269.453 tranzitních celních prohlášení bylo podáno 99,63% elektronicky.

Dalším kritériem v oblasti zjednodušení obchodu je *použití zjednodušených postupů v celním řízení*, která jsou specifikována ve článku 76 celního kodexu. V EU bylo v roce 2014 zpracováno přibližně 80% položek celních prohlášení zboží v dovozních režimech za použití zjednodušených postupů, převážně zjednodušeného postupu místního celního řízení, ve kterých však figurovalo pouze 27% hospodářských subjektů. V České republice je tento podíl trochu nižší – 60,58% dovozních celních prohlášení bylo zpracováno za použití některého ze zjednodušených postupů, ve kterých však figurovalo dokonce pouze 13,5% tuzemských hospodářských subjektů. V EU bylo v roce 2014 zpracováno necelých 70% položek celních prohlášení zboží ve vývozních režimech za použití zjednodušených postupů, v naprosté většině zjednodušeného postupu místního celního řízení, ve kterých však figurovalo pouze 32,2% hospodářských subjektů. V České republice je tento podíl naopak trochu vyšší – 84,04% vývozních celních prohlášení bylo zpracováno za použití některého ze zjednodušených postupů, ve kterých však figurovalo 58,5% tuzemských hospodářských subjektů. U režimu tranzitu je použití zjednodušeného postupu rovněž vysoké – 83% tranzitních režimů bylo zahájeno za použití zjednodušeného postupu schváleného odesílatele a 64% tranzitních režimů bylo ukončeno za použití zjednodušeného postupu schváleného příjemce.

Předposledním kritériem v oblasti zjednodušení obchodu je počet certifikátů *oprávněných hospodářských subjektů* (AEO) udělených v rámci EU a podíl jejich držitelů na celním řízení. Počet nově udělených certifikátů Oprávněného hospodářského subjektu (AEO) dosáhly v roce 2014 necelý 1.200. Celkový počet platných certifikátů Oprávněného hospodářského subjektu (AEO) vydaných v EU do konce roku 2014 byl téměř 14.000, přičemž v ČR bylo evidováno 154 platných AEO certifikátů. Zde byl zaznamenán rostoucí trend v zapojení držitelů certifikátů Oprávněného hospodářského subjektu (AEO) v celním řízení: podíl držitelů AEO u dovozních celních režimů činil zhruba 55%, zhruba stejný byl podíl držitelů AEO pro režim tranzitu (54%) a podíl držitelů AEO u vývozních režimů dosáhl necelých 70%. V České republice zapojení tuzemských držitelů certifikátů Oprávněného hospodářského subjektu (AEO) u dovozních celních režimů činilo necelých 32% a u vývozních režimů dosáhlo necelých 53%. Využití certifikátů Oprávněného hospodářského subjektu (AEO) se rovněž kladně promítá do významného snížení míry dokumentačních kontrol (o polovinu) a fyzických kontrol zboží (o dvě třetiny) u dovozních režimů a ještě vyššího snížení bylo dosaženo u vývozních režimů.

Posledním kritériem v oblasti zjednodušení obchodu je počet povolení vydaných pro použití zjednodušených postupů v roce 2014, kde dochází v posledních letech k postupnému snižování počtu povolení. Celkový počet platných povolení zjednodušených postupů v EU v roce 2014 dosáhl téměř 38.000, což je skoro o 6% méně proti roku 2013. Z tohoto počtu je 8.000 povolení zjednodušeného postupu schváleného odesílatele v režimu tranzitu a více než 12.000 povolení zjednodušeného postupu schváleného příjemce v režimu tranzitu.

4.1.1 Počty celních prohlášení

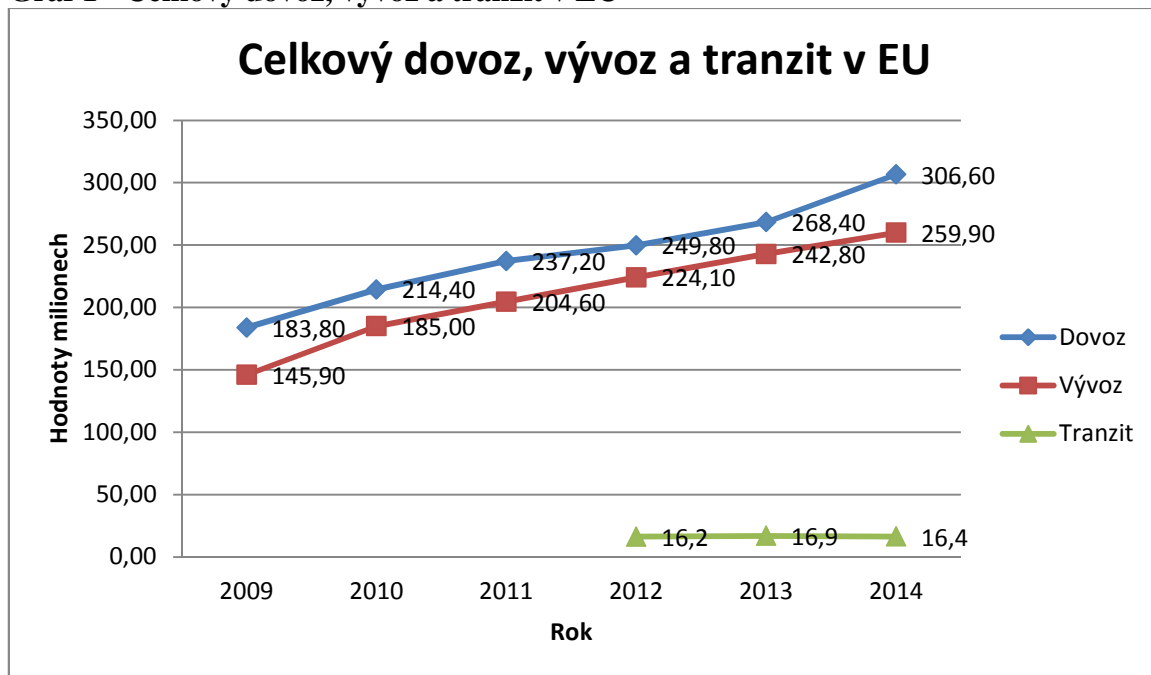
Celkový počet celních prohlášení přijatých ve všech členských státech EU v roce 2014 se vyšplhal na necelých 280 milionů a to včetně tranzitních celních prohlášení. Dovožních a vývozních celních prohlášení bylo zhruba 262 milionů, s více než 565 miliony položek celních prohlášení, a 16,5 milionů tranzitních celních prohlášení. Tyto celkové počty celních prohlášení v praxi znamenají podání a přijetí osmi prohlášení v průměru za jednu sekundu v rámci celé EU.

V roce 2014 bylo v rámci dovožních celních prohlášení deklarováno přibližně 307 milionů položek zboží, což je nárůst o 14% oproti roku 2013. V rámci vývozních celních prohlášení bylo deklarováno přibližně 260 milionů položek zboží, což je nárůst o 7% oproti roku 2013. Celkový počet položek zboží přijatých dovožních prohlášení je více jak 300 milionů, což je nárůst o zhruba 14% ve srovnání s předchozím rokem. Nárůst se konal taktéž u položek vývozních celních prohlášení, které vykazují nárůst o 7% s porovnáním za rok 2013. Zde byl nárůst z 243 milionů položek vývozních celních prohlášení na 260 milionů. Ovšem v režimu tranzitu došlo k mírnému snížení a to o 3%. Konkrétně ze 17 milionů položek tranzitních celních prohlášení na zhruba 16,5 milionu. Obrovský počet celních prohlášení a položek deklarovaného zboží, které jsou předloženy k celnímu řízení v rámci EU, představuje výzvu pro celní správy členských států, pokud jde o zpracování tak velkého množství celních prohlášení. Přitom stále musí být zajištěna odpovídající rovnováha týkající se ochrany vnitřního trhu EU, provádění účinných kontrol a zachování konkurenceschopnosti.

Česká republika se na tomto počtu celních prohlášení podílela následujícím způsobem. Celkový počet celních prohlášení přijatých v ČR dosáhl počtu 2,7 milionu, kdy dovožních

celních prohlášení bylo 1,147.811, vývozních celních prohlášení bylo 1,268.792 a tranzitních celních prohlášení bylo 269.453. V roce 2014 bylo v rámci těchto dovozních celních prohlášení v tuzemsku deklarováno přibližně 1,99 milionů položek zboží, což je nárůst o 8% oproti roku 2013. V rámci těchto vývozních celních prohlášení bylo deklarováno přibližně 2,12 milionů položek zboží, což je nárůst o 11% oproti roku 2013.

Graf 1 - Celkový dovoz, vývoz a tranzit v EU

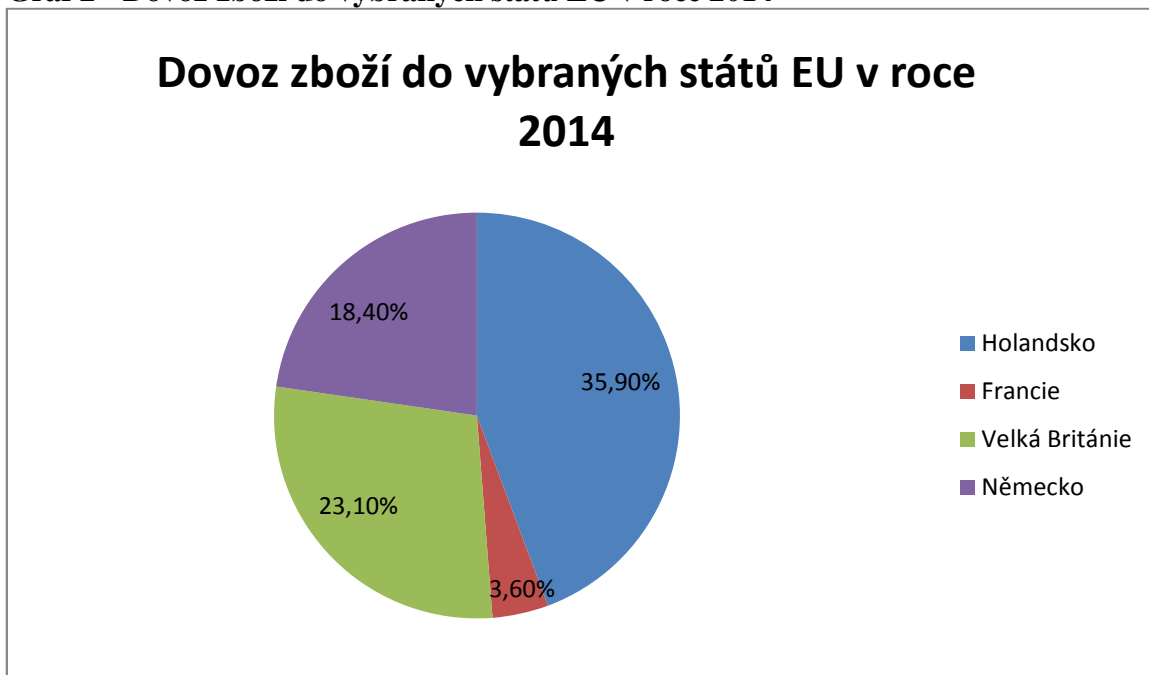

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak lze vysledovat z grafu č. 1, je vidět masivní nárůst počtu položek celních prohlášení jak u dovozu, tak vývozu v rámci celé EU. Oproti roku 2009 je nárůst o necelý dvojnásobek v porovnání s rokem 2014. Počet položek tranzitních celních prohlášení je naopak velmi nízký a vcelku stabilní.

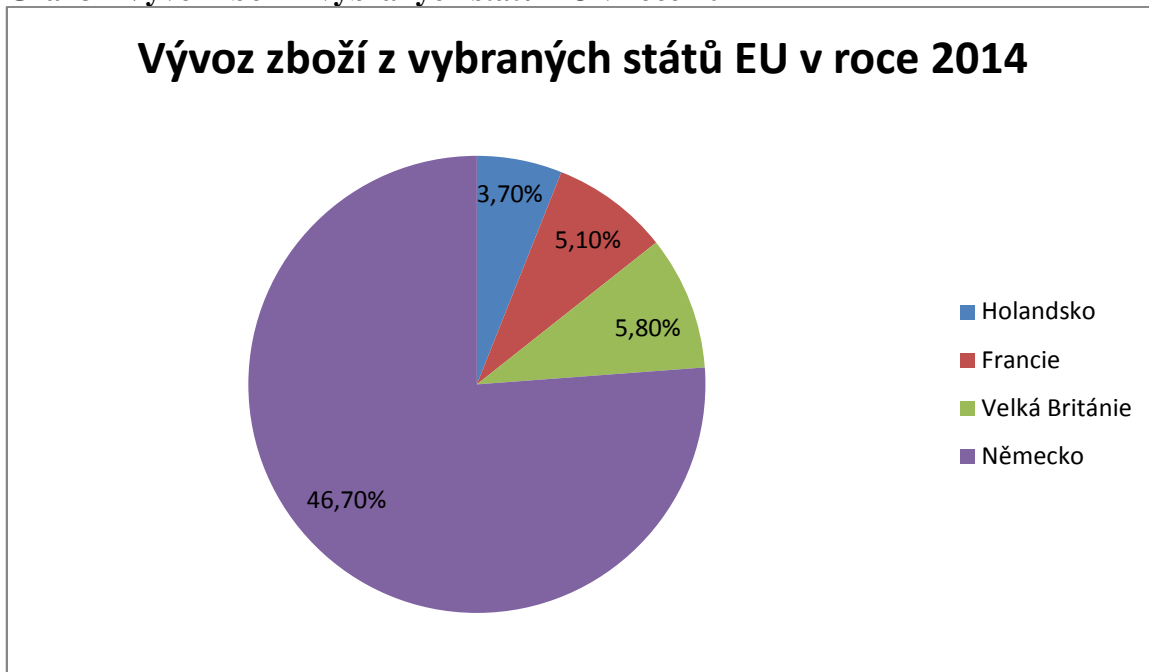
Grafy 2., 3., a 4., které jsou na následující stránce, se zabývají konkrétními státy u dovozu, vývozu a tranzitu a jsou popsány dále. Státy jsou vybrány dle jejich pozice na trhu EU. Dovozu, vývozu i tranzitu je věnována kapitola 4.2.2 Bezpapírové prohlášení s podkapitolami „Elektronický vstup“ a „Doprovázející dokumenty“, které jsou popsány dále.

Graf 2 - Dovoz zboží do vybraných států EU v roce 2014

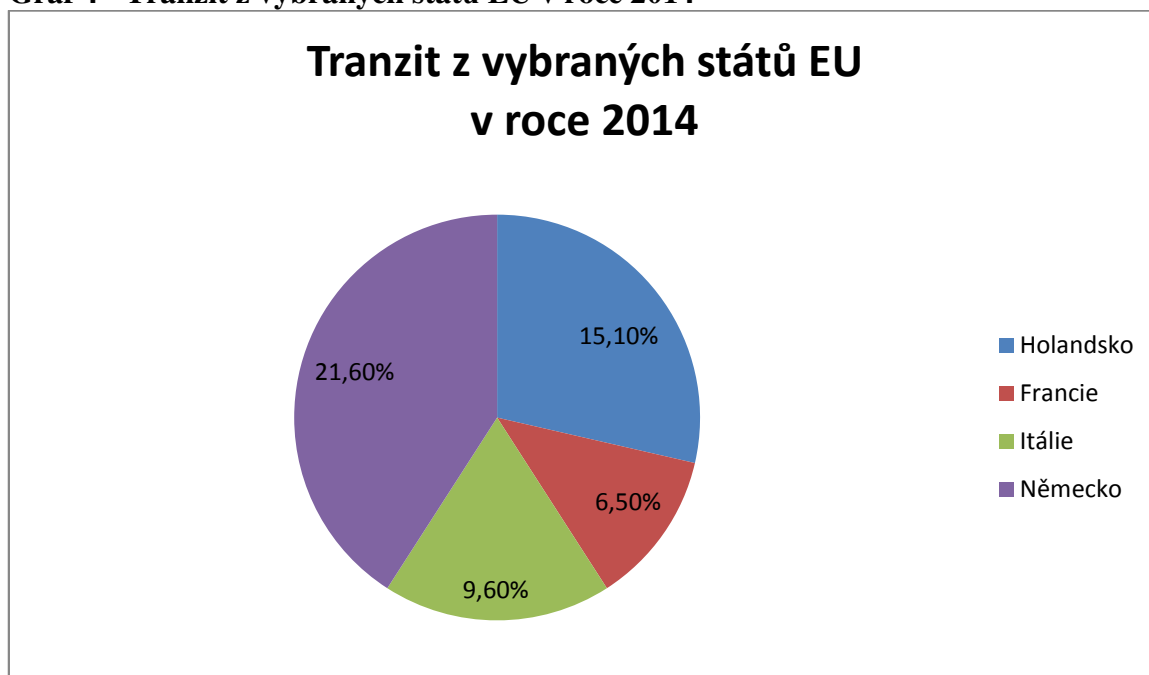
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 3 - Vývoz zboží z vybraných států EU v roce 2014

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 4 - Tranzit z vybraných států EU v roce 2014

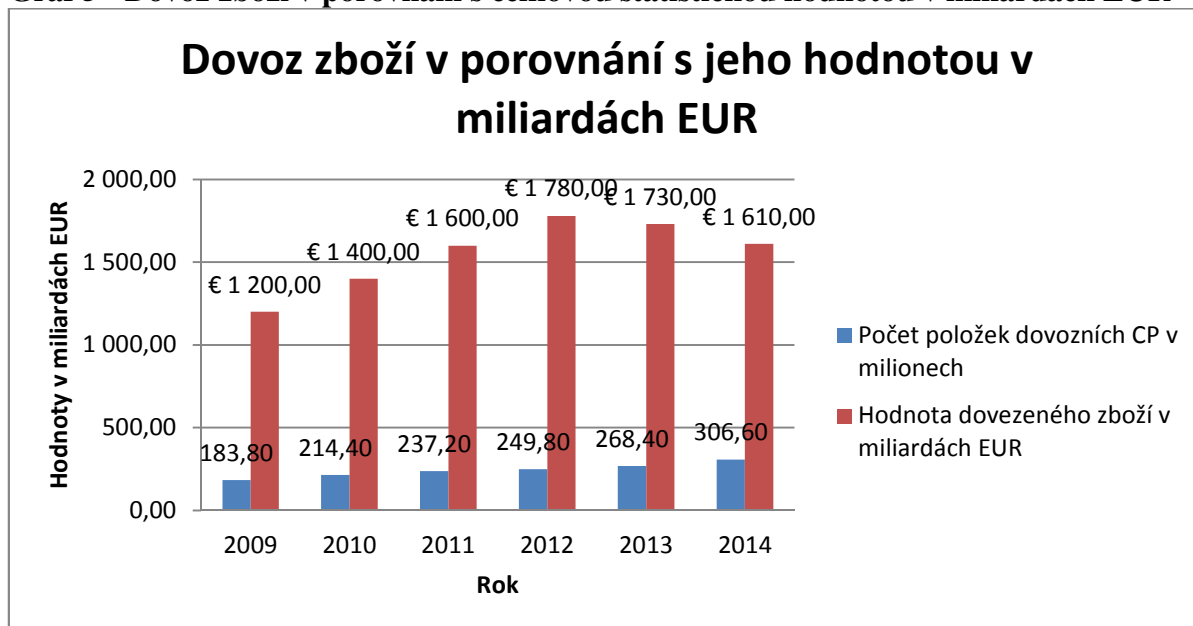

Zdroj: Vlastní zpracování

Grafy č. 2. a 3. ukazují jaké je zastoupení dovozu a vývozu zboží ve vybraných státech EU v roce 2014. Nejvíce zboží se dováží a proclívá v Holandsku, které má zastoupení necelých 40%, to však neznamená, že toto zboží zde končí. Naopak je dopravováno do dalších členských států EU. Nejméně se dováží zboží do Francie, kde hodnota nedosahuje ani 4 %. V porovnání s vývozem je Francie na tom obdobně. Do Francie se za rok 2014 dovezlo něco málo přes 5% a lze tedy říci, že tento stát je soběstačný. Oproti dovozu je Holandsko na nízké úrovni vývozu, kde hodnota činí necelá 4%. Značný rozdíl mezi vývozem a dovozem je také u Velké Británie, kde hodnoty jsou rozdílné zhruba o 17%. Velmi vysoké hodnoty zastává Německo, které ovšem jako jediný vybraný stát nemá méně než 15%. Německo zpracovává více než 47% exportovaných výrobků ve své zemi (s porovnáním s ostatními státy EU). U dováženého zboží lze říci, že nejvíce položek (zhruba 77% z celkového počtu a i z ostatních států) proclívá Německo, Holandsko a Velká Británie. Co se tranzitu týče, největší zastoupení má Německo, následně Holandsko, Itálie a Francie, což indikuje přepravu tohoto zboží do dalších členských států. Většina tranzitních režimů, což je zhruba 67%, se vztahuje na šest členských států (Německo, Holandsko, Itálii, Belgie, Polsko a Francii). Tranzitní celní prohlášení může obsahovat 500 až 1.000 položek deklarovaného zboží, ale téměř 95% tranzitních celních prohlášení neobsahuje více než 10 položek zboží.

Informace z dovozních celních prohlášení

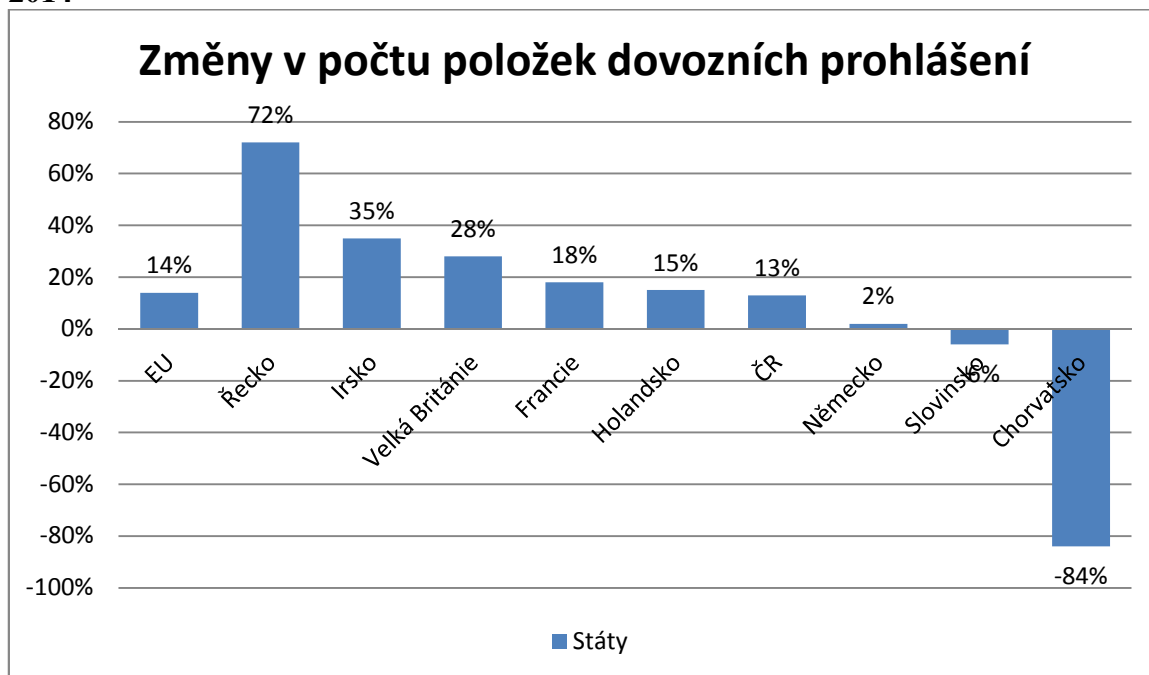
Graf 5 - Dovoz zboží v porovnání s celkovou statistickou hodnotou v miliardách EUR

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak je uvedeno v grafech č. 5 a 6, počet položek dovozních celních prohlášení se v roce 2014 zvýšil o 14% ve srovnání s rokem 2013. Je to největší roční nárůst tvořící hospodářské oživení od roku 2010 a po krizi v roce 2009. Statistická hodnota dováženého zboží ovšem klesala od roku 2012 (viz. graf č. 5). V souvislosti s hospodářskou krizí se EU snažila snížit závislost na dovozech zboží ze třetích zemí a podpořit růst ekonomiky jednotlivých členských států s cílem zvýšit zaměstnanost občanů v EU.

Graf 6 - Změny v počtu položek dovozních celních prohlášení v porovnání let 2013 a 2014

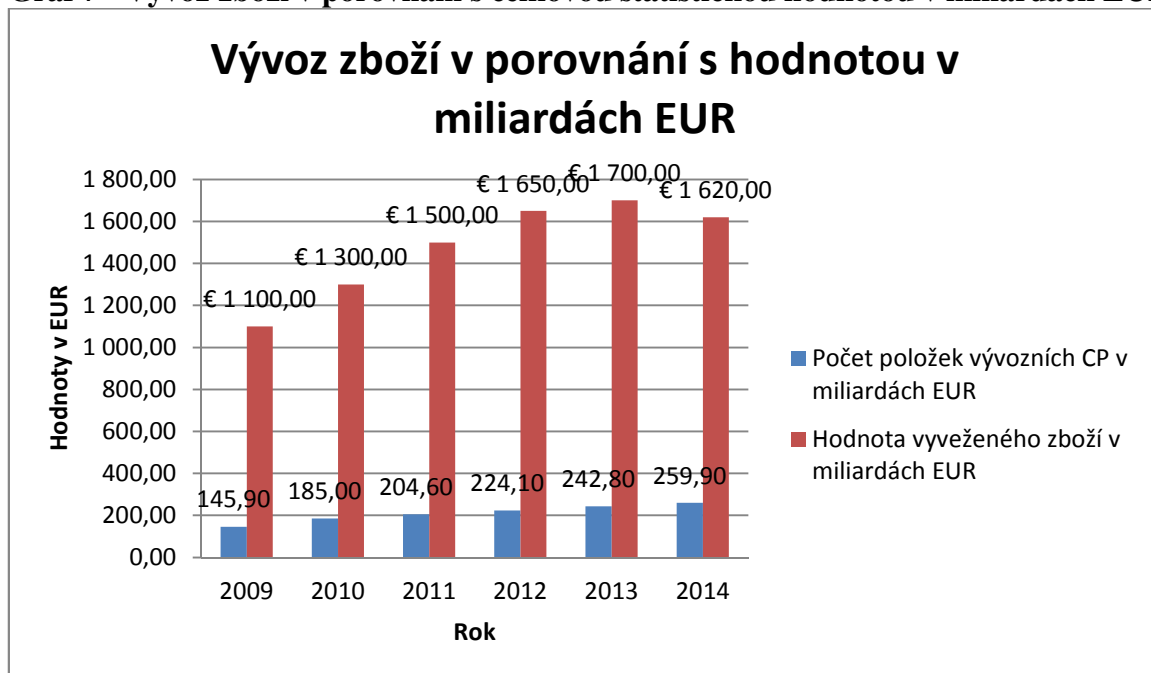

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 6, který uvádí změny počtu položek dovozních prohlášení za rok 2014 oproti roku 2013, je složen nejen z výše uvedených států, tzn. Holandska, Francie, Velké Británie a Německa, ale byly zde vybrány i státy, které dosahovaly markantních rozdílů, ať už jdoucích do vysokých hodnot, tak i do hodnot záporných. Celkově v rámci EU došlo ke zvýšení počtu položek dovozních celních prohlášení o 14%. Největší nárůst byl zaznamenán u Řecka, kde hodnota stoupla o 72%. Druhým státem, s nejvyšším nárůstem je Irsko, kde počet položek dovozních celních prohlášení stoupl o 35%. Nárůst je zaznamenán také u Velké Británie, Francie, Holandska či Německa. Česká republika je taktéž v kladných hodnotách, ovšem ne s tak vysokým nárůstem. Naopak ve Slovinsku a Chorvatsku došlo k poklesu počtu položek dovozních celních prohlášení, kdy v Chorvatsku byl pokles o 84% způsoben přistoupením Chorvatska k EU.

Informace z vývozních celních prohlášení

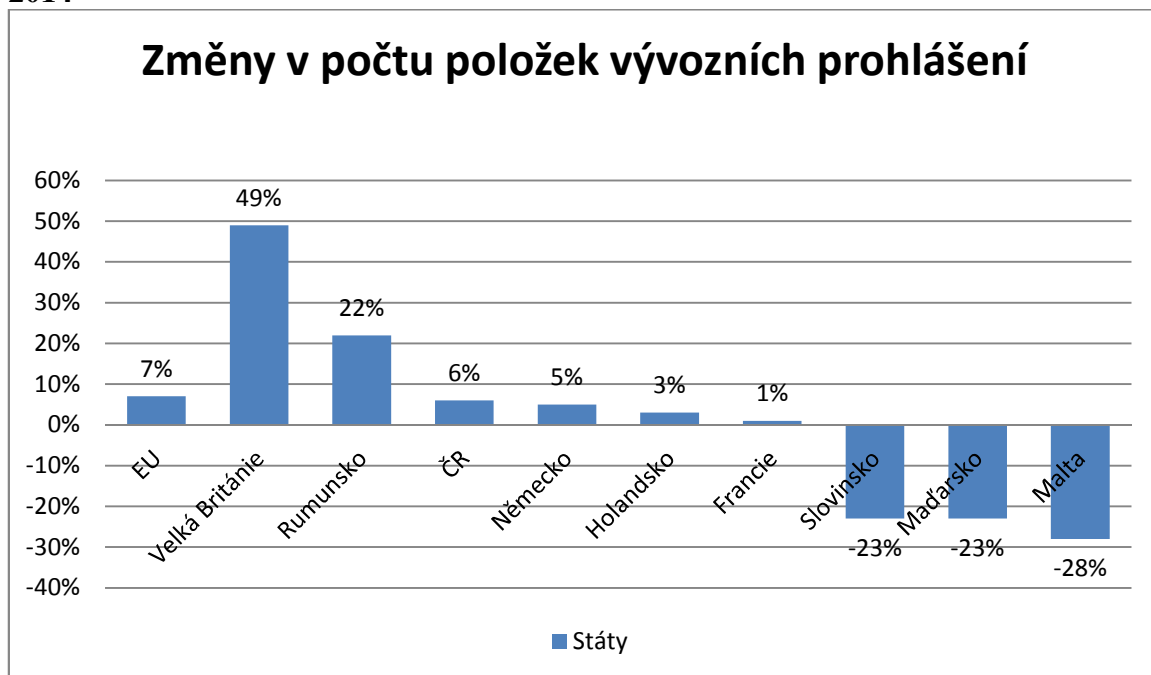
Graf 7 - Vývoz zboží v porovnání s celkovou statistickou hodnotou v miliardách EUR

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 7. ukazuje stabilní nárůst počtu položek vývozních celních prohlášení u vyvezeného zboží za posledních šest let, počínaje necelých 146 milionů v roce 2009 stoupající až na cca 260 milionů položek v roce 2014, kdy tento vzestup dosáhl téměř 168%. V roce 2014 byl nárůst zhruba o 7% ve srovnání s předchozím rokem. Celková statistická hodnota vyváženého zboží z EU je stále na vzestupu s lehkým poklesem v roce 2014.

Graf 8 - Změny v počtu položek vývozních celních prohlášení v porovnání let 2013 a 2014

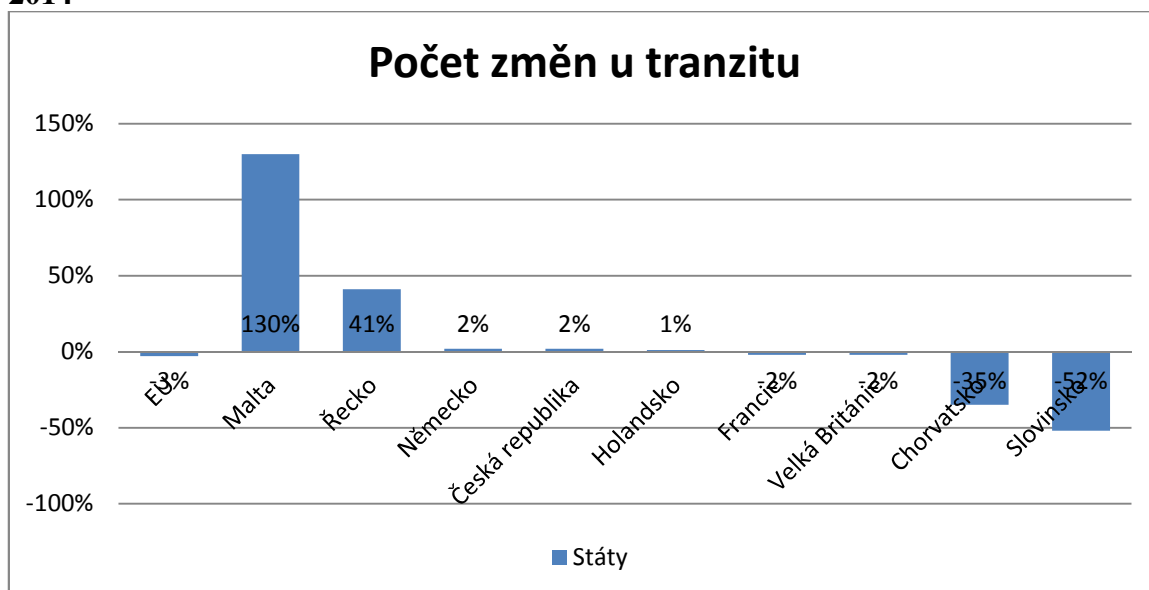

Zdroj: Vlastní zpracování

Tento graf poukazuje na změny v počtech položek vývozních celních prohlášení za rok 2014 oproti roku 2013. Celkově v rámci EU došlo ke zvýšení počtu položek vývozních celních prohlášení o 7%. Největší změna nastala ve Velké Británii, kde nárůst změn počtu položek dosahuje necelých 50%. Za ní následuje Rumunsko s 22%. V České republice došlo k nárůstu počtu položek vývozních celních prohlášení o 6%, v Německu o 5%, v Holandsku o 3% a ve Francii pouze o 1%. Hodnoty jsou zde nižší v porovnání s nárůstem počtu položek dovozních celních prohlášení. Stejně tak jako v předchozí části se Slovinsko nachází v záporných hodnotách a to konkrétně o minus 23%, tzn., že zde došlo k poklesu počtu položek vývozních celních prohlášení. Ke stejnému poklesu počtu položek došlo v Maďarsku. Velký pokles je u Malty, která zde dosahuje záporných hodnot minus 28%.

Informace z tranzitních celních prohlášení

Graf 9 - Změny v počtu položek tranzitních celních prohlášení v porovnání let 2013 a 2014

Zdroj: Vlastní zpracování

Počet položek u tranzitních celních prohlášení je až na výjimky stabilní, víceméně drží se u nulové hodnoty. Lze vidět, že Malta má největší procentuální nárůst počtu položek a to o 130% a Řecko o více než 40%, kdy tyto nárůsty jsou zřejmě spojeny se změnami v přístupu k propuštění zboží do režimu tranzitu - od propuštění zboží do dovozního režimu v přístavech se přechází na jeho zaslání v režimu tranzitu k vnitrozemským celním úřadům nebo na použití tranzitu na pravidelných námořních linkách. Státy jako je Německo, Česká republika a Holandsko se drží v kladných hodnotách a to do 2%, což je spojeno rozvojem ekonomiky. Naopak celkově Evropská unie, Francie a Velká Británie jsou v záporných hodnotách a to maximálně do mínus 3%. Druhou největší zápornou hodnotu zastává Chorvatsko s mínus 35%, což je způsobeno jeho vstupem do EU, před Slovinskem, které dosahuje hodnot mínus 52%, což je pravděpodobně způsobeno nárůstem dovozních celních režimů na úkor režimu tranzitu a rovněž přístupem Chorvatska do EU.

4.1.2 Druh přepravy

Graf 10 - Podíl různého druhu zboží propuštěného do režimu volný oběh

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 10 obsahuje srovnání přehledu zboží propuštěného do volného oběhu a poměr režimu volný oběh a ostatních dovozních režimů v dovozních celních prohlášeních. Dovozní prohlášení vykazují 68% podíl zboží propuštěného do režimu volný oběh z celkového počtu zpracovaných dovozních celních prohlášení. Dovozní celní prohlášení zahrnují zboží, které bylo propuštěno do těchto dovozních celních režimů - propuštění do volného oběhu, aktivní zušlechťovací styk, přepracování pod celním dohledem a dočasné použití. Přibližně 40% zboží propuštěného do volného oběhu se týkalo dovozů textilního zboží, strojů a elektroniky.

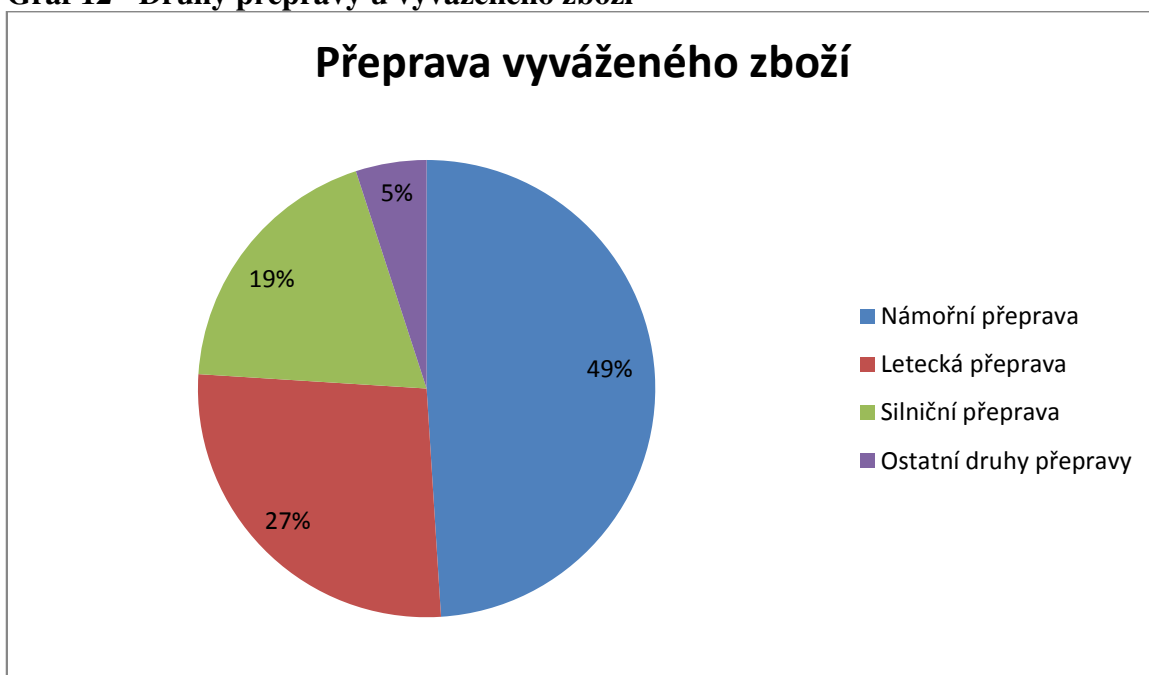
Druh přepravy týkající se dováženého zboží a vykazovaný v dovozních celních prohlášeních je znázorněn v grafu č. 11 a druh přepravy vyváženého zboží vykazovaný ve vývozních celních prohlášeních je uveden v grafu č. 12. Největší zastoupení má v obou dvou případech námořní přeprava, která v průměru přesahuje 50%. Druhou nejvyužívanější přepravou je letecká, která je využívánější v případech vývozu zboží z EU. Silniční přeprava nepřesahuje při dovozu nebo při vývozu zboží 20%. Nejméně se využívají ostatní druhy přepravy, ovšem více u dovozu. Ostatním druhem přepravy zahrnují železniční přepravu a přepravu zboží potrubím nebo vedením.

Graf 11 - Druhy přepravy u dováženého zboží

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 12 - Druhy přepravy u vyváženého zboží

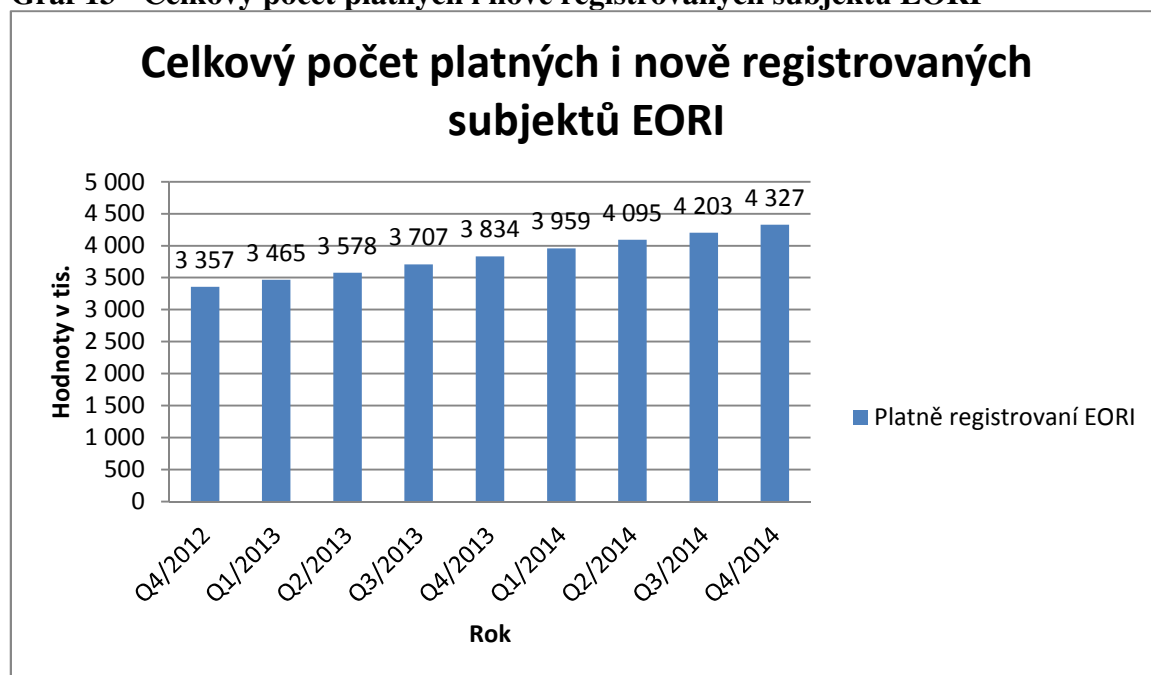
Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.3 Hospodářské subjekty

Hospodářské subjekty vykonávají obchodní činnosti související s dovozem a vývozem zboží v roli příjemce, vývozce, deklaranta nebo zástupce. V rámci systému identifikace a evidence hospodářských subjektů (EORI) bylo v polovině roku 2015 registrováno okolo 4,3 milionů platných hospodářských subjektů.

Porovnání vývozu a dovozu zboží v roce 2014 u registrovaných hospodářských subjektů je následující. Jeden hospodářský subjekt v průměru za rok 2014 podal 116 dovozních celních prohlášení, ve kterých bylo v průměru 230 položek zboží a v hodnotě 1,3 mil. EUR. U vývozu jsou hodnoty podobné. Jeden hospodářský subjekt v průmětu za rok 2014 podal 104 vývozních celních prohlášení, ve kterých bylo v průměru na 247 položek zboží a v hodnotě dosahující 1,6 mil. EUR. Průměrně jeden hospodářský subjekt zaplatil na cle v roce 2014 necelých 17 tis. EUR.

Graf 13 - Celkový počet platných i nově registrovaných subjektů EORI

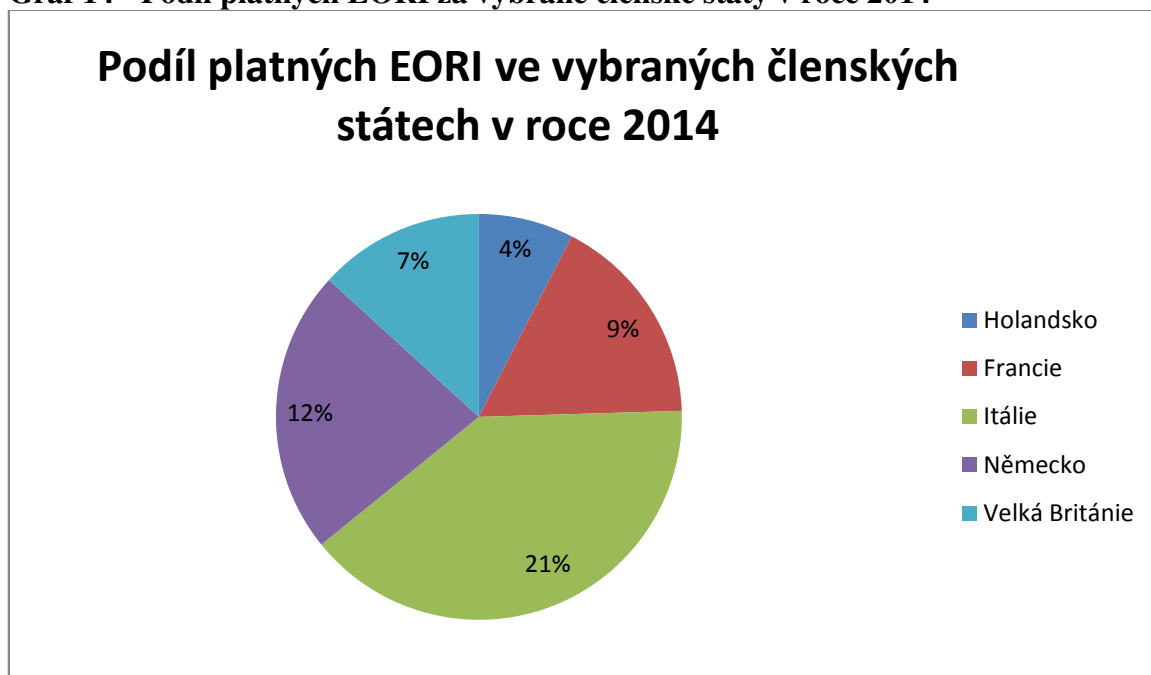
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 13 vykazuje celkový počet platných registrovaných hospodářských subjektů ve všech členských státech EU, kteří jsou aktivní v celním řízení. Je patrné, že hodnoty po překonání hospodářské krize 2008-2011 mají vzrůstající tendenci. To souvisí i s tím, že každý kvartál vykazuje nárůst nově registrovaných hospodářských subjektů. V případě

posledních kvartálů za rok 2012 – 2014 se hodnota počtu registrovaných EORI subjektů zvyšuje zhruba o půl milionu nově registrovaných subjektů ročně.

Graf č. 14 ukazuje podíl jednotlivých registrovaných hospodářských subjektů (s EORI registrací) v hospodářsky nejvýznamnějších členských státech EU. Nejvyšší počet hospodářských subjektů byl zaregistrován v Itálii, kde hodnota dosahuje více než 20%, a v Německu s 12% registrovaných hospodářských subjektů.

Graf 14 - Podíl platných EORI za vybrané členské státy v roce 2014

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.4 Elektronické celní systémy

Proces vývoje a implementace elektronických celních systémů je iniciován Evropskou komisí, která si klade za cíl nahradit písemná - papírová celní prohlášení a postupy jejich zpracování za elektronická celní prohlášení. Jde o dlouhodobý proces vytváření účinnějšího, efektivního a moderního celního prostředí. Hlavními cíli tohoto procesu je zvýšit bezpečnost na vnějších hranicích EU při využívání efektivní elektronické analýzy rizik nad předem elektronicky podanými daty a také usnadnit mezinárodní obchod při zrychlení a zlevnění celního řízení založeného na podání elektronických celních prohlášení. Tento proces by ovšem také měl přinést prospěch nejen pro hospodářské subjekty, ale v konečném důsledku i pro občany EU. Rozhodnutí o bezpapírovém prostředí

pro celnictví a obchod (Rozhodnutí k e-Customs)⁷⁷ stanovuje základní rámec a hlavní termíny pro elektronické celní projekty. Rozhodnutí k e-Customs, neboli „elektronické celnictví“, požaduje, aby Evropská komise vypracovala a neustále aktualizovala víceletý strategický plán (MASP – Multi Annual Strategic Plan), který specifikuje úkoly v oblasti elektronických celních systémů pro Evropskou komisi a pro členské státy EU. MASP také zajišťuje efektivní a soudržné řízení ICT projektů, stanovení minimálních termínů pro praktické nasazení a pro hlavní milníky vývoje. Je možno konstatovat, že vize elektronického celního řízení je prakticky realizována v různých celních režimech od přelomu let 2001 a 2002.

Prvním krokem bylo propojit všechny členské státy EU společnou a bezpečnou komunikační sítí (CCN-CSI), aby se mohl nasadit elektronický tranzitní systém (NCTS) pokrývající tranzit EU a společný tranzitní režim, jehož členy byly rovněž státy Visegrádské čtyřky. Tato etapa následně pokračovala nasazením elektronického deklaračního systému pro oblast vývozu (ECS fáze 1). Druhá etapa byla dokončena s nasazením elektronických systémů pro řízení rizik při vstupu zboží do EU (ICS) a při výstupu zboží z EU (ECS fáze 2). Tato etapa umožnila výměnu a rizikovou analýzu informací o zboží před opuštěním celního území EU nebo před jeho vstupem na celní území EU. Třetí etapa a hlavní fáze procesu zavádění elektronických celních systémů je spojena s implementací nového Unijního celního kodexu a jeho prováděcích nařízení. Zde se jedná zejména nasazení elektronického deklaračního systému pro oblast dovozních celních režimů. Čtvrtá etapa by měla být roll-out jednotného okna (Single window) na národní a celoevropské úrovni.

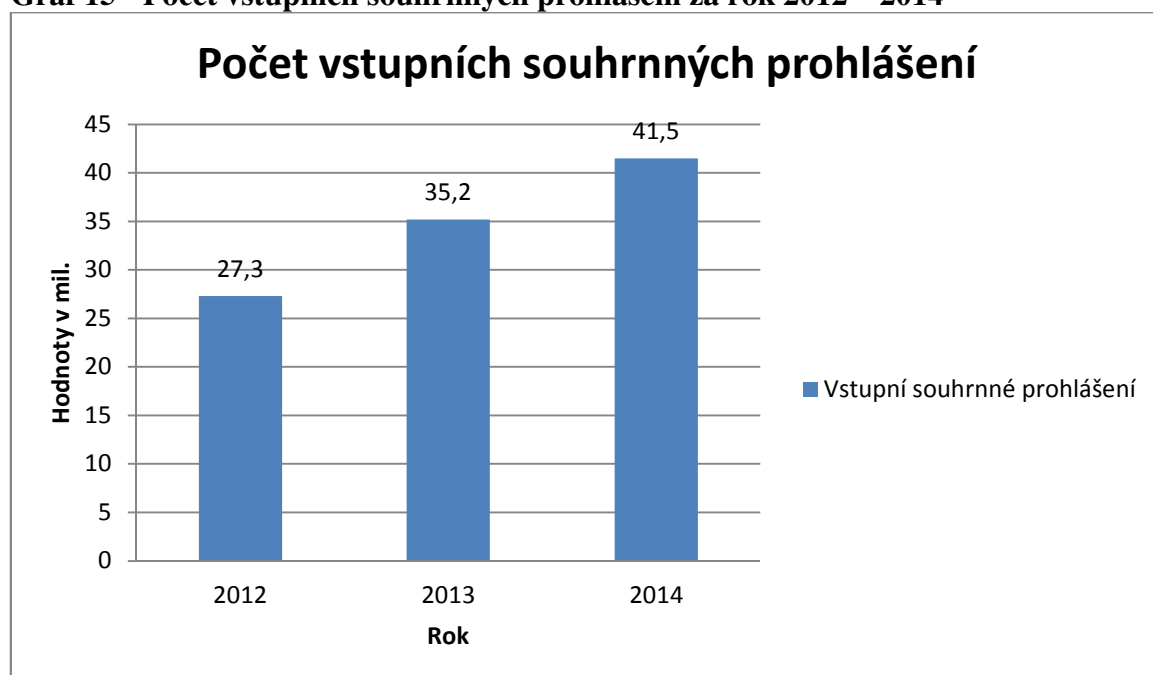
Systém kontroly zboží vstupujícího do EU

Systém kontroly zboží vstupujícího do EU (ICS – Import Control System) postavený na podávání a analýze vstupních souhrnných celních prohlášení je plně funkční od ledna 2011 a to ve všech členských státech EU. V roce 2013 byla míra chybovosti vstupních souhrnných celních prohlášení zhruba 0,12 % a stále je snaha chybovost snížit a to pod 0,05%. Dne 1. července 2013, kdy Chorvatsko vstoupilo do EU, rovněž vstoupilo i do tohoto systému kontroly.

⁷⁷ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 70/2008/ES, Úřední věstník EU [online]. 2008 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2015:023:FULL&from=CS>

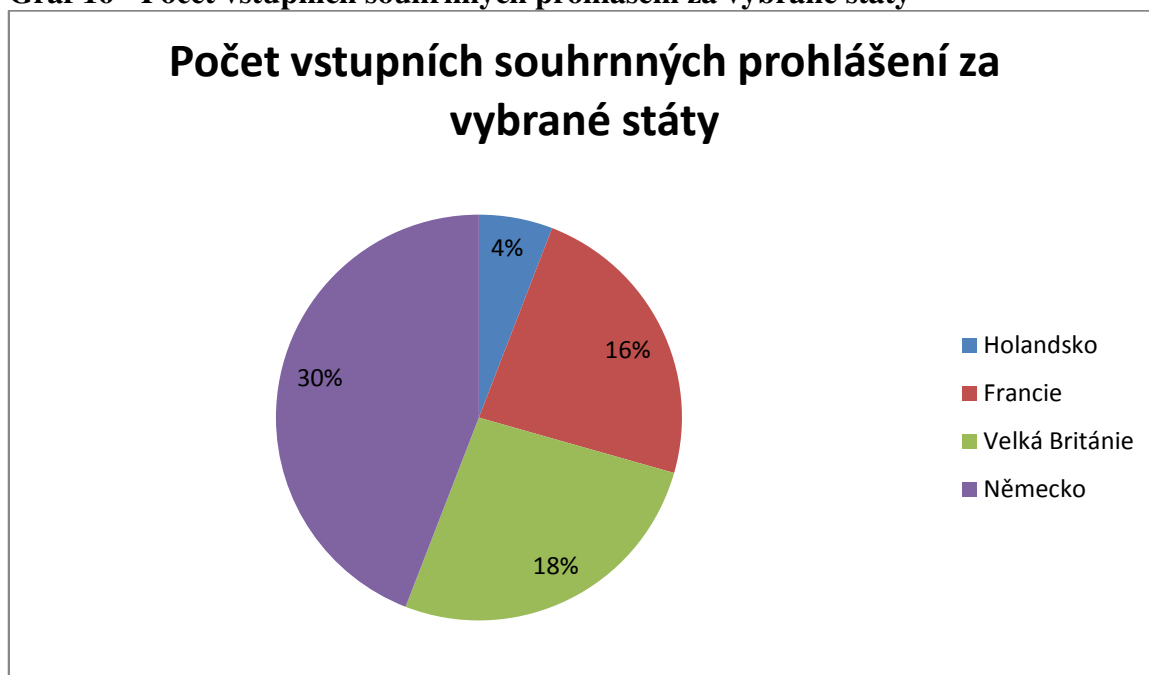
Jak ukazuje graf č. 15 je zřejmé, že počet vstupních souhrnných prohlášení neustále roste a zdvojnásobil se během posledních dvou let. To znamená, že v roce 2012 bylo podáno 27,3 milionů vstupních souhrnných prohlášení a v roce 2014 to již bylo 41,5 milionu. Tento nárůst je částečně způsoben tím, že systém pro poskytování dat byl vyvinut v různých časových obdobích v různých členských státech EU. Od roku 2014 jsou data vstupních souhrnných celních prohlášení vykazována v elektronických systémech všemi členskými státy EU.

Graf 15 - Počet vstupních souhrnných prohlášení za rok 2012 – 2014

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 16 - Počet vstupních souhrnných prohlášení za vybrané státy

Zdroj: Vlastní zpracování

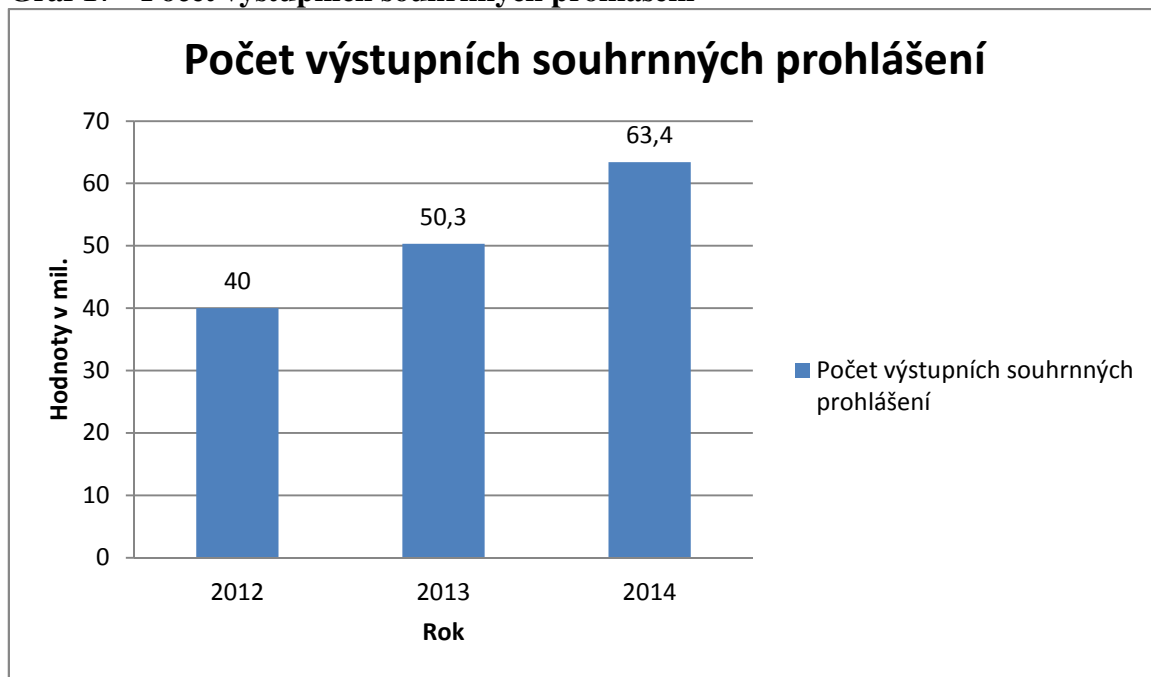
Graf č. 16 vykazuje, že největší zastoupení v počtu podaných vstupních souhrnných celních prohlášení má Německo a to s 30% z celkové hodnoty 41,5 mil. kusů. Následuje Francie a Velká Británie, kde se hodnoty pohybují mezi 15 – 20%. V České republice bylo podáno v roce 2014 přibližně 45,2 tisíc vstupních souhrnných celních prohlášení. Vyhodnocení počtu vstupních souhrnných prohlášení a přepravy, v rámci které byla tato vstupní souhrnná prohlášení podána, ukazuje, že nejvíce je využívána letecká přeprava a to z více jak 60%. Následuje přeprava námořní a to s 35%. Železniční a silniční přepravy zboží jsou na velmi nízké úrovni – každá kolem 2%. Jsou-li porovnávány druhy přepravy vykazované v dovozních celních prohlášeních uvedené v kapitole 4.1.2 této diplomové práce s výše uvedenými údaji vstupních souhrnných celních prohlášení, tak zjišťujeme, že námořní doprava se vykazuje ve vstupních souhrnných prohlášeních výrazně méně - zhruba o 20% a že letecká doprava se vykazuje ve vstupních souhrnných prohlášeních výrazně více - zhruba o 40%. Tento rozdíl u zboží dopravovaného po moři plyne z následného rozpadu vstupních souhrnných celních prohlášení do vyššího počtu jednotlivých dovozních celních prohlášení. Tento rozdíl u zboží dopravovaného letecky plyne ze sdružení vstupních souhrnných celních prohlášení do nižšího počtu jednotlivých dovozních celních prohlášení.

Systém kontroly zboží vystupujícího z EU

Systém kontroly zboží vystupujícího z EU byl nasazen ve všech členských státech EU jako druhá fáze systému ECS (Export Control System) od 1. července 2009. Oproti systému kontroly zboží vstupujícího do EU se provádění systému kontroly zboží vystupujícího z EU setkalo s vysokým standardem a velmi nízkou mírou chybovosti, která se pohybuje okolo 0,3%. Tento úspěch byl postaven na faktu, že údaje potřebné pro ECS se staly součástí vývozního celního prohlášení. Stejně jako u systému kontroly zboží vstupujícího do EU se i zde připojilo Chorvatsko, díky svému vstupu do EU od 1. července 2013.

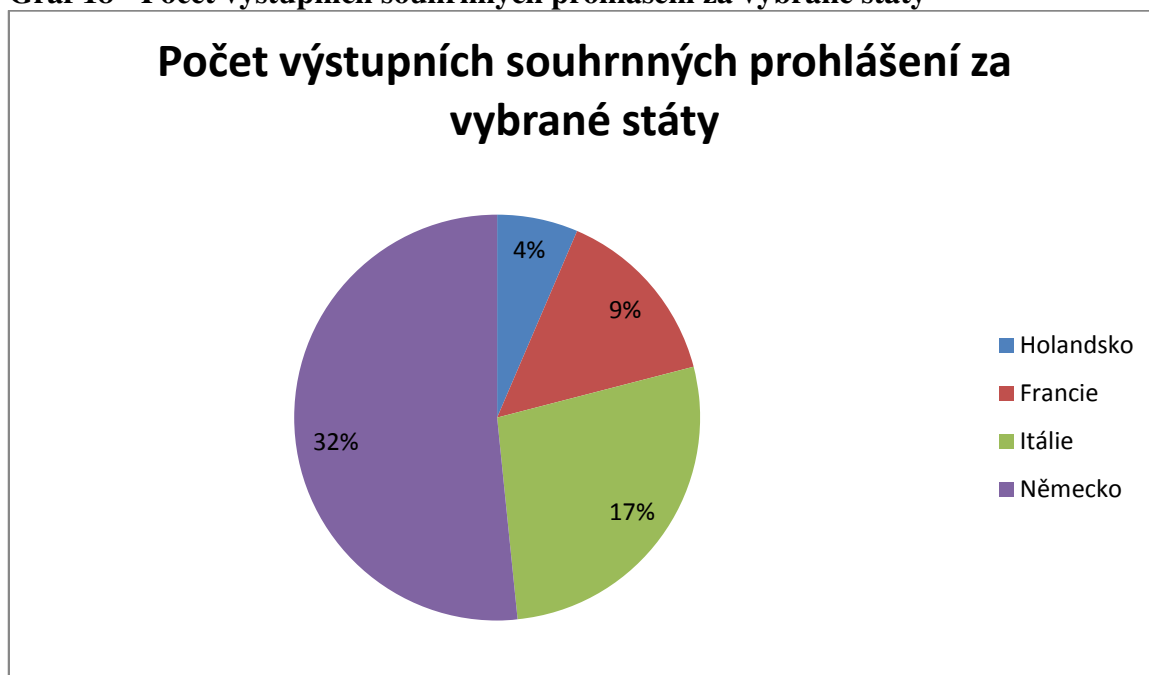
Z grafu č. 17 je vidět značný nárůst výstupních souhrnných celních prohlášení. V roce 2014 činil počet 63,4 milionu. I tento nárůst je ovlivněn počtem členských států, které se v průběhu let přidávaly do této kontroly. V roce 2014 chybí údaje pouze za Lucembursko a Maďarsko.

Graf 17 - Počet výstupních souhrnných prohlášení

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 18 - Počet výstupních souhrnných prohlášení za vybrané státy

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 18 vykazuje, že největší zastoupení v počtu podaných výstupních souhrnných prohlášení má Německo a to přes 30%, následuje Itálie s necelými 20% a Španělsko či Francie se pohybují do 10%. Velká Británie zde není uvedena, neb její procento je velmi nízké. V České republice bylo podáno v roce 2014 přibližně 1.385 tisíc výstupních souhrnných celních prohlášení. Vyhodnocení počtu výstupních souhrnných prohlášení a přepravy, v rámci které byla tato výstupní prohlášení podána, ukazuje, že nejvíce je využívána silniční přeprava, která dosahuje 39%. Následuje námořní doprava s 30% a letecká doprava s 29%. Železniční doprava zboží je na velmi nízké úrovni – do 2%.

Porovnáním druhů přepravy vykazovaných ve vývozních celních prohlášeních uvedených v kapitole 4.1.2 této diplomové práce s výše uvedenými údaji výstupních souhrnných celních prohlášení tak zjišťujeme, že letecká doprava se vykazuje ve výstupních souhrnných prohlášeních výrazně méně - zhruba o 30% a že námořní přeprava se vykazuje méně o 20%. Letecká doprava se vykazuje zhruba na stejné úrovni a silniční doprava se naopak vykazuje více o 20%.

Systém kontroly zboží v režimu tranzitu

Systém NCTS umožňuje rovněž bezpečnostní kontrolu zboží vstupujícího do EU propojením do systému ICS (Import Control System), který je postavený na podávání a analýze kombinovaného tranzitního a vstupního souhrnného celního prohlášení, a dále

kontrolu zboží vystupujícího z EU propojením do systému ECS (Export Control System) postavený na podávání a analýze výstupních souhrnných celních prohlášení. Toto umožňuje celním úřadům, aby automaticky sledovaly a kontrolovaly pohyb zboží v tranzitu přes území EU z hlediska provádění bezpečnostních kontrol. Z celkového počtu činily zprávy národních pohybů (pouze v rámci jednoho členského státu) 53% a mezinárodní pohyby (následná doprava do dalšího členského státu) zbytek, tedy 47%. Tyto informace jsou zasílány úřadu Evropské komise OLAF, stejně jako zprávy týkající se přepravy citlivého zboží v režimu tranzitu.

4.2 Konkurenceschopnost

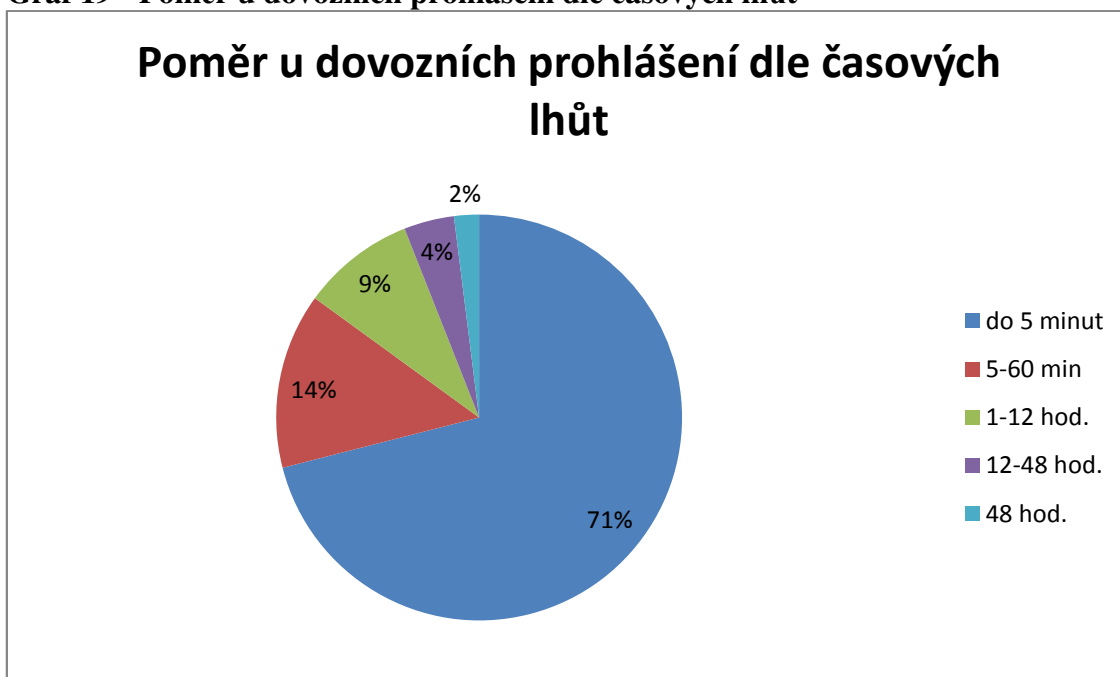
Strategický cíl zjednodušení a konkurenceschopnosti je definován jako další snaha usnadnit obchod a podporovat konkurenceschopnost evropských hospodářských subjektů. Strategické cíle lze rozdělit do dvou skupin. V první řadě jde o usnadnění zákonného obchodu a dále o projektování a zlepšení kontrolních systémů, které snižují zásahy do toku zboží, jakož i snížení administrativní zátěže na minimum, která je nezbytná k dosažení dalších cílů veřejné správy. Druhým strategickým cílem je zvýšení konkurenceschopnosti evropských hospodářských subjektů, která se vyznačuje modernizací komunikačního prostředí a pracovních metod (např. předpokládané použití systémů založených na pravidelných hlášeních, zvýšení harmonizace pracovních postupů atd.). Následně jde o použití bezpapírového elektronického celního prostředí v rámci celního řízení a v neposlední řadě se jedná o přijetí proaktivního přístupu k normám, přijetí mezinárodních norem, jako například norem vypracovaných Světovou celní organizací - WCO (www.wcoomd.org), kde je to vhodné, a vývoj nových norem EU, které by mohly sloužit jako další vzor ve světě.

4.2.1 Čas potřebný k celnímu řízení

Čas potřebný k celnímu řízení je ukazatel, který se týká doby potřebné celními orgány k provedení celního řízení a to od přijetí prohlášení až do propuštění zboží do celního režimu volného oběhu. Monitorují se celní prohlášení, která jsou podávána elektronicky v rámci běžného postupu. Pouze 26 členských států EU bylo schopno poskytnout údaje na agregované úrovni týkající se času potřebného k celnímu řízení. Údaje nebyly poskytnuty z Německa a ze Slovenska. Celkem za všechny členské státy bylo v roce 2014 zpracováno 23.400.000 kusů celních prohlášení. Z toho skoro 85% celních prohlášení bylo

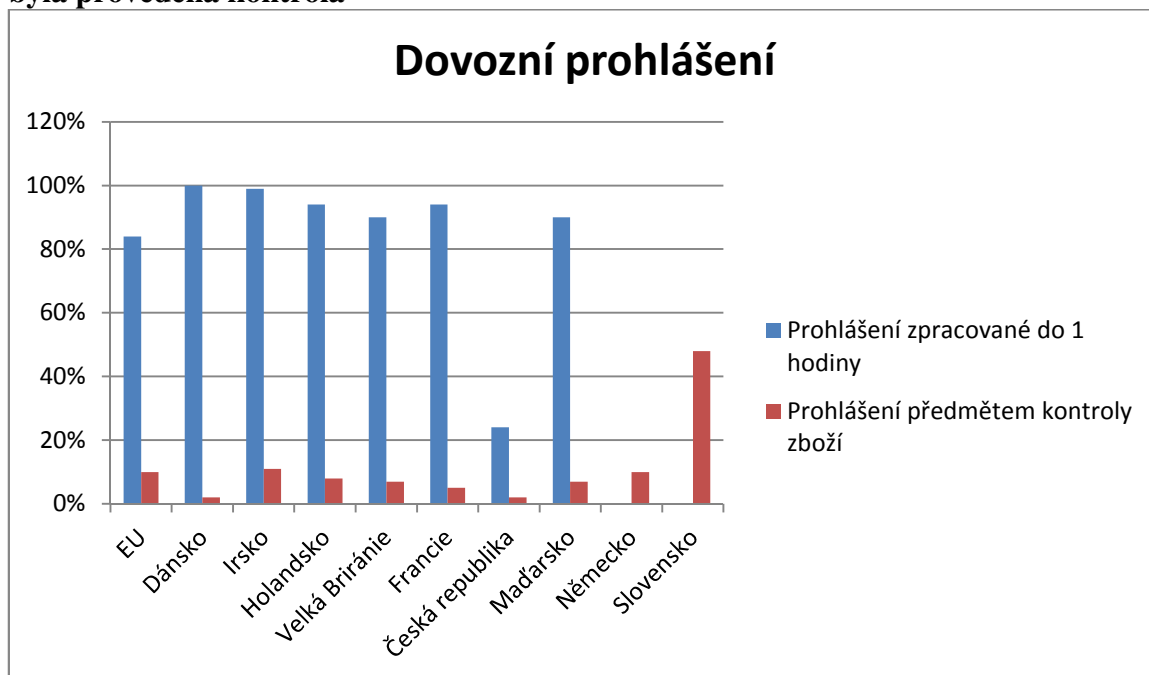
odbaveno do 1 hodiny, což zhruba vychází na výběr cla ve výši necelých 20 milionů EUR. Pouze 2% z celních prohlášení bylo odbaveno do 48 hodin, což zhruba vychází na výběr cla ve výši přibližně 460.000 EUR. Tím lze říci, že většina celních prohlášení je odbavena a zboží je uvolněno velmi rychle, čímž se drží úroveň usnadňování obchodu a toto vede nepřímo ke zvyšování konkurenceschopnosti hospodářských subjektů v EU.

Graf 19 - Poměr u dovozních prohlášení dle časových lhůt

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 20 - Dovožní prohlášení zpracované do 1 hodiny v porovnání s prohlášeními kde byla provedena kontrola

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 19 znázorňuje procentuální vyjádření doby potřebné k celnímu řízení za všechny členské státy EU. Porovnání doby potřebné k celnímu řízení u dovozních prohlášení za vybrané členské státy znázorňuje graf č. 20. Většina států je schopno plnit hranici odbavení do jedné hodiny – jsou to například Dánsko, Irsko, Holandsko, Velká Británie či Maďarsko. Lze si všimnout, že tyto státy zpracují 80% dovozních celních prohlášení do jedné hodiny. Pouze Dánsko deklaruje, že zpracuje 100% dovozních celních prohlášení do jedné hodiny. Statistika za Českou republiku je ovlivněna a zkreslena tím způsobem, že je měřena doba potřebná k celnímu řízení od okamžiku podání celního prohlášení a ne od okamžiku přijetí celního prohlášení.

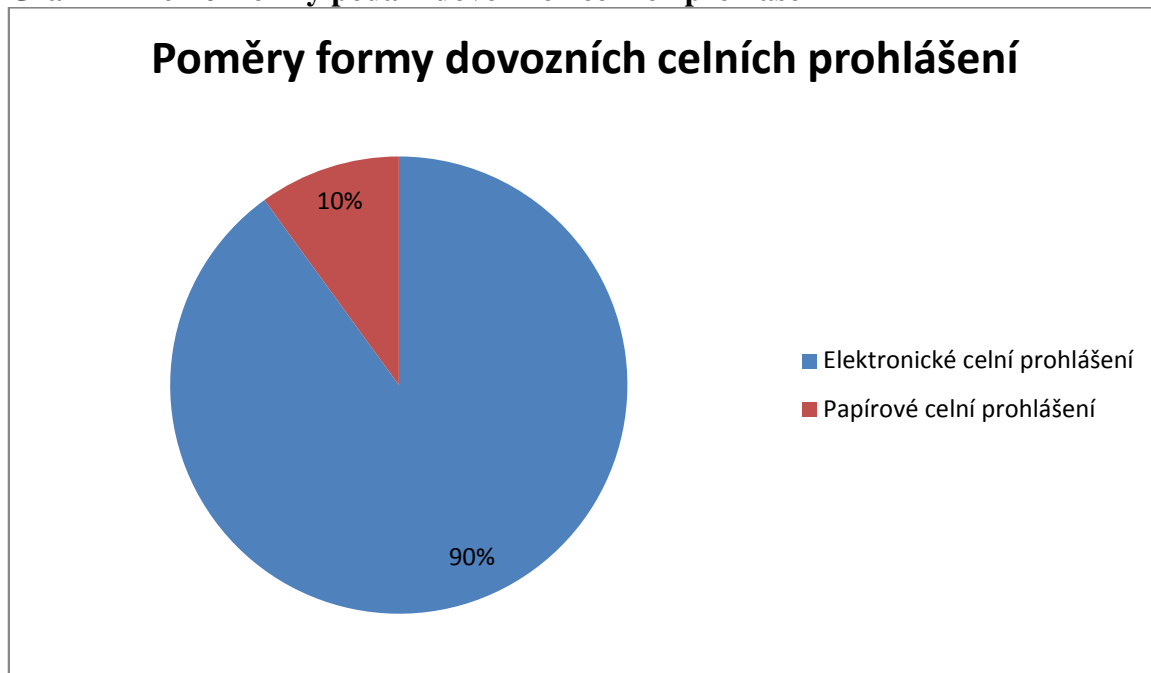
4.2.2 Bezpapírové prostředí

Elektronický vstup

V Evropské unii jsou téměř všechna celní prohlášení podávána elektronicky. Elektronické podání celních prohlášení v EU dosáhl v roce 2014 úrovně 98,5%. Od roku 2009, kdy byl plně nasazen systém ECS pro režim vývozu, se podávají téměř všechna vývozní prohlášení elektronicky (99,7%). V některých zemích je stále systém pro elektronické podávání dovozních celních prohlášení ve vývoji a v rámci celé EU je stále zhruba 10% dovozních celních prohlášení stále podáváno písemně v papírové podobě. Ovšem u těch 10% je snaha

dotčených členských států EU o rychlou modernizaci. Je nutno zdůraznit, že stávající EU celní legislativou není stanoveno povinné elektronické podání dovozních celních prohlášení. Grafické znázornění těchto poměrů u dovozních celních prohlášení lze nalézt v grafu č. 21.

Graf 21 - Poměr formy podání dovozních celních prohlášení

Zdroj: Vlastní zpracování

Co se týká oblasti dovozních celních režimů a podání příslušných celních prohlášení, lze je rozdělit do dvou skupin.

První skupina zahrnuje použití běžného postupu u dovozních celních režimů. Pouze 10 členských států deklaruje za rok 2014, že mají 100% elektronicky podaných dovozních celních prohlášení podaných za použití běžného postupu. To je nárůst o 2 nové členské státy oproti roku 2013. Pouze čtyři členské státy EU (Belgie, Bulharsko, Lotyšsko a Německo) vykazují, že mají méně než 90% elektronicky podaných dovozních celních prohlášení podaných za použití běžného postupu. Všechny členské státy, s výjimkou Řecka a Lotyšska, mají v posledních letech poměr elektronicky podaných dovozních celních prohlášení podaných za použití běžného postupu poměrně stabilní. Řecko vykázalo nárůst ze 7% v roce 2013 na 100% v roce 2014. Lotyšsko je na tom obdobně. Nárůst zde byl z 56% za rok 2013 na 87% za rok 2014. Česká republika se na počtu elektronicky podaných dovozních celních prohlášení rovněž významně podílela, kdy v roce 2014 z přijatých 1,147.811 dovozních celních prohlášení bylo podáno 96,03 % elektronicky.

V roce 2014 nenahlásilo Slovensko, jako jediný členský stát EU, žádné dovozní prohlášení, které by bylo podáno elektronicky. V roce 2016 se na Slovensku počítá s dokončením a nasazením elektronického deklaračního systému pro zpracování dovozních celních prohlášení.

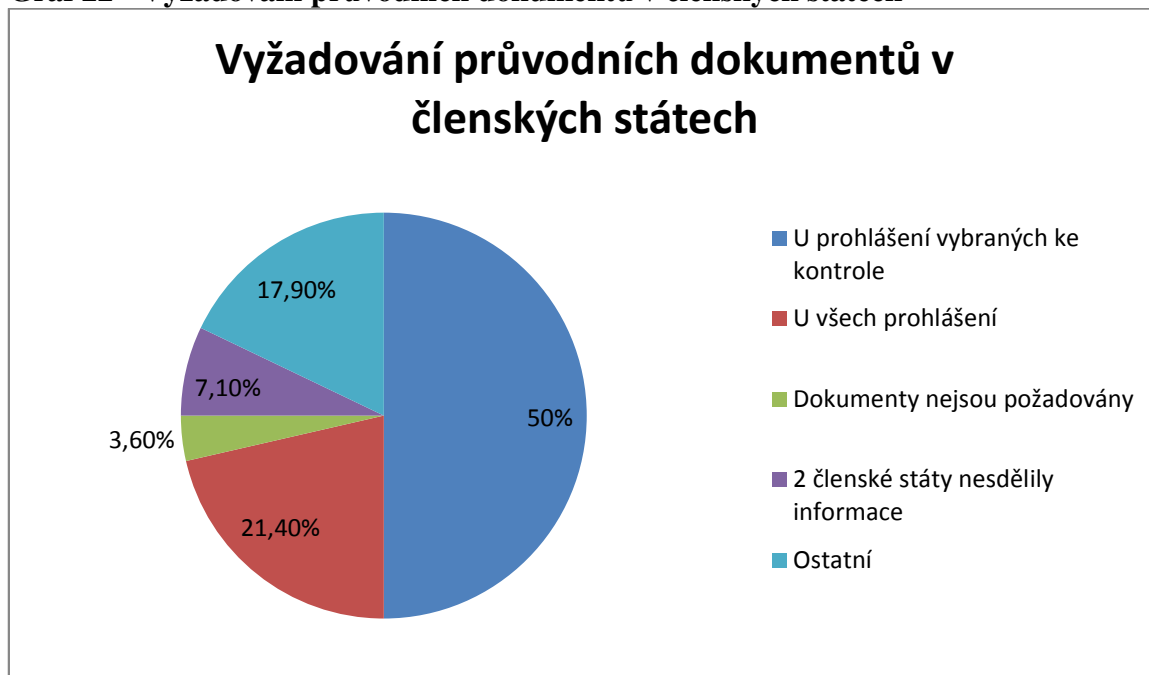
Druhá skupina zahrnuje použití zjednodušených postupů u dovozních celních režimů. U této skupiny lze říci, že 100% elektronicky podaných dovozních celních prohlášení podaných za použití některého ze zjednodušených postupů deklaruje 20 členských států EU, včetně České republiky, což je nárůst o 5 států oproti roku 2013. Pouze Bulharsko vykazuje méně než 90% elektronicky podaných dovozních celních prohlášení podaných za použití zjednodušeného postupu.

U vývozních celních prohlášení při použití běžného postupu nebo některého ze zjednodušených postupů je stav podstatně lepší a lze zde zhodnotit situaci tak, že u běžného postupu pouze čtyři členské státy (například Francie či Německo) mají méně než 99% elektronických vývozních celních prohlášení. Česká republika se na počtu elektronicky podaných vývozních celních prohlášení rovněž významně podílela, kdy v roce 2014 z přijatých 1,268.792 vývozních celních prohlášení bylo podáno 99,99% elektronicky. U zjednodušených postupů pouze Řecko deklaruje méně než 99% elektronických vývozních celních prohlášení. Největší posun nastal na Kypru, kde oproti roku 2013, kdy poměr elektronických vývozních celních prohlášení dosahoval 7%, se v roce 2014 tento poměr zvýšil na 100%.

Doprovázející dokumenty

Většina členských států poskytla informace o typu doprovodných dokladů, které jsou potřebné pro dovozní celní řízení a zjištění jejich formy podání. Většina členských států nevyžaduje doprovodné doklady v okamžiku podání původního celního prohlášení, ale pouze v případě, že je vybráno toto celní prohlášení ke kontrole.

Graf 22 - Vyžadování průvodních dokumentů v členských státech

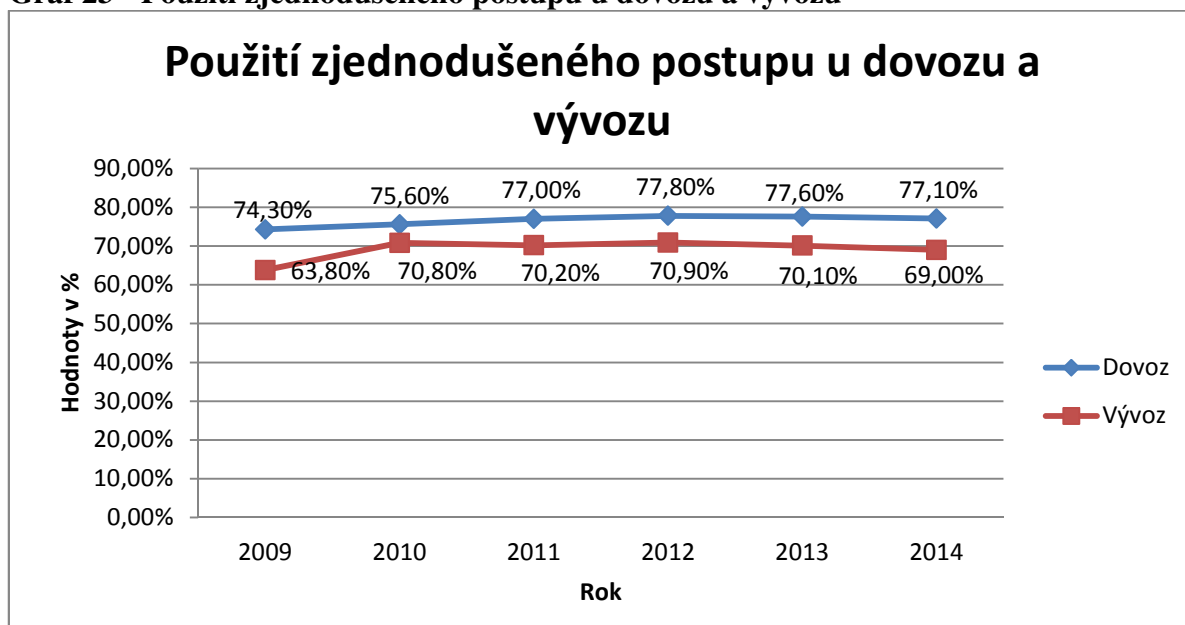
Zdroj: Vlastní zpracování

Polovina členských států EU požaduje předložení doprovodných dokumentů ke kontrole. Pouze 6 členských států EU (například Maďarsko či Slovensko) požadují doprovodné doklady před propuštěním deklarovaného zboží do režimu volného oběhu. Čtyři ze šesti států vyžadují všechny typy dokumentů (například obchodní doklady nebo doklady o původu zboží aj.), které mají být připojeny k celnímu prohlášení. Pouze Maďarsko požaduje pouze doklady o původu zboží. Druhy podání celních prohlášení a doprovodných dokladů se dají rozdělit na několik skupin – papírové a elektronické, čistě elektronické a čistě papírové. Pouze čtyři členské státy EU přijímají dokumenty zatím pouze v papírové podobě. Z 28 členských států EU pouze pět států přijímá doprovodné doklady výhradně v elektronické podobě. Většina členských států (17 států) přijímají doprovodné doklady v obou formách, tedy papírové i elektronické.

4.2.3 Zjednodušené postupy

Zjednodušené postupy umožňují hospodářským subjektům efektivnější a rychlejší provádění celních režimů – rychlejší zpracování celních prohlášení, menší náklady na celní řízení apod. Z tohoto důvodu použití zjednodušených postupů výrazně přispívá k cílům usnadnění a konkurenceschopnosti.

Graf 23 - Použití zjednodušeného postupu u dovozu a vývozu

Zdroj: Vlastní zpracování

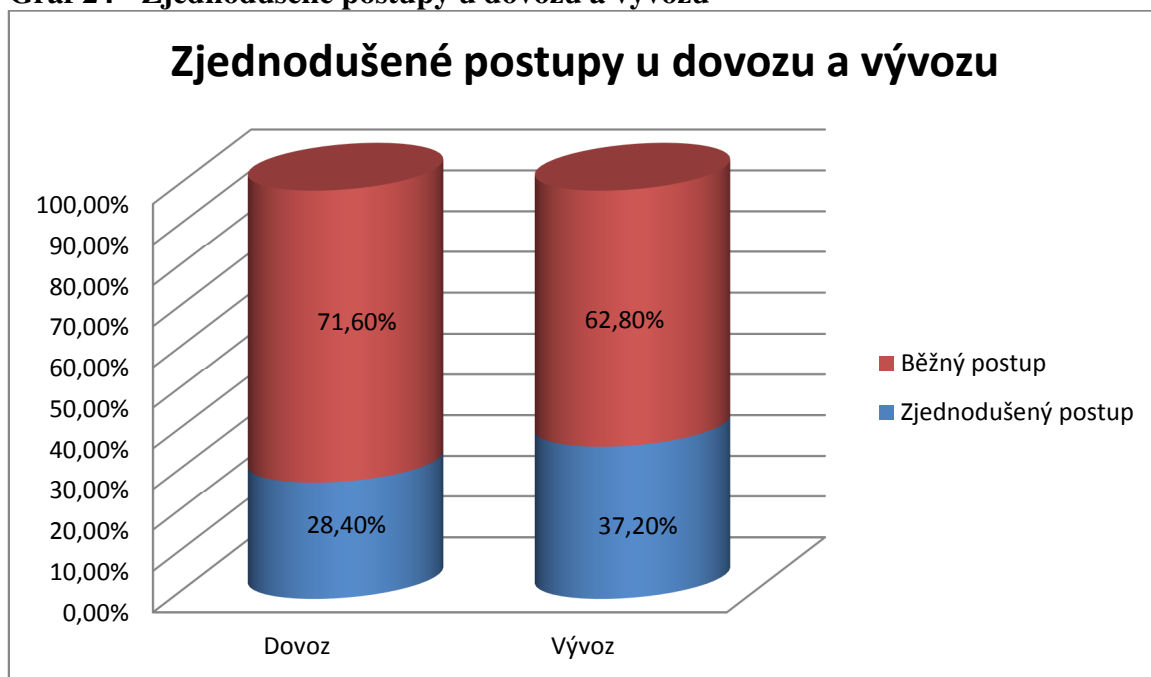
Z výše uvedeného grafu č. 23 je patrné, že procento používání zjednodušených postupů při dovozu i vývozu zboží je víceméně stabilizované. V roce 2014 bylo podáno v EU v rámci některého zjednodušeného postupu více jak 77% dovozních celních prohlášení. V České republice je tento podíl trochu nižší – 60,58% dovozních celních prohlášení bylo zpracováno za použití některého ze zjednodušených postupů, ve kterých však figurovalo dokonce pouze 13,5% tuzemských hospodářských subjektů. Procento zjednodušených postupů víceméně kopíruje křivku počtu dovozních celních prohlášení. Je zajímavé, že 28,4% z hospodářských subjektů, které využívaly některý z dovozních celních režimů, volily zjednodušený postup. U dovozu stále používá více jak 71% hospodářských subjektů běžný postup. Poměr hospodářských subjektů, které používaly zjednodušený postup pro vývoz zboží, je vyšší než 37%, viz graf č. 24.

Použití zjednodušených postupů u vývozu zboží z EU za rok 2014 je v procentuálním vyjádření nižší, než jak tomu bylo v roce 2013. Pokud jde o členské státy, Německo je zastoupeno 36% z celkového počtu položek celních prohlášení podaných v EU v rámci zjednodušených postupů. Společně s Holandskem a Velkou Británií se počet navyšuje na 77% všech položek uvedených v rámci EU. V České republice bylo v roce 2014 zpracováno 84,04% vývozních celních prohlášení za použití některého ze zjednodušených postupů, ve kterých figurovalo 58,5% tuzemských hospodářských subjektů. Kromě 10

zemí lze obecně říci, že počet uvedených položek v rámci zjednodušeného postupu vzrostl ve všech členských státech. Největší pokles nastal v Maďarsku a to s hodnotou 16%.

V EU bylo v roce 2014 přibližně 1,200.000 aktivních hospodářských subjektů působících v oblasti dovozu zboží a téměř 900.000 aktivních hospodářských subjektů působících v oblasti vývozu. Z těchto počtů je možno konstatovat, že 27% hospodářských subjektů používajících zjednodušené postupy pro dovoz zboží bylo odpovědné za 77% všech dovozních celních prohlášení. V oblasti vývozu 32% hospodářských subjektů používajících zjednodušené postupy pro vývoz zboží bylo odpovědné za 69% všech vývozních celních prohlášení. Existují podstatné rozdíly v počtu hospodářských subjektů v členských státech, které používají zjednodušené postupy v celním řízení. Při srovnání podílu hospodářských subjektů s počtem celních prohlášení zpracovaných při použití některého ze zjednodušených postupů je zřejmé, že malý počet uživatelů zjednodušených postupů je odpovědný za velkou část celních prohlášení.

Graf 24 - Zjednodušené postupy u dovozu a vývozu

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3 Přínosy budoucího vývoje v oblasti celnictví

Budoucí vývoj v oblasti celnictví je zejména spojen s postupnou implementací nových nebo novelizovaných elektronických celních systémů, které budou postupně implementovány a používány v průběhu nadcházejících 5 let, od května 2016 do konce roku 2020, a na ně navazujících nových podmínek stanovených pro provádění celních režimů a v nových povoleních vydávaných celními orgány.

Budoucí přínosy lze posuzovat z pohledu celních orgánů a analyzovat jejich důležitost pro uplatňování celního dohledu celními orgány členských států EU nebo z pohledu firem – hospodářských subjektů a analyzovat je z pohledu výhod, ulehčení a zejména snížení finančních nákladů a dalších dopadů na ekonomickou činnost těchto subjektů.

4.3.1 Přínosy pro obchodní sféru

Mezi hlavní přínosy budoucího vývoje z pohledu hospodářských subjektů lze zařadit výhradní použití elektronických celních prohlášení a elektronické komunikace mezi hospodářskými subjekty a celními orgány. Tento přínos, který přináší zefektivnění a zrychlení provádění celních procesů a postupů, lze v České republice částečně hodnotit již v současnosti, kdy naprostá většina celních prohlášení (cca 98%) podaných v tuzemsku je podána elektronicky, přestože doposud není tato povinnost stanovena u dovozních celních režimů. Tento princip elektronické komunikace je nutno dále posunout a docílit toho, aby doklady mající doprovázet celní prohlášení a vyžadované celními orgány v rámci celního řízení mohly být rovněž podány elektronicky. V této souvislosti by se celní řízení mohlo soustředit pouze na posouzení a zpracování celních prohlášení a doprovodných dokladů a celní orgány by mohly vyžadovat předložení zboží ke kontrole na celním úřadu nebo jiném schváleném místě pouze v případě vybraném rizikovou analýzou.

Dalším přínosem budoucího vývoje z pohledu hospodářských subjektů rovněž spojeným s komputerizací celního řízení a dále se zavedením nové celní legislativy je poskytnutí hospodářským subjektům větší právní jistoty a jednotnosti vyžadované použitím elektronických systémů.

Velice vítaným přínosem budoucího vývoje z pohledu hospodářských subjektů je zavedení nových zjednodušení do celního řízení, které jsou rovněž podporovány další komputerizací celního řízení, jako je zápis do evidence deklaranta, samovyčlívání a použití centralizovaného celního řízení na mezinárodní úrovni mezi jednotlivými členskými státy

EU. Tyto výhody a přínosy se však týkají pouze firem, které dodržují stanovené postupy, splňují další podmínky a neporušují celní a daňové předpisy.

Tyto přínosy jsou však na druhé straně vyvažovány zvýšenými náklady na koupi a provoz elektronických celně deklaračních systémů ze strany hospodářských subjektů. Zde lze jen ocenit přístup Celní správy ČR, která zejména pro malé a střední podniky vyvinula a hlavně zdarma zpřístupnila tzv. WEB klienta pro elektronické podávání celních prohlášení a elektronickou komunikaci mezi hospodářskými subjekty a celními orgány u všech celních režimů. Dalším méně vítaným přínosem pro některé hospodářské subjekty je jednotné vyžadování zajištění celního dluhu v rámci dovozních celních režimů a pro dočasné uskladnění. Tuzemských firem se toto nové evropské legislativní opatření tolik nedotkne, protože na základě tuzemské celní legislativy již dříve české celní orgány vyžadovaly zajištění cla, daní a poplatků u dovozních celních režimů a dočasného uskladnění. Tímto opatřením pouze dochází ke sjednocení podmínek pro hospodářské subjekty v celé EU a odstranění dřívějších nerovných podmínek.

4.3.2 Přínosy pro státní správu

Mezi hlavní přínosy budoucího vývoje z pohledu státní správy, zde zejména z pohledu celních orgánů, lze rovněž zařadit výhradní použití elektronických celních prohlášení a elektronické komunikace mezi hospodářskými subjekty a celními orgány. Masivní podávání pouze elektronických celních prohlášení, snížení počtu celních režimů, zavedení nových zjednodušení pro hospodářské subjekty, vysoký stupeň harmonizace postupů a procesů prováděných v celním řízení znamená rovněž výhody pro státní správu. Tento přínos přináší zefektivnění a zrychlení provádění celních procesů a postupů, zejména ve větší míře prováděné rizikové analýze na předem elektronicky podaných celních prohlášeních, což v konečném důsledku bude znamenat snížení počtu celníků potřebných k provádění celního řízení. Tento rozdíl nebude v České republice tak markantní, jako například na Slovensku, protože v tuzemsku byla podána naprostá většina celních prohlášení (cca 98%) elektronicky a na Slovensku to bylo zhruba 60%, přestože všechna celní prohlášení u dovozních celních režimů byla do konce roku 2015 podávána písemně. Tento přínos však má rovněž druhou stránku spočívající na vysokém nárůstu požadavků celních správ členských států na finanční prostředky nutné pro vývoj a údržbu nových

elektronických systémů používaných pro celní řízení a na vysokou odbornou zdatnost celních orgánů.

5 Návrhy a doporučení

Návrhy a doporučení týkající se budoucího vývoje celnictví v EU a v jeho členských státech úzce souvisí s implementací nových či novelizovaných elektronických celních systémů specifikovaných v Celním kodexu Unie a jeho prováděcích předpisech, které by měly být implementovány v příštích 5 letech podle Pracovního programu pro Celní kodex Unie⁷⁸.

Návrhy a doporučení týkající se obchodní sféry zahrnují především nastolení plně elektronické komunikace mezi hospodářskými subjekty a celními orgány, která obsahuje dvě oblasti.

První oblastí je povinné používání a podávání elektronických celních prohlášení u všech celních režimů, kdy současný stav je v tuzemsku velice nadějný s ohledem na dosahovaná procenta v jednotlivých oblastech - režimu tranzitu, oblast vývozu a oblast dovozu. V České republice bylo za rok 2015 uskutečněno elektronické podání celních prohlášení u 98% všech podaných celních prohlášení. Přejít od podávání písemných celních prohlášení k podávání elektronických celních prohlášení přináší obchodní sféře výhody spojené s redukcí nákladů spojených s celním řízením, zejména s vlastním zpracováním a elektronickým podáním celního prohlášení a zároveň se zkrácením doby potřebné ke zpracování celního prohlášení celními orgány a dokončení celního řízení. Ovšem u obchodní sféry se mohou objevit negativní dopady tohoto procesu. Těmi jsou například vyšší náklady na koupi a provoz elektronických systémů pro podávání celních prohlášení ze strany hospodářského subjektů. Nástrojem pro drastické snížení nákladů obchodní sféry spojené s vyhotovením a elektronickým podáním celních prohlášení, zejména pro malé a střední firmy mající mnohdy omezené prostředky pro nákup komerčních celně deklaračních systémů, je využívání nástrojů pro elektronické podávání celních prohlášení – tzv. WEB klienty, které byly vyvinuty a dány k volnému použití Celní správou ČR a které jsou k dispozici na jejích internetových stránkách. Využívání elektronicky podávaných celních prohlášení rovněž umožňuje hospodářským subjektům využívání různých zjednodušených postupů v celním řízení, pro které je elektronická komunikace s dotčenými celními orgány v celním řízení a elektronické podávání celních prohlášení povinnou podmínkou. Což se kladně projeví u hospodářských subjektů zkrácením doby nutné

⁷⁸ *Prováděcí rozhodnutí Komise, kterým se zavádí pracovní program pro celní kodex Unie (2014/255/EU), L134/46*, [online]. 2014 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014D0255&qid=1404300070445&from=EN>

k provedení a dokončení celního řízení a tím pádem u snížení nákladů spojených s celním řízením.

Druhou oblastí je podávání dokladů, které mají doprovázet celní prohlášení, taktéž v elektronické podobě. Zde se může jednat o elektronické podání kopií těchto doprovodných dokladů, což přinese pouze omezené výhody celním orgánům, protože neumožňuje elektronické vyhodnocení těchto doprovodných dokladů. Další možností je elektronické podávání elektronických doprovodných dokladů, které přinese mnohem větší výhody celním orgánům a dalším orgánům státní správy zapojujících se v nějaké míře do průběhu celního řízení. Jedná se zejména o využívání elektronických přepravních dokladů, jako jsou elektronické nákladní listy CMR pro silniční dopravu nebo elektronické nákladní listy CIM pro železniční dopravu nebo elektronických leteckých manifestů. Dále se může jednat o využívání elektronických faktur v rámci mezinárodního obchodu, využívání elektronických licencí a dalších povolení.

Návrhy a doporučení týkající se celních orgánů zahrnují rovněž nastolení plně elektronické komunikace mezi hospodářskými subjekty a celními orgány a zavedení nových a širších zjednodušení, které mohou být uděleny zvláště spolehlivým a vybraným hospodářským subjektům. Aktuální stav podávání elektronických celních prohlášení za rok 2015 je pro Celní správu ČR velice nadějný, kdy se tuzemské celní orgány musí zaměřit na hospodářské subjekty podávající celní prohlášení v písemné formě - pouze 2% celních prohlášení. Zde se zejména jedná o dostatečnou osvětu a individuální přístup pomoci v přechodu od písemných celních prohlášení k elektronicky podaným celním prohlášením. Jedná se zejména o pomoc malým a středním firmám při využívání komerčních celně deklaračních systémů nebo využívání systému pro podávání celních prohlášení, který byl vyvinut a dán k volnému použití Celní správou ČR a který je k dispozici na jejích internetových stránkách. Celní správa ČR a další státní orgány, které jsou nějak dotčeny celním řízením, by měly věnovat pozornost elektronickému podávání dokladů, které mají doprovázet celní prohlášení. Zde se zejména jedná o elektronické podávání elektronických doprovodných dokladů, které přinese mnohem větší výhody celním orgánům a dalším orgánům státní správy, kdy se jedná se zejména o využívání elektronických přepravních dokladů používaných v mezinárodní přepravě, elektronických faktur, elektronických licencí a dalších povolení. Nástrojem pro sdílení těchto dokumentů může být tzv. Single Window, do kterého tyto státní orgány přispívají a posílají elektronicky vydané dokumenty

související s celním řízením. Poslední oblastí, které by měly celní orgány věnovat náležitou pozornost v souvislosti se zaváděním nové EU a národní celní legislativy, je větší poskytnutí právní jistoty a jednotnosti zejména při zavádění nových zjednodušení a úlev, nově ve formě zápisu do evidence deklaranta, samovyclívání nebo použití centralizovaného celního řízení mezi jednotlivými členskými státy EU. Dostatečná pozornost věnovaná modernizaci celního řízení přináší celním správám řadu přínosů, mezi které lze zařadit například také snazší komunikaci mezi hospodářskými subjekty a celní správou. Za další je to například snížení počtu celních režimů a zavedení nových zjednodušených postupů pro hospodářské subjekty. Jde především o urychlení a zefektivnění celních postupů a procesů. Za negativa lze označit například vysoký nárůst požadavků celních správ na finanční prostředky, které jsou nutné pro další vývoj a údržbu elektronických systémů.

6 Závěr

Diplomová práce s názvem „Modernizace celního odbavení v Evropské unii a v České republice“ měla za cíl specifikovat systémy a postupy použité v rámci modernizace a komputelizace celního řízení s použitím elektronických celních prohlášení a porovnání stávající celní legislativy s legislativou novou – Celní kodex Unie.

Vyhodnocení a zpracování výsledků je podloženo údaji získaných nebo zveřejněných Celní správou České republiky, Evropskou komisí - TAXUDu a z dalších veřejně dostupných zdrojů.

První kapitola praktické části se zabývá analýzou aktuálního vývoje v oblasti celnictví v Evropské unii a v jejích hospodářsky nejvýznamnějších státech s porovnáním na stav celnictví v České republice. S přechodem od podávání písemných celních prohlášení k převážnému podávání elektronických celních prohlášení je spojeno zrychlení a zefektivnění celního řízení a jeho důsledkem je, že počet celních úřadů v EU stále klesá. EU má v současnosti 2.140 celních úřadů. V České republice proběhl pokles z 54 celních úřadů a 8 celních ředitelství na pouhých 15 celních úřadů v roce 2013. Oproti období do konce roku 2012 je to pokles o necelých 40 celních úřadů.

Počet hospodářských subjektů EORI je v EU 4,3 milionů, ovšem ČR má evidováno pouze 81 tisíc EORI ke konci roku 2014. Počet vstupních souhrnných celních prohlášení v rámci systému ICS (Import Control System) bylo v ČR v roce 2014 podáno více jak 45 tisíc. To je nárůst o více než 200% oproti roku 2013. Tento malý počet v porovnání s některými dalšími členskými státy EU souvisí s faktem, že ČR má pouze vnější hranice a vstupní místa na svých mezinárodních letištích, kde není tak velká cargo přeprava. V rámci systému ECS (Export Control System) bylo podáno v ČR zhruba 1.385 tisíc výstupních souhrnných celních prohlášení. Tento markantní rozdíl je způsoben tím, že většina výstupních souhrnných celních prohlášení jsou podávána společně s vývozními nebo tranzitními celními prohlášeními na tuzemských vnitrozemských celních úřadech.

Doba zpracování naprosté většiny celních prohlášení v rámci EU je převážně do jedné hodiny. To je zhruba 85%, což představuje 20 milionů celních prohlášení. Použití elektronických celních prohlášení má ve členských státech EU vysoký procentuální podíl. V EU v roce 2014 bylo podáno elektronicky více než 98% všech celních prohlášení. Ovšem ne všechna prohlášení bylo možno podat čistě elektronicky – některá elektronická

podaná data celních prohlášení vyžadují i jejich papírovou podobu, protože elektronická data neobsahovala elektronický podpis nebo nějakou elektronickou značku. Česká republika je na tom v porovnání s ostatními členskými státy EU za rok 2014 velice dobře: podaných dovozních celních prohlášení bylo více než 96% v elektronické podobě, podaných vývozních celních prohlášení bezmála 100% a tranzitních celních prohlášení 99,63% v elektronické podobě.

V EU bylo v roce 2014 zpracováno přibližně 80% dovozních celních prohlášení ve zjednodušeném postupu, kde figurovalo zhruba 27% hospodářských subjektů. V ČR byl podíl nižší - 60,5% a obsahuje 13,5% tuzemských hospodářských subjektů. Zjednodušené celní prohlášení u vývozu v EU činilo zhruba 70%. Z hospodářských subjektů to bylo něco málo přes 32%. Česká republika je na tom v porovnání s ostatními členskými státy EU značně lépe - přes 84% vývozních celních prohlášení a z toho figurovalo necelých 60% hospodářských subjektů.

V roce 2014 bylo v EU vydáno téměř 14.000 kusů platných certifikátů Oprávněného hospodářského subjektu (AEO). V ČR bylo evidováno na konci roku 2014 pouze 154 těchto certifikátů AEO. Na konci roku 2015 to již bylo 178 certifikátů AEO. V letech 2013 a 2014 ovšem došlo ke snižování počtu těchto povolení. Oproti roku 2013 to bylo v EU o 6% méně. Naopak v roce 2015 byl zaznamenán rostoucí trend zájmu týkající se držitelů těchto certifikátů v tuzemsku i v ostatních členských státech EU. Tento rostoucí zájem je spojen s udělením dalších výhod v celním řízení držitelům certifikátu AEO podle nové celní legislativy, která bude prováděna od 1. května 2016. V EU u dovozu a režimu tranzitu je to více jak 50%. Pouze v případě vývozních režimů hodnota dosahuje 70%. ČR vykazuje přes 30% držitelů certifikátů AEO u dovozních a 53% u vývozních režimů.

V roce 2012 bylo podáno u systému kontroly zboží vstupujícího do EU přes 27 mil. vstupních souhrnných prohlášení, ovšem v roce 2014 to bylo už přes 40 milionů. Tento nárůst je způsoben tím, že systém se postupně vyvíjí a dostává se do dalších členských států EU. Největší hodnotu vykazuje Německo, které z hodnoty zhruba 40 mil zastupuje 30%. Nejméně naopak Holandsko. Česká republika v roce 2014 podala přibližně 45 tisíc těchto celních prohlášení. V tomto případě je nejvyužívanějším druhem letecká přeprava. Kvalitu využívání a přínosů každého elektronického systému ovlivňuje chybovost podaných prohlášení. V roce 2013 byla chybovost vstupních souhrnných celních

prohlášení na hodnotě 0,12%, což bylo způsobeno celkem nedávným spuštěním systému ICS a nedostatečným řešením v některých členských státech, přičemž je celoevropskou snahou ji snížit pod 0,05% tak, jak je tomu u naprosté většiny ostatních elektronických systémů. U systému kontroly zboží vystupujícího z EU se zde vyskytuje velmi malá míra chybovosti. Ta je okolo 0,3%. Je to způsobeno tím, že potřebné údaje se staly součástí vývozního celního prohlášení. V roce 2012 to bylo 40 milionů vývozních celních prohlášení, za to v roce 2014 to bylo už více jak 60 milionů. Opět je to způsobeno nárůstem počtu států EU přistupujících do této kontroly. Stejně jako u zboží vstupujícího do EU největší podíl zastává Německo s přibližně stejnými hodnotami a nejméně Holandsko. Česká republika vykazovala počet přes 1.300 prohlášení. Zde je nejvyužívanějším druhem dopravy silniční přeprava.

Všechna celní prohlášení, která byla zpracována v roce 2014, dosahují hodnoty skoro 23,5 mil kusů. Z této hodnoty bylo do jedné hodiny odbaveno přes 85% celních prohlášení, což jsou velmi dobré výsledky času potřebnému k celnímu řízení. Takto vysoké číslo vypovídá o tom, že zboží je velmi rychle uvolněno a celní prohlášení jsou odbavena velmi rychle, což velmi usnadňuje obchod, ale také to vede k vyšší konkurenceschopnosti hospodářských subjektů v Evropské unii. Pouze Dánsko uvádí, že je schopnost zpracovat 100% celních prohlášení do jedné hodiny.

V roce 2009 byl plně nasazen ECS systém a v roce 2014 byl už využíván skoro ze 100% pro vývozní celní prohlášení u elektronického vstupu. U dovozních celních prohlášení je už pouze 10% v papírové podobě, ovšem i zde je rychlá snaha o modernizaci. 10 států vykazuje 100% elektronicky podávaných dovozních celních prohlášení, která jsou podána za běžného postupu. Oproti roku 2013 je to nárůst o 2 nové členské státy. Řecko vykázalo nárůst ze 7% na 100% za období let 2013 – 2014, Lotyšsko vykázalo nárůst z 56% na 87% za stejné období. ČR vykázala v roce 2014 hodnotu přes 96%. U zjednodušených postupů u dovozních celních režimů vykazuje 20 států 100% elektronické prohlášení. Je to oproti roku 2013 nárůst o 5 států. ČR dosáhla necelých 100%. Pouze Bulharsko vykazuje hodnotu menší než 90%. Vývozní celní prohlášení u běžného postupu, s výjimkou 4 států, mají všechny státy méně než 99% elektronických prohlášení. U zjednodušených postupů má hodnotu menší než 99% pouze Řecko. Pouze Kypr se dokázal posunout ze 7% na 100% během jednoho roku u těchto celních prohlášení. V EU v roce 2014 bylo podáno 77% dovozních celních prohlášení za zjednodušeného postupu. Od roku 2009 je procento

zjednodušených postupů víceméně stabilní. V České republice bylo zpracováno v roce 2014 přes 84% vývozních celních prohlášení za použití některého ze zjednodušených postupů. Z toho necelých 59% bylo tuzemských hospodářských subjektů. Počet uvedených položek, v rámci zjednodušených postupů, mají rostoucí trend. U dovozu využívá necelých 30% zjednodušených postupů, přičemž běžný postup preferuje přes 71% hospodářských subjektů. U vývozu jsem hodnoty víceméně stejné.

7 Seznam použité literatury

Knižní zdroje

- FOJTÍKOVÁ, Lenka. Zahraničně obchodní politika ČR: Historie a současnost (1945-2008). Praha: C.H.Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4. s. 27
- FOJTÍKOVÁ, Lenka. Zahraničně obchodní politika ČR: Historie a současnost (1945-2008). Praha: C.H.Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4. s. 28
- FOJTÍKOVÁ, Lenka. Zahraničně obchodní politika ČR: Historie a současnost (1945-2008). Praha: C.H.Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-128-4. s. 148
- JIRÁNKOVÁ, Martina, NEUMANN, Pavel a ŽAMBERSKÝ, Pavel. Mezinárodní ekonomie. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-247-3276-3. s. 38
- KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 62
- KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 63
- KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 63
- KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 64
- KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 64
- KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 64
- KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 60
- KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 60
- KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 61
- KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 101
- KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-779-9, s. 97
- MACHKOVÁ, Hana, Eva ČERNOHLÁVKOVÁ a Alexej SATO. A KOL. Mezinárodní obchodní operace: 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2014. ISBN 978-80-247-4874-0., s. 150
- RYGLOVÁ, Kateřina, BURIAN Michal, VAJČNEROVÁ Ida. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011, 213 s. ISBN 978-80-247-4039-3., s. 93
- SVATOŠ, Miroslav. A KOL. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, 367 s. ISBN 978-80-247-2708-0., s. 138
- ŠIROKÝ, Jan. *Daňová teorie: s praktickou aplikací*. Praha: C.H.Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-005-8. s. 222
- ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. A KOL. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4694-4., s. 111
- ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. A KOL. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4694-4., s. 227
- ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. A KOL. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4694-4., s. 228

Internetové zdroje

- Celní kodex Unie* [online]. 2013 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1>, s. 4
- Celní kodex Unie* [online]. 2013 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1>, s. 4
- Celní kodex Unie* [online]. 2013 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1>
- Celní správa* [online]. [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/Stranky/default.aspx>

Taxation and Customs Union: Generalised System of Preferences [online]. 2015 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_duties/rules_origin/preferential/article_781_en.htm

Celní správa [online]. 2009 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/Stranky/default.aspx>

Celní správa [online]. 2009 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/informace-dle-zak-c-1061999sb/Stranky/prehled-predpisu-podle-nichz-celni-organy-zejmena-jednaji-a-rozhduji.aspx>

Celní správa. [online]. 2009 [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/Stranky/default.aspx>

Celní zákon 13/1993 Sb. [online]. 1993 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=40570&nr=13~2F1993&rpp=100#local-content>

Celní zákon [online]. 1993 [cit. 2015-03-16]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=40570&nr=13~2F1993&rpp=50#local-content>

Daňáři online [online]. 2006 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d548v524-podavani-celnich-prohlaseni-elektronickou-formou/>

Daňáři online [online]. 2006 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d548v524-podavani-celnich-prohlaseni-elektronickou-formou/>

Daňáři online [online]. 2006 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d548v524-podavani-celnich-prohlaseni-elektronickou-formou/>

Delegovaný předpis k Celnímu kodexu Unie [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1456997839631&uri=CELEX:32015R2446>

E-Dovoz.cz [online]. [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.e-dovoz.cz/e-dovoz/informace-o-e-customs/ncts-spolecny-tranzit/>

E-dovoz.cz [online]. [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.e-dovoz.cz/e-dovoz/uvod/>

Úřední věstník Evropské unie [online]. 2012 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=CS>

ePravo [online]. 2012 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-ze-dne-8-prosince-2011-o-celni-sprave-ceske-republiky-18743.html?mail>

ePravo [online]. 2012 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/vyhlaska-ze-dne-23-listopadu-2012-kterou-se-provadeji-nektera-ustanoveni-celniho-zakona-19257.html?mail>

ePravo [online]. 1999 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-ze-dne-11-kvetna-1999-o-svobodnem-pristupu-k-informacim-1547.html>

Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, [online]. 1992 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/192/sekce/lisabonska-smlouva---ke-stazeni/>

Ministerstvo Financí České republiky. Evropské celní správy budou pokračovat v usnadňování celních procedur při dovozech a vývozech zboží [online]. 2009 [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/podpora-ze-zahranici/ceske-predsednictvi-eu-2009/predsednictvi-cr-v-rade-eu/mf-tiskove-zpravy-a-aktuality-cz-pres/2009/evropske-celni-spravy-budou-pokracovat-v-17374>

Ministerstvo zahraničních věcí: Stálé zastoupení České republiky při Evropské unii [online]. 2011 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/lisabonska_smlouva/-zastupitelske_urady-representation_brussels-publish-cz-evropska_unie-lisabonska_smlouva-eu_bude_prijimat_provadeci_legislativu.html

Nářízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 [online]. 2013 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1>

Nářízení Rady a Evropského parlamentu (EU) č. 952/2013, L269/I [online]. 2013 [cit. 2015-03-0]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1>

Prováděcí předpis k Celnímu kodexu Unie [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1456997919814&uri=CELEX:32015R2447>
Prováděcí rozhodnutí Komise, kterým se zavádí pracovní program pro celní kodex Unie (2014/255/EU), L134/46, [online]. 2014 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014D0255&qid=1404300070445&from=EN>
Prováděcí rozhodnutí Komise [online]. 2014 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014D0255&qid=1404300070445&from=EN>
Úřední věstník Evropské unie [online]. 2008 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2015:023:FULL&from=CS>
Úřední věstník Evropské unie [online]. 2012 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=CS>

PDF zdroje

Celní správa: Nařízení Rady č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku [online]. 1987 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/sazebni-zarazeni-zbozi/spolecny-celni-sazebnik-es/SPOLEN%20CELN%20SAZEBNK%20EU%20KOMBINOVAN%20NOMENKLATURA/31987R2658CS.pdf.pdf>
Celní správa: Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1101/2014, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku [online]. 2014 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/sazebni-zarazeni-zbozi/spolecny-celni-sazebnik-es/Spolen%20celn%20sazebnk%20ES%202015/NEK%20c.%201101-2014.pdf>
Celní správa: Směrnice Rady 2008/118/ES o obecné úpravě spotřebních daní a o zrušení směrnice 92/12/EHS [online]. 2008 [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: https://www.celnisprava.cz/cz/dane/spd-system-emcs/Legislativa/SR_118_2008.pdf
Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 [online]. 2008 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:145:0001:0064:CS:PDF>
Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446 [online]. 2014 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R2446&from=CS>
Nařízení Komise č. 2454/93 EHS, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1993 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1993R2454:20130131:CS:PDF>
Nařízení Komise č. 2454/93 EHS, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1993 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1993R2454:20130131:CS:PDF>
Nařízení Rady č. 2913/92 EHS, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1992 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:CS:PDF>
Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1992 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:CS:PDF>
Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1992 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:CS:PDF>
Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1992 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:CS:PDF>
Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1992 [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:CS:PDF>
Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1992 [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:CS:PDF>
Nařízení Rady č. 2913/92 EHS, kterým se vydává celní kodex Společenství [online]. 1992 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1992R2913:20070101:CS:PDF>

Nařízení Rady (ES) 1186/2009 Sb. o systému Společenství pro osvobození od dovozního cla [online]. 2009 [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:324:0023:0057:CS:PDF>

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2447 [online]. 2014 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R2447&from=CS>

Rozhodnutí Evropského Parlamentu a Rady č. 70/2008/ES [online]. 2008 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:023:0021:0026:CS:PDF>

SAFE Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade [online]. [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/customs/normes_wco_en.pdf

Směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty [online]. 2006 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/%0BLexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:347:0001:0118:cs:PDF>

Union Customs Code Delegated Act [online]. 2014 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_code/ucc_delegated_act_2014.pdf

Union Customs Code Delegated Act [online]. 2014 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_code/ucc_delegated_act_2014.pdf

8 Seznam tabulek a grafů

Graf 1 - Celkový dovoz, vývoz a tranzit v EU.....	57
Graf 2 - Dovoz zboží do vybraných států EU v roce 2014	58
Graf 3 - Vývoz zboží z vybraných států EU v roce 2014	58
Graf 4 - Tranzit z vybraných států EU v roce 2014	59
Graf 5 - Dovoz zboží v porovnání s celkovou statistickou hodnotou v miliardách EUR	60
Graf 6 - Změny v počtu položek dovozních celních prohlášení v porovnání let 2013 a 2014.....	61
Graf 7 - Vývoz zboží v porovnání s celkovou statistickou hodnotou v miliardách EUR	62
Graf 8 - Změny v počtu položek vývozních celních prohlášení v porovnání let 2013 a 2014.....	63
Graf 9 - Změny v počtu položek tranzitních celních prohlášení v porovnání let 2013 a 2014	64
Graf 10 - Podíl různého druhu zboží propuštěného do režimu volný oběh	65
Graf 11 - Druhy přepravy u dováženého zboží.....	66
Graf 12 - Druhy přepravy u vyváženého zboží.....	66
Graf 13 - Celkový počet platných i nově registrovaných subjektů EORI.....	67
Graf 14 - Podíl platných EORI za vybrané členské státy v roce 2014.....	68
Graf 15 - Počet vstupních souhrnných prohlášení za rok 2012 – 2014.....	70
Graf 16 - Počet vstupních souhrnných prohlášení za vybrané státy	71
Graf 17 - Počet výstupních souhrnných prohlášení	72
Graf 18 - Počet výstupních souhrnných prohlášení za vybrané státy.....	73
Graf 19 - Poměr u dovozních prohlášení dle časových lhůt	75
Graf 20 - Dovozní prohlášení zpracované do 1 hodiny v porovnání s prohlášeními kde byla provedena kontrola.....	76
Graf 21 - Poměr formy podání dovozních celních prohlášení	77
Graf 22 - Vyžadování průvodních dokumentů v členských státech.....	79
Graf 23 - Použití zjednodušeného postupu u dovozu a vývozu	80
Graf 24 - Zjednodušené postupy u dovozu a vývozu.....	81